

การประเมินผล
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561
Evaluation of Agro - Tourism
Promotion and Development Project in 2018

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารประเมินผล เลขที่ 505
มกราคม 2564

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMME EVALUATION
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
EVALUATION PAPER NO. 505
JANUARY 2021

การประเมินผล
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561 โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 2) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ กระจายรายได้ไปสู่ชุมชนเกษตร 3) สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ความรู้พื้นฐานในการทำการตลาด และการประชาสัมพันธ์ จำนวน 72 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 5 ภูมิภาค 49 จังหวัด งบประมาณทั้งสิ้น 3,760,500 บาท

การประเมินผลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 272 ราย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 ราย ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 22 ราย สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 88 ราย และประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ 147 ราย ในพื้นที่ตัวอย่าง 15 จังหวัด

ผลการประเมิน พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทุกแห่งได้รับการพัฒนาคุณภาพตามคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีศักยภาพและความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49 (คะแนนเต็ม 5) สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้เบื้องต้น อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพมาตรฐานได้ครบทุกตัวชี้วัด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านสถานที่ งบประมาณ ลักษณะกิจกรรม และสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ยังเข้าไม่ถึง อาทิ ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดความพร้อมด้านที่พัก อาหาร ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก การให้บริการยานพาหนะเยี่ยมชม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและผู้พิการ

ด้านเศรษฐกิจชุมชน แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรได้มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและลดปัญหาราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกิดสินค้าและผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแหล่งท่องเที่ยว กลายเป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่เกษตรกรและชุมชน โดยหลังเข้าร่วมโครงการในปี 2561 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 77.27 ได้มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทอาหาร ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช้อาหารและยา เครื่องดื่ม ของที่ระลึกและศิลปะประดิษฐ์ และสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และมีรายได้จากการดำเนินงานโครงการรวม 14,788,310.00 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้จากการบริการ และการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีเกษตรเฉลี่ย 66,186.62 บาทต่อรายต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.96

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ทำให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหลายประการ ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับประโยชน์ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรและผลผลิตในชุมชน การเชื่อมโยงกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน อาทิ ที่พัก

อาหาร การแสดง การสาธิต ฯลฯ และการมีส่วนร่วมการจัดตั้งตลาดหรือพื้นที่จำหน่ายสินค้า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอยู่ที่ระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45

ผลการประเมินโครงการมีข้อเสนอแนะให้ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรพิจารณาจัดลำดับความจำเป็นและความเข้มแข็งของแหล่งท่องเที่ยว โดยในกลุ่มที่มีความเข้มแข็งแล้วควรเน้นการให้คำปรึกษาแนะนำ พัฒนาต่อยอด และให้กลุ่มมีส่วนร่วมในลักษณะจ่ายสมทบในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรการอบรมให้สอดคล้องทันกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความพร้อมของผู้เข้าอบรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนรุ่นใหม่ในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไป เพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คลี่คลายทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และภาคประชาชนในพื้นที่ ควรเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในมาตรการรองรับผลกระทบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ มาตรการสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว ยกกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรการเยียวยาจากสภาวะวิกฤต และมาตรการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยว รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวกับบริษัทท่องเที่ยว หน่วยงานราชการ และสถาบันการศึกษา เพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจชุมชนให้พลิกฟื้นและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร , การพัฒนาศักยภาพ

Executive Summary

The Agro-tourism Promotion and Development Project in 2018 was operated by the Department of Agricultural Extension, Ministry of Agriculture and Cooperatives. The project aimed to increase the potential of agro-tourism sites, raise and distribute income from tourism and services to the agricultural communities, and create awareness and understanding about agro-tourism for the agricultural communities by supporting the development of agro-tourism resources and providing basic knowledge in marketing and public relations for 72 agro-tourist sites in 5 regions, covering 49 provinces. The project was using a total budget of 3,760,500 baht.

The objective of this evaluation was to assess the outcome of the project implementation. Data were collected from 272 samples that consisted of 15 relevant officials, 22 agro-tourism site leaders, 88 members of the agro-tourism site group, and 147 tourists in 15 provinces.

The results of this ongoing project evaluation showed that all agro-tourism sites have been developed according to the quality of tourist site standards. As a result, it had high potential and readiness to accommodate tourists, with an average rating of 3.49 (full score of 5), and achieved its initial objectives. However, some agro-tourism sites have still failed to develop quality standards to meet all indicators due to limitations on location, budget, activity kind, and basic utilities such as roads, electricity, telephone and internet. Moreover, some places lacked the availability of accommodation, food, grocery stores for daily use, souvenirs, vehicle service visit and facilities for the elderly and the disabled persons.

It was found that the community economy on agro-tourism sites have been developed with value-added product creation and reducing problems of falling agricultural product prices. All resulted in unique products and new products, which became attractive to tourists as well as generating jobs and incomes for farmers and communities. After joining the project in 2018, about 77.27 percent of the agro-tourism sites have expanded and developed products. These products were divided into 5 categories: food, herbal products (non-food and non-medical items), beverages, souvenirs and artificial arts, and textiles and clothing. Communities generated income from operating the project totally 14,788,310.00 baht per year, which came from services and sales of goods and products within agro-tourism sites 672,195.91. Farmers gained average incomes from participating in agro-tourism activities 66,186.62 baht per person per year, or a 58.96 percent increase.

The findings on community participation indicated that the project encouraged the communities to participate in many ways such as, joint planning, operation and management, which assessed that the level of participation in agro- tourism site management was at the highest level with an average rating of 4.45.

This evaluation suggested that the Department of Agriculture Extension should support agro- tourism sites by prioritizing the necessity and strength of its, focus on advising, advancing, and developing, and engaging the agro - tourism site group in a manner of contribution to the development of agro-tourism sites. Training courses should be developed to be in line with the changing context of society and the readiness of the participants. Promoting and supporting the young generation in the community to have a role in the development of agro - tourist site should also be included. For the next phase, all relevant authorities including people should take part in driving agro - tourism by integrated cooperation with the Ministry of Tourism and Sports and be in line with measures to mitigate the effects of the Coronavirus Disease 2019, such as, building tourists' confidence, raising Thai tourism standards, stimulating and rehabilitating tourisms as well as linking travel networks with travel companies, government agency and academies, in order to recover and sustain the community economy.

Keywords: Agro - Tourism Sites, Potential Development

(ช)

คำนำ

การประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561 เป็นรายงานที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงรายละเอียดตามประเด็นตัวชี้วัดที่กำหนด ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลได้ ผลลัพธ์ ข้อค้นพบจากการประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผลการประเมินครั้งนี้ประกอบการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานโครงการในปีต่อไป

ศูนย์ประเมินผล ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจชุมชน (แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร) ประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมโครงการ ซึ่งศูนย์ประเมินผลได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการประเมินผลฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
มกราคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(ค)
Executive Summary	(จ)
คำนำ	(ช)
สารบัญตาราง	(ฎ)
สารบัญตารางภาคผนวก	(ฐ)
สารบัญภาพ	(ฒ)
บทที่ 1 สารสำคัญของโครงการ	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 เป้าหมาย และงบประมาณของโครงการ	2
1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ	2
1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ	3
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	5
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	5
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	6
2.3 ขอบเขตการประเมินผล	6
2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	6
2.5 วิธีการประเมินผล	15
2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	20
บทที่ 3 ข้อมูลทั่วไป	21
3.1 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	21
3.2 ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	24
บทที่ 4 ผลการประเมิน	29
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	29
4.2 กระบวนการ (Process)	34
4.3 ผลได้ (Outputs)	40
4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)	54
4.5 ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อโครงการ	62

(ญ)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	69
5.1 สรุป	69
5.2 ข้อค้นพบจากการประเมินผล	71
5.3 ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	77
ภาคผนวกที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	79
ภาคผนวกที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลโครงการรายภาค	91
ภาคผนวกที่ 3 ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) กรมส่งเสริมการเกษตร	121
ภาคผนวกที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 22 แห่ง	125
ภาคผนวกที่ 5 แบบสอบถาม	139

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	ประเด็นและตัวชี้วัด	16
ตารางที่ 2.2	การกำหนดขนาดจังหวัดตัวอย่าง	18
ตารางที่ 2.3	จำนวนตัวอย่าง	19
ตารางที่ 2.4	การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	20
ตารางที่ 3.1	ลักษณะการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	21
ตารางที่ 3.2	ลักษณะของพื้นที่ และขนาดพื้นที่ให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	22
ตารางที่ 3.3	ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ และฤดูกาลท่องเที่ยววิถีเกษตร	22
ตารางที่ 3.4	ช่วงเวลาเปิดให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	23
ตารางที่ 3.5	การจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตรของกลุ่ม	24
ตารางที่ 3.6	เพศ และอายุ	24
ตารางที่ 3.7	ระดับการศึกษา	25
ตารางที่ 3.8	อาชีพหลัก และประสบการณ์ด้านการเกษตร	26
ตารางที่ 3.9	การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองพื้นที่การเกษตร	27
ตารางที่ 3.10	แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร	28
ตารางที่ 4.1	การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ ปี 2561	29
ตารางที่ 4.2	ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	30
ตารางที่ 4.3	การบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	32
ตารางที่ 4.4	องค์ความรู้ที่จัดทำเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	34
ตารางที่ 4.5	การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	38
ตารางที่ 4.6	การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร	38
ตารางที่ 4.7	การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคลากรของชุมชน	39
ตารางที่ 4.8	การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	40
ตารางที่ 4.9	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	43
ตารางที่ 4.10	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว และการมาท่องเที่ยวในครั้งต่อไป	46
ตารางที่ 4.11	การถ่ายทอดความรู้แก่ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	52
ตารางที่ 4.12	การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ของผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	53
ตารางที่ 4.13	องค์ประกอบและตัวชี้วัด ด้านมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	54
ตารางที่ 4.14	การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	56
ตารางที่ 4.15	รายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 รายได้ของสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	61
ตารางที่ 4.17 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	63
ตารางที่ 4.18 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่อโครงการ	65
ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวต่อโครงการ	66
ตารางที่ 4.20 สรุปผลตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประเมินผล	67

สารบัญตารางผนวก

	หน้า	
ตารางผนวกที่ 1.1	ลักษณะการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	81
ตารางผนวกที่ 1.2	ลักษณะของพื้นที่ และขนาดพื้นที่ให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	82
ตารางผนวกที่ 1.3	ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ และฤดูกาลท่องเที่ยววิถีเกษตร	82
ตารางผนวกที่ 1.4	ช่วงเวลาเปิดให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	83
ตารางผนวกที่ 1.5	การจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตรของกลุ่ม	83
ตารางผนวกที่ 1.6	เพศ และอายุ	84
ตารางผนวกที่ 1.7	ระดับการศึกษา	85
ตารางผนวกที่ 1.8	อาชีพหลัก และประสบการณ์ด้านการเกษตร	86
ตารางผนวกที่ 1.9	การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองพื้นที่การเกษตร	87
ตารางผนวกที่ 1.10	แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร	89
ตารางผนวกที่ 2.1	ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	93
ตารางผนวกที่ 2.2	บุคลากรที่ปฏิบัติงานโครงการ	93
ตารางผนวกที่ 2.3	การบูรณาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของหน่วยงานอื่นๆ	94
ตารางผนวกที่ 2.4	การชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการของเจ้าหน้าที่	94
ตารางผนวกที่ 2.5	การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว	95
ตารางผนวกที่ 2.6	การจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่	95
ตารางผนวกที่ 2.7	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว	96
ตารางผนวกที่ 2.8	การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	97
ตารางผนวกที่ 2.9	การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร	97
ตารางผนวกที่ 2.10	การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนของบุคลากร	98
ตารางผนวกที่ 2.11	การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	99
ตารางผนวกที่ 2.12	แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา ในปี 2561	100
ตารางผนวกที่ 2.13	จำนวนนักท่องเที่ยว และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม	101
ตารางผนวกที่ 2.14	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	102
ตารางผนวกที่ 2.15	การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว	104
ตารางผนวกที่ 2.16	วัตถุประสงค์การเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	104
ตารางผนวกที่ 2.17	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ของนักท่องเที่ยว	105
ตารางผนวกที่ 2.18	จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ของนักท่องเที่ยว	105

สารบัญตารางผนวก (ต่อ)

หน้า

ตารางผนวกที่ 2.19	ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว	106
ตารางผนวกที่ 2.20	ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว	107
ตารางผนวกที่ 2.21	รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจของนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	108
ตารางผนวกที่ 2.22	สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวสนใจและเลือกซื้อ ของนักท่องเที่ยว	108
ตารางผนวกที่ 2.23	การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว	109
ตารางผนวกที่ 2.24	การตัดสินใจมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไปของนักท่องเที่ยว	109
ตารางผนวกที่ 2.25	การถ่ายทอดความรู้ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	110
ตารางผนวกที่ 2.26	องค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด	111
ตารางผนวกที่ 2.27	การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ของผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว	112
ตารางผนวกที่ 2.28	การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	113
ตารางผนวกที่ 2.29	การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	115
ตารางผนวกที่ 2.30	รายได้จากการบริการและการจำหน่ายสินค้าและบริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	116
ตารางผนวกที่ 2.31	การจ้างงานในชุมชน และรายได้ของสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	117
ตารางผนวกที่ 2.32	การมีส่วนร่วมของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	117
ตารางผนวกที่ 2.33	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	118
ตารางผนวกที่ 2.34	ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่อโครงการ	119

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	ประเภทการประเมินผลตามช่วงเวลาของโครงการ	12
ภาพที่ 2.2	ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)	13
ภาพที่ 2.3	กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร	15
ภาพที่ 4.1	บุคลากรที่ปฏิบัติงานโครงการ	30
ภาพที่ 4.2	การบูรณาการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของหน่วยงานอื่น ๆ	33
ภาพที่ 4.3	ช่องทางการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการของเจ้าหน้าที่	35
ภาพที่ 4.4	การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว	36
ภาพที่ 4.5	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	37
ภาพที่ 4.6	ลักษณะแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตามกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก	41
ภาพที่ 4.7	กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	42
ภาพที่ 4.8	การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	44
ภาพที่ 4.9	วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	45
ภาพที่ 4.10	การเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	46
ภาพที่ 4.11	ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยววิถีเกษตร	47
ภาพที่ 4.12	ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	48
ภาพที่ 4.13	รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจของนักท่องเที่ยว	48
ภาพที่ 4.14	สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวสนใจและเลือกซื้อ	49
ภาพที่ 4.15	การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว	50
ภาพที่ 4.16	การตัดสินใจมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไป	50
ภาพที่ 4.17	การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	58
ภาพที่ 4.18	ประเภทการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	58
ภาพที่ 4.19	การจ้างงานในชุมชน	60
ภาพที่ 4.20	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	62

บทที่ 1

สาระสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร เพื่อกระจายรายได้ไปสู่ภาคการเกษตร เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนงานท่องเที่ยวและเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยนำโครงการและกิจกรรมที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการอยู่ ทั้งในด้านการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่การท่องเที่ยววิถีเกษตร และเป็นการกระจายรายได้สู่ภาคการเกษตรต่อไปนั้น จากนโยบายของรัฐบาล ต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวซึ่งเป็นทุนที่ทุกชุมชนมี ซึ่งหลังจากเปิดเส้นทางท่องเที่ยววิถีเกษตรใน 12 เมืองต้องห้ามพลาต โดยนำร่อง 4 จังหวัด แหล่งท่องเที่ยวที่เปิดตัวไปเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรมากขึ้น เกิดรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรและ การบริการนักท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้าไปสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าแหล่งละ 1,000,000 บาทต่อปี โดยครอบคลุมถึงค่าบริการด้านการท่องเที่ยว การจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก และการจ้างแรงงานในชุมชน เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ ให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อีกทั้ง ยังมีการต่อยอดการพัฒนาพื้นที่เกษตรในเชิงท่องเที่ยวเพื่อยกระดับจากแหล่งศึกษาดูงานเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรครบวงจรได้ จะทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากสู่การยกระดับการพึ่งพาตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยยกระดับฟาร์มเกษตรกร หน่วยงานราชการ และแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมด้านการเกษตรที่ปรับปรุงเป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าของชุมชนเพื่อนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวอย่างครบวงจร เป็นทางเลือกใหม่ของนักเดินทาง ที่ได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพได้

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการโดยเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ในพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ และ คลัสเตอร์การท่องเที่ยว ซึ่งผลการดำเนินงาน ปี 2560 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเริ่มได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง ส่วนใหญ่มักได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทั้งในด้านศักยภาพการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายกับชุมชน รวมทั้ง ได้รับการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมุ่งเน้นการดำเนินงานในเชิงบูรณาการ การมีส่วนร่วมของเกษตรกร โดยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและครบวงจร ด้วยการเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

วิถีเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนกิจกรรมตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวและชุมชน รวมถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ภาคการเกษตรและภาคการท่องเที่ยวเชื่อมต่อกันได้อย่างลงตัว เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและการบริการท่องเที่ยว เป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่เกษตรกร ก่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและต่อยอดไปสู่ระดับธุรกิจการท่องเที่ยวได้ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 1.2.2 เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ กระจายรายได้ไปสู่ชุมชนเกษตร
- 1.2.3 เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร

1.3 เป้าหมาย และงบประมาณของโครงการ

1.3.1 เป้าหมาย

สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และความรู้พื้นฐานในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร จำนวน 72 แห่ง ในปี 2561 ครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค 49 จังหวัด ดังนี้

- 1) ภาคกลาง ประกอบด้วย สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์
- 2) ภาคเหนือ ประกอบด้วย เชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แพร่ ลำปาง ลำพูน เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ตาก พิชณุโลก และสุโขทัย
- 3) ภาคตะวันออก ประกอบด้วย สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด
- 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย หนองคาย นครพนม เลย มุกดาหาร ขอนแก่น ร้อยเอ็ด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และบึงกาฬ
- 5) ภาคใต้ ประกอบด้วย ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา พัทลุง ตรัง และสตูล

1.3.2 งบประมาณโครงการ

งบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 3,706,500 บาท

1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ

1.4.1 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเป้าหมาย ซึ่งมีหลักเกณฑ์ 7 ด้าน ดังนี้

- 1) ดำเนินการในรูปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มชุมชน หมู่บ้าน
- 2) มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ การคมนาคม ความพร้อมชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น
- 3) มีกิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น หรือนวัตกรรมด้านการเกษตรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ เช่น วิถีชีวิตทางการเกษตร กระบวนการผลิตทางการเกษตร การผลิตพืช ไม้ดอก ไม้ผล พืชผัก การเลี้ยงผึ้ง ศิลปหัตถกรรม การแปรรูปจากสินค้าเกษตร วัฒนธรรมเกษตร หรือมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม
- 4) มีความปลอดภัยทั้งในด้านการเดินทาง การพักค้าง การร่วมกิจกรรมและอื่น ๆ

- 5) การคมนาคมสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปถึงแหล่งได้ง่าย
- 6) ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น ถ้ำ น้ำตก วัด เป็นต้น
- 7) ชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4.2 จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับชุมชน ผู้ประกอบการ จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากร วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิต ในชุมชนเกษตร

1.4.3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกผู้นำกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตร ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน สถาบันเกษตรกร ที่ประกอบการด้านท่องเที่ยววิถีเกษตร ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนภายในจังหวัดเพื่อแลกเปลี่ยนและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำกลุ่มและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือการบริหารจัดการข้อมูล ความรู้ ด้านการผลิตสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยวหรือการส่งเสริมการตลาด และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4.4 พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร (ส่วนกลาง) โดยการจัดการสัมมนา เชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านท่องเที่ยววิถีเกษตร จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ตลอดจน สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดสู่ชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยววิถีเกษตรได้อย่างยั่งยืน

1.4.5 สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (จังหวัดเมืองรอง และ ศูนย์ปฏิบัติการในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มาตรฐานและคุณภาพ รองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

- 1.6.1 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานคุณภาพมากขึ้น
- 1.6.2 เกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 1.6.3 เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวและบริการ
- 1.6.4 ชุมชนเกษตรมีความเข้มแข็งจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตร อย่างมีระบบ

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงระดับโลกด้านการท่องเที่ยว โดยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งใน ปี 2561 ประเทศไทยมีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 38.28 ล้านราย มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 7.54 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2560 ก่อให้เกิดรายได้ 2.01 ล้านบาทเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.63 ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 10.53 ล้านราย ขยายตัวร้อยละ 7.44 มีการใช้จ่าย 0.58 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.52 คิดเป็น 1 ใน 4 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย 4.09 ล้านราย ขยายตัวร้อยละ 17.26 มีการใช้จ่าย 0.11 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.42 รวมรายได้จากการท่องเที่ยว ปี 2561 มีมูลค่ากว่า 3.08 ล้านล้านบาท แสดงถึงการเติบโตขึ้นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ การท่องเที่ยวต้อง “สะดวก สะอาด ปลอดภัย ได้เอกลักษณ์ และยั่งยืน” มีการจัดตั้งคลินิกด้านการท่องเที่ยว และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองและตลาดเฉพาะกลุ่มที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง และใช้การท่องเที่ยววิถีไทยเป็นตัวขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวในประเทศ โดยกระจายนักท่องเที่ยวและรายได้สู่ชุมชนให้ทั่วถึง อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว ด้วยการส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมถึงช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวผ่านกองทุนช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พัฒนาบุคลากรและอบรมอาสาสมัครเพื่อการท่องเที่ยวหรือเจ้าบ้านที่ดี ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเติบโตแบบก้าวกระโดด จนปัจจุบันประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นอันดับ 4 ของโลก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

ในขณะที่ภาครัฐและภาคเอกชนได้พยายามหาแนวทางในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ผ่านการส่งเสริมการพัฒนาและผลักดันภาคการเกษตรหลายด้าน โดยปี 2559 รัฐบาลมีนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรแบบเดิมสู่การเกษตรแบบใหม่ที่เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตของตนเอง จากการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาภาคการเกษตรให้ดียิ่งขึ้นหลายแนวทาง เช่น การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ซึ่งทุกแนวทางมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การเพิ่มรายได้และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่เกษตรกร เช่นเดียวกับการพัฒนาการเกษตรไปสู่การท่องเที่ยวที่เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยเพิ่มรายได้และเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตของเกษตรกรในรูปแบบที่เรียกว่า “การท่องเที่ยววิถีเกษตร” ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐ ในปี 2561 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ กระจายรายได้ไปสู่ชุมชนเกษตร และสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ความรู้พื้นฐานในการทำตลาด และการประชาสัมพันธ์ จำนวน 72 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่

5 ภูมิภาค 49 จังหวัด งบประมาณทั้งสิ้น 3,020,500 บาท โดยได้ดำเนินการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เป้าหมายที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ให้สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากร วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนเกษตร จัดเวทีการสร้างเครือข่าย การท่องเที่ยววิถีเกษตรและชุมชนในเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน พัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว วิถีเกษตร เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

ในการนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล เห็นว่าโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว วิถีเกษตร มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการท่องเที่ยว และนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับมาตรการเศรษฐกิจเพื่อรองรับความผันผวนของระบบเศรษฐกิจโลก จึงเห็นควรที่จะประเมินผล เพื่อให้ได้ ข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานการท่องเที่ยววิถีเกษตรให้มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์โครงการต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ

2.3 ขอบเขตการประเมินผล

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพใน ปี 2561 ที่มีการดำเนินงาน โครงการใน 5 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ครอบคลุมพื้นที่ 49 จังหวัด จำนวน 72 แห่ง

2.3.2 ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจชุมชน (แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร) ประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.3.3 ระยะเวลาข้อมูล ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ ใช้ข้อมูลปีงบประมาณ 2561 และข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ใช้ข้อมูลปีงบประมาณ 2562 ซึ่งโครงการได้ดำเนินงานผ่านมาแล้ว 1 ปี

2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.4.1 การตรวจเอกสาร

1) การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์กระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด จากการทำงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางไปยังที่ที่หนึ่งโดยไม่ได้คำนึงว่าระยะทางนั้น จะใกล้หรือไกล และจะมีการค้างแรมหรือไม่ การท่องเที่ยววิถีเกษตร (Agrotourism) จึงเป็นรูปแบบหนึ่ง ของการท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นโดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวชม ชุมชนภาคการเกษตรเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชุมชน ศึกษา หาความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นทั้งเกษตรกรรมในรูปแบบดั้งเดิมและเกษตรกรรม ที่มีความก้าวหน้าทันสมัย รวมถึงได้เที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชนนั้น ๆ ทั้งนี้เกษตรกรและชุมชน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตนเอง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและชุมชน นอกจากนี้

เป็นการช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยววิถีเกษตรของชุมชน จึงได้ให้ความหมายการท่องเที่ยววิถีเกษตรไว้ ดังนี้

กรมการท่องเที่ยว (2552) ได้ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและตัวเกษตรกร การท่องเที่ยววิถีเกษตรจะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อม ขณะที่ยังส่งเสริมการเกษตร (2548) ที่ให้ความหมายการท่องเที่ยววิถีเกษตร คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตการเกษตรที่ทันสมัย ฯลฯ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และความเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ได้ความรู้ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ จึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและตัวเกษตรกร นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตร และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยการท่องเที่ยววิถีเกษตรสามารถแบ่งรูปแบบตามลักษณะและขนาดของแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนี้ (1) แบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรแบบผสมผสาน (2) แบ่งตามลักษณะเจ้าของกิจการและการบริหารจัดการ แบ่งเป็น 7 ประเภท คือ โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ บริหารจัดการโดยภาครัฐ (หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน บริษัทเอกชน วิสาหกิจชุมชน และบุคคลทั่วไป และ (3) แบ่งตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (51 ไร่ ขึ้นไป) ขนาดกลาง (21 - 50 ไร่) และขนาดเล็ก (ไม่เกิน 20 ไร่)

การจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมกับเจ้าของพื้นที่ คือ เกษตรกร และชุมชน ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก โดยมีหลักการทำงานคือ ชุมชนเป็นเจ้าของ เป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ยังคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในท้องถิ่นไว้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชน เน้นการกระจายรายได้ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์และความประทับใจในระยะยาว ซึ่งจะดำเนินการผ่านกระบวนการ Co - Creation ที่มีการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมกับภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน นอกจากนี้ ยังมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ (1) ด้านบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม ข้อตกลง และข้อปฏิบัติของกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม การตลาด การเงิน และการบัญชี (2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่ การจัดสรรรายได้ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน สิทธิมนุษยชน และความเท่าเทียม (3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ ฐานข้อมูลมรดกวัฒนธรรม การเผยแพร่ และอนุรักษ์

วัฒนธรรม (4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสร้างความตระหนักรู้ และ (5) ด้านบริการและความปลอดภัย (บุญเสริม ชันแก้ว, 2562)

กมลวณิชย์ โมราศิลป์ และ วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า สภาพแวดล้อมภายใน มีจุดแข็ง คือ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรปลูกไม้ผลได้หลายชนิด ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ มีจำหน่ายตลอดปี และมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญใกล้เคียง จุดอ่อน คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการท่องเที่ยว การบริการ และการต้อนรับ เกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และยังไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในพื้นที่ โอกาส คือ การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม ตามนโยบายของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และนโยบายการค้าเสรีทำให้มีโอกาสเปิดตลาดการค้าผลิตผลทางการเกษตรและการท่องเที่ยว การให้ความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวของทุกภาคส่วน และควมมีศักยภาพของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นที่จะผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และอุปสรรคคือ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงาน เช่น ความรู้ด้านการเกษตร สาธารณูปโภคพื้นฐาน และชุมชนขาดความเข้มแข็ง และ เทพพร ณ สงขลา และ บัญชา สมบูรณ์สุข (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับการจัดการทรัพยากรเกษตรของท้องถิ่น กรณีศึกษาท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอข้างกลาง ได้แก่ การเลี้ยงผึ้ง การเพาะเห็ด และการทำเกษตรอินทรีย์ ในรูปแบบให้ความรู้หรือสาธิต มีการจำหน่ายสินค้าเกษตร และให้ลูกค้าธุรกิจการเกษตร โดยรูปแบบท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหล่านี้มีการใช้ทรัพยากรเกษตรที่หลากหลาย และส่งผลกระทบต่อเกษตรของชุมชน 3 ลักษณะ คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรเกษตร การขยายตัวของกิจกรรมเลี้ยงผึ้ง เพาะเห็ด เกษตรอินทรีย์ และการนำทรัพยากรเกษตรในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว และผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวกลายเป็นความโดดเด่นทางการเกษตรของอำเภอข้างกลาง ที่สนับสนุนให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

2) พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววิถีเกษตร

Ajzen and Fishbcin (2000) กล่าวว่า “โดยทั่วไปมนุษย์ทุกคนมีเหตุผลและมีการใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ และไม่ยอมรับในความคิดที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่ถูกควบคุมโดยแรงจูงใจที่ไม่รู้สึกตัวหรือเกิดจากความอยากที่ไม่จบสิ้น ตรงกันข้ามกับมนุษย์เราจะพิจารณาไตร่ตรองนัยต่าง ๆ ของการกระทำก่อนการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมของเขา”

พฤติกรรมผู้บริโภคมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ และสำหรับพฤติกรรมการท่องเที่ยวก็ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่นเดียวกัน โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกที่บุคคล (ผู้บริโภค) ตระหนักถึงความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น จนกระทั่งผู้นั้นได้รับการกระตุ้นจนกระทั่งกลายเป็นผู้บริโภคที่มีศักยภาพในที่สุด ขั้นตอนแต่ละขั้นของพฤติกรรมผู้บริโภคดำเนินเป็นขั้น ๆ เริ่มจาก 1) เกิดการกระตุ้นให้มีความต้องการ 2) การรับความต้องการที่เกิดขึ้น 3) ระดับของการใช้เวลาในการหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว 4) ระดับของการแยกแยะตัวเลือกแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ (ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการพิจารณากลั่นกรอง ได้แก่ บุคคล อาทิ เพื่อนหรือญาติ พนักงานขายของตัวแทนการท่องเที่ยว เป็นต้น และผลิตภัณฑ์หรือแพ็คเกจทัวร์

เช่น แผ่นพับ ประกาศ โฆษณา เป็นต้น) 5) ขั้นตอนประเมินตัวเลือกต่าง ๆ ในขั้นนี้ผู้ซื้อจะมีการพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะเด่น ของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่แต่ละคนกำหนดไว้ 6) ขั้นตอนตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว 7) ขั้นตอนซื้อการท่องเที่ยว เป็นขั้นที่บุคคลทำการเดินทางและท่องเที่ยว และ 8) พฤติกรรมหลังการซื้อหรือพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว เป็นความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ การตัดสินใจที่จะท่องเที่ยวหรือซื้อการท่องเที่ยวเป็นการตัดสินใจซื้อที่ต้องใช้ในการพิจารณาอย่างรอบคอบเหมือนกับ การตัดสินใจซื้อบ้านหรือซื้อรถที่ผู้ซื้อบางคนพอใจกับประสบการณ์ที่ได้รับ แต่บางคนอาจคิดว่าเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาด ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวต้องการความมั่นใจจากผู้จัดการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการชดเชยในด้านความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการท่องเที่ยว รวมไปถึงการจัดการให้มีสายด่วนเพื่อให้นักท่องเที่ยวขอความช่วยเหลือได้ในขณะท่องเที่ยว

กิตติศักดิ์ รัตนพล (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชน พบว่า ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนของชุมชน ลักษณะการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย การเที่ยวชมและศึกษาการผลิตทางการเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และการให้ที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ สำหรับโครงสร้างความเป็นธุรกิจชุมชนของกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม มีจุดเด่น คือ โครงสร้างด้านอาชีพโดยชุมชน ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน และด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนที่ 2 ส่วนของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่า 25 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร สำหรับเหตุผลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเพราะสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าว และไม่เคยท่องเที่ยวแบบนี้มาก่อน ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางมาเองกับเพื่อนเพื่อพักผ่อน โดยพักค้างคืนแบบโฮมสเตย์เฉลี่ย 1 คืน มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว 500 - 1,000 บาทต่อราย โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านสถานที่ท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่งกับด้านผู้บริการในระดับมาก และมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และด้านราคาและค่าใช้จ่ายในระดับปานกลาง และส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ การคมนาคมขนส่ง ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว บุคคลที่เดินทางมาด้วย และวัตถุประสงค์ในการเดินทาง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ด้านผู้บริการ และด้านราคาและค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวรีย์ ตะโพนทอง (2545) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทย ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 37 ปี อาชีพรับราชการ รายได้ 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร มีสมาชิกร่วมเดินทางในกลุ่ม 5 - 10 คน และใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะ นักท่องเที่ยวร้อยละ 60 พึงพอใจในการท่องเที่ยวและพักผ่อนเป็นเวลา 2 วัน 1 คืน ส่วนการสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความพึงพอใจมากในการนั่งชมฝูงหิ่งห้อย และมีความพึงพอใจต่ออัยาศัยไมตรีของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

ได้แก่ สถานที่จอดรถ ศาลาพักผ่อนหรือที่พำนักอาศัย การรักษาความปลอดภัย การบริการด้านอาหาร ความเหมาะสมต่อราคาค่าบริการ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการพำนัก ตลอดจนการได้รับความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติ และประวัติความเป็นมาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับมาก ส่วนเรื่องการอาบน้ำและห้องสุขา การเก็บขยะหรือที่สำหรับทิ้งขยะ ศูนย์บริการข้อมูลและข่าวสาร สัญลักษณ์บอกทิศทาง แผ่นพับและสิ่งตีพิมพ์ เส้นทางเท้าศึกษาธรรมชาติ การตัดเตือนนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การให้คำแนะนำและการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อยามจำเป็น การบริการของเจ้าหน้าที่ที่ให้การต้อนรับ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ปัญหาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประสบคือ การเดินทางที่ไม่สะดวก เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ลึกจากถนนใหญ่ สำหรับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวมี 4 ตัวแปร คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิสำเนา โดยรายได้เฉลี่ยมีอิทธิพลมากที่สุด และตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับจำนวนวันพักเฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ส่วนนโยบายของรัฐเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในรูปของหน่วยงานท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดช่วยสนับสนุนการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยช่วยเผยแพร่ด้านประชาสัมพันธ์ ก็มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว คือ การแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออกมาทางด้านร่างกาย โดยต้องอาศัยพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมจากภายในของนักท่องเที่ยวมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

3) แนวคิดการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยววิถีเกษตร (กรมการท่องเที่ยว, 2559)

การกำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร พิจารณาจากองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 5 ปัจจัย ร่วมกับมุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5 ปัจจัย ดังนี้ องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ปัจจัยด้านความสะดวก (Amenities) ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ปัจจัยด้านความหลากหลายของกิจกรรม (Activities) และปัจจัยด้านที่พัก (Accommodation) ส่วนมุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Site Management) ปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร (Knowledge Management) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้มแข็ง (Community Participations and Community Strength) ปัจจัยด้านความมีไมตรีจิต (Hospitality) และปัจจัยด้านความปลอดภัย (Safety)

ผลการพิจารณาปัจจัยย่อยทั้ง 10 ปัจจัย สามารถกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรได้ 4 องค์ประกอบ คือ ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และ ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความปลอดภัย และการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร จึงได้กำหนดตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ การสร้างเครือข่าย เพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง ความพร้อมในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเดินทางสะดวกและปลอดภัย ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว และการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้ และให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว การให้บริการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

องค์ประกอบที่ 4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยี การเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรม ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภทภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตร การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และการเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร

ทั้งนี้ จากการตรวจเอกสาร ได้พิจารณาประเด็นการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยว วิถีเกษตร การบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตร พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว วิถีเกษตร และการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยววิถีเกษตร เพื่อพิจารณาถึงศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นแนวทางประกอบการจัดทำรายงานการประเมินผลต่อไป

2.4.2 แนวคิด และทฤษฎี

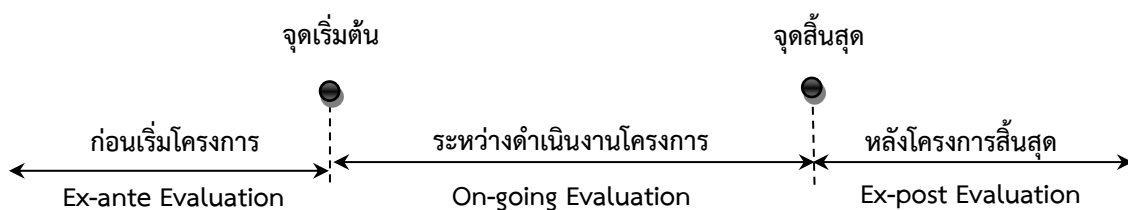
1) แนวคิดการประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ ว่าผลที่เกิดจากการดำเนินงานนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลหรือไม่ ผลกระทบเป็นไปตามที่วางแผนหรือไม่ การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทเรียน ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เพื่อนำบทเรียนนี้ไปใช้ในการปรับปรุงโครงการเดิมหรือจัดโครงการใหม่ การประเมินผล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามระยะเวลาดำเนินโครงการ ดังนี้ (บรรเทิง มาแสง, 2530)

(1) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex - ante or Pre - Project Evaluation) เป็นการประเมินผล ก่อนการดำเนินโครงการ วัตถุประสงค์ในการประเมินผล เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการโดยการวิเคราะห์ ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้นจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์เสนอผู้มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

(2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินโครงการ (On - going Evaluation) เป็นการประเมินผล ระหว่างการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ได้ (Output) กับผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ (Effect) การประเมินผลในระยะเวลาสั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโครงการล้มเหลว นอกจากนี้ บทเรียนที่ได้จากการประเมินผล ยังสามารถนำไปใช้ในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้

(3) การประเมินผลหลังจากที่โครงการสิ้นสุดแล้ว (Ex post Evaluation) เป็นการประเมินผล ในลักษณะนี้เป็นการประเมินผลกระทบ (Impact) อันเกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ โดยการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างก่อนและหลังดำเนินงานเป็นการวิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ บทเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ของโครงการจะได้นำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการอื่น ๆ

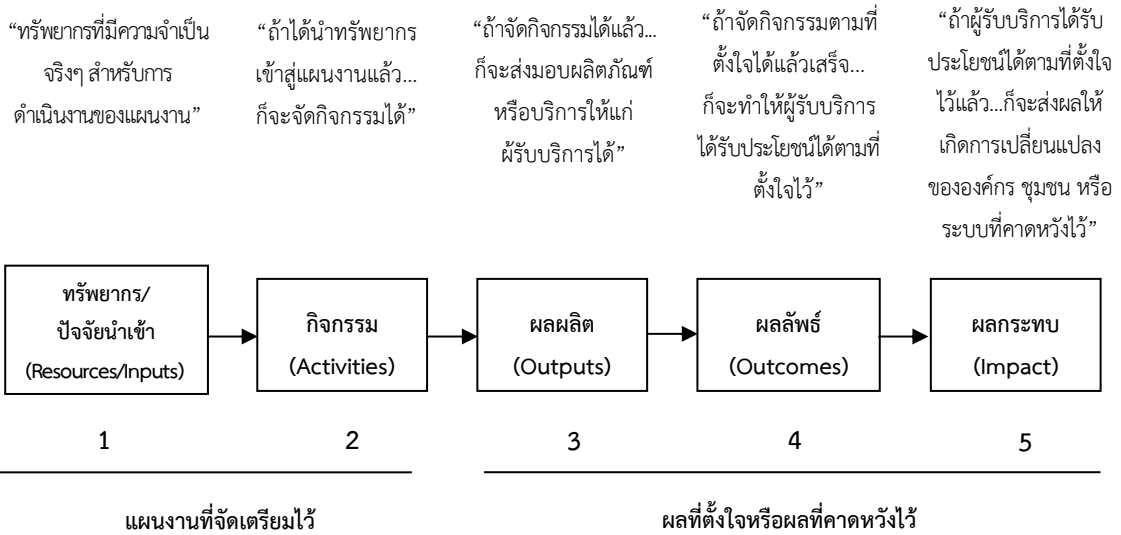

ภาพที่ 2.1 ประเภทการประเมินผลตามช่วงเวลาของโครงการ

ที่มา : บรรเทิง มาแสง, 2530

2) แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ

รูปแบบการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบและเห็นภาพได้ชัดเจนที่สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่คาดหวังไว้ (W.K. Kellogg Foundation, 2004 อ้างถึงในศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560)

ภาพที่ 2.2 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)

ที่มา : W.K. Kellogg Foundation, 2004

ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ทรัพยากรต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าปัจจัยนำเข้า (Resources/inputs) เช่น คน งบประมาณ การจัดองค์กร และชุมชน ที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน
- 2) กิจกรรมของแผนงาน (Activities) เป็นสิ่งที่แผนงานจัดทำโดยใช้ทรัพยากรกิจกรรม ทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เทคโนโลยี และการกระทำที่เป็นส่วนที่แผนงานตั้งใจจะทำ กิจกรรมการพัฒนานี้ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ
- 3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมของแผนงานและ อาจจะครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน
- 4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะสถานภาพและ ระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน
- 5) ผลกระทบ (Impact) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์กร ชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน ซึ่งโดยปกติจะทำการประเมินผลกระทบ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

3) การวิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจ

มาตรวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) ที่สร้างขึ้นโดย Rensis Likert ถือเป็นเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิยมใช้กันทั่วไป เพื่อใช้วัดตัวแปร อาทิ ทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็นและความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งวิธีการได้มาของมาตรวัดแบบลิเคิทสเกล ต้องออกแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในแต่ละคำถามแต่ละข้อได้หลายระดับ (Likert, 1932)

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง ๆ มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุดตามแบบสอบถาม

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุดตามแบบสอบถาม

ตัวอย่างที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ กำหนดให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน สำหรับพึงพอใจมากที่สุด

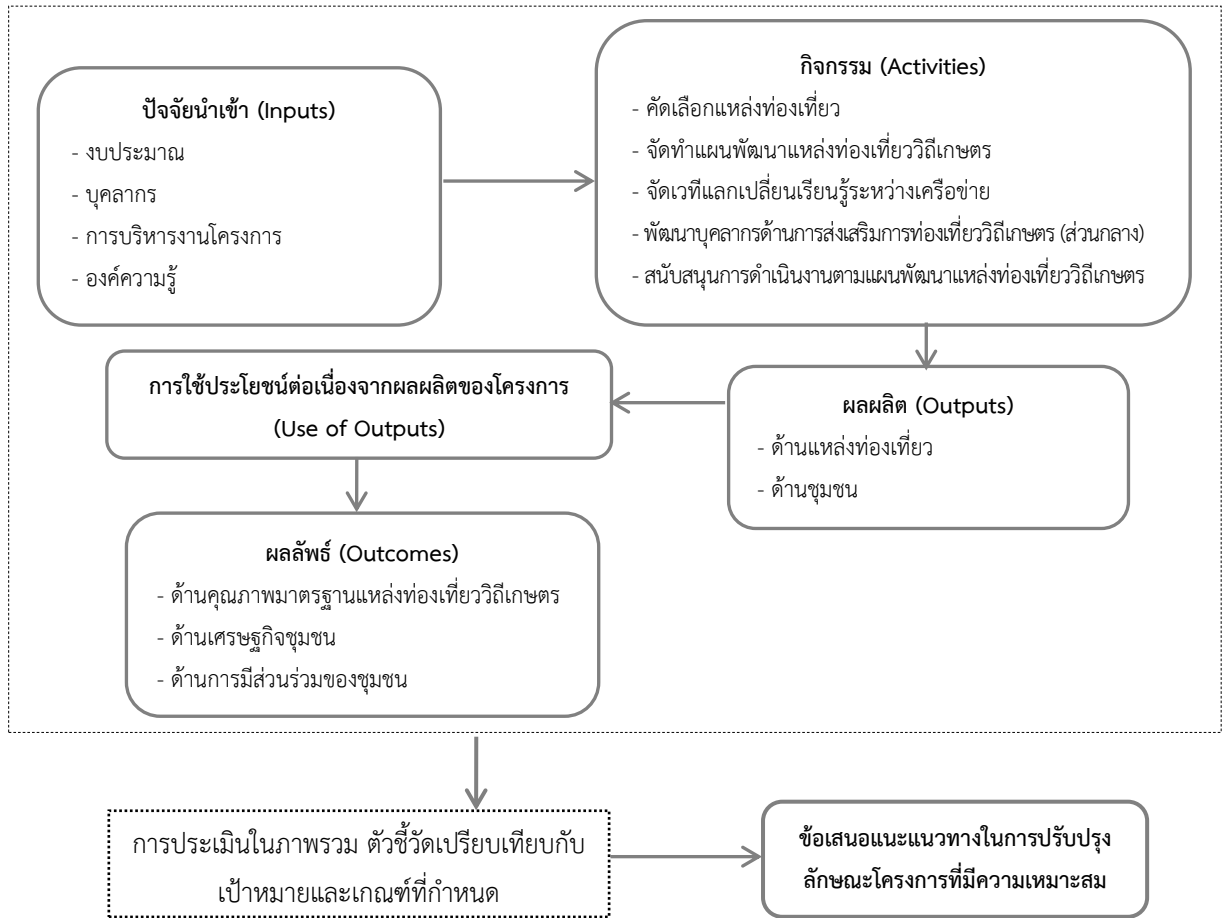
4 คะแนน สำหรับพึงพอใจมาก

3 คะแนน สำหรับพึงพอใจปานกลาง

2 คะแนน สำหรับไม่พึงพอใจ

1 คะแนน สำหรับไม่พึงพอใจมาก

2.4.3 กรอบแนวคิดในการประเมินผล

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
ที่มา: จากการศึกษา

2.5 วิธีการประเมินผล

2.5.1 รูปแบบ ประเภท และแบบแผนของการประเมินผล

1) รูปแบบประเมินผล ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินผลแบบ Logic Model ที่กล่าวมาแล้ว
ในข้างต้น เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินผล โดยมุ่งเน้นไปที่การพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้น
จากการใช้ประโยชน์ต่อเนื่องของผลผลิตในกิจกรรมโครงการ

2) ประเภทการประเมินผล โครงการเริ่มดำเนินการในปี 2561 และยังคงมีการดำเนินการต่อเนื่อง
ดังนั้น การประเมินผลในครั้งนี้เป็นแบบการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ (On - going Evaluation)
เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ในปี 2562

3) แผนแบบการประเมิน เป็นการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวัง และเปรียบเทียบกับ
กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2.5.2 ประเด็นและตัวชี้วัด

จากรูปแบบการประเมินดังกล่าว นำมาสร้างประเด็นและตัวชี้วัดของโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561 โดยใช้การเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือเกณฑ์ตามหลักวิชาการ ดังนี้ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- จำนวนงบประมาณที่ได้รับ - ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 96
1.2 บุคลากร	- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	- ไม่น้อยกว่า 1 ราย
1.3 การบริหารจัดการโครงการ	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน
1.4 องค์กรความรู้	- จำนวนองค์ความรู้ในการพัฒนาบุคลากรและผู้นำกลุ่ม แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- ไม่น้อยกว่า 2 องค์ความรู้
2 กระบวนการ (Process)		
2.1 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- จำนวนของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์	- เท่ากับเป้าหมาย
2.2 การจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- จำนวนของแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดทำแผนการพัฒนา (ครบ 5 ด้าน) - จำนวนของผู้นำกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา	- เท่ากับเป้าหมาย - ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50
2.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	- ร้อยละของหน่วยงานที่มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50
2.4 การพัฒนาบุคลากร	- จำนวนครั้งที่ได้รับการพัฒนา - จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา	- ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง - เท่ากับเป้าหมาย
2.5 การสนับสนุนการดำเนินงานตามแบบแผนพัฒนาฯ	- จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุน	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลได้ (Outputs)		
3.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว	- จำนวนแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ได้รับการพัฒนา - จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- เท่ากับเป้าหมาย
3.2 ด้านชุมชน	- จำนวนผู้นำกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา	- เท่ากับเป้าหมาย

ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 ด้านคุณภาพมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่มีการพัฒนา คุณภาพมาตรฐาน	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50
4.2 ด้านเศรษฐกิจชุมชน	- ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยวที่มีการต่อยอดและพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ - รายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น - ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่มีการจ้างงาน ในชุมชน	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 - ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 - ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 - ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30
4.3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	- ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- มากกว่าระดับปานกลาง
5. ความคิดเห็น และความพึงพอใจ		
	- ระดับความทันเวลาของงบประมาณที่มายังพื้นที่ - ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ - ระดับความพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ - ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน - ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่ม - ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่ม - ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการ	- มากกว่าระดับปานกลาง - มากกว่าระดับปานกลาง - มากกว่าระดับปานกลาง - มากกว่าระดับปานกลาง - มากกว่าระดับปานกลาง - มากกว่าระดับปานกลาง - มากกว่าระดับปานกลาง

ที่มา : จากการศึกษา

2.5.3 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวม การประเมินผลนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยข้อมูลปฐมภูมิลำดับแรกจากการใช้การสำรวจตัวอย่างที่ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะแบบสอบถามมีข้อคำถามที่เป็นทั้งคำถามปลายปิด (Closed - ended question) คือ ข้อคำถามที่ผู้ประเมินเตรียมคำตอบให้กลุ่มเป้าหมายได้เลือกตอบคำถามปลายเปิด (Open - ended question) คือ ข้อคำถามที่ผู้ประเมินต้องการให้กลุ่มเป้าหมายตอบด้วยตนเองอย่างอิสระ และการสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตร ได้แก่ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการด้านท่องเที่ยววิถีเกษตร สมาชิกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1.1) กรอบตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายในพื้นที่ 5 ภูมิภาค รวม 49 จังหวัด
จำนวน 72 แห่ง

2.1.2) การกำหนดขนาดตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ใช้เกณฑ์การหาขนาดตัวอย่าง โดยพิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลาและความเป็นไปได้ในการสำรวจข้อมูล จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีเทียบอัตราส่วนของประชากร (Neuman, 1991 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) ดังนี้

- ถ้าประชากรน้อยกว่า 1,000 ราย ใช้อัตราส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 30
- ถ้าประชากรอยู่ระหว่าง 1,001 - 10,000 ราย ใช้อัตราส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10
- ถ้าประชากรอยู่ระหว่าง 10,001 - 150,000 ราย ใช้อัตราส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 1

ดังนั้น สามารถกำหนดขนาดตัวอย่างได้ ดังนี้

(1) ขั้นตอนที่ 1 เลือกจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วิถีเกษตรในปี 2561 ใน 5 ภาค รวม 49 จังหวัด โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ได้จังหวัดตัวอย่างทั้งสิ้น 15 จังหวัด และเลือกจังหวัดตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การกำหนดขนาดจังหวัดตัวอย่าง

ภาค	จำนวนจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนทั้งหมด (N)	จำนวนจังหวัดตัวอย่าง (n)	จังหวัดตัวอย่าง
1) เหนือ	12	3	จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และแพร่
2) กลาง	12	4	จังหวัดนครปฐม ราชบุรี ปทุมธานี และนนทบุรี
3) ตะวันออก	4	2	จังหวัดชลบุรี และตราด
4) ตะวันออกเฉียงเหนือ	13	3	จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี
5) ใต้	8	3	จังหวัดชุมพร พังงา และตรัง
รวม	49	15	

ที่มา: จากการคำนวณ

(2) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในจังหวัดตัวอย่าง 15 จังหวัด ข้างต้น ได้จำนวนแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตัวอย่างทั้งสิ้น 22 แห่ง จากนั้นเลือกแบบจำเพาะเจาะจงผู้นำกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตร สมาชิกกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และสุ่มแบบบังเอิญประชาชนประชาชนทั่วไป ที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 2.3)

(2.1) เลือกแบบเฉพาะเจาะจงผู้นำกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตรในจังหวัดตัวอย่าง ที่ดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน แห่งละ 1 ราย รวม 22 ราย

(2.2) เลือกแบบเฉพาะเจาะจงสมาชิกกลุ่มที่ร่วมดำเนินการในแหล่งท่องเที่ยว วิถีเกษตร แห่งละ 4 ราย รวม 88 ราย

(2.3) เลือกแบบจำเพาะเจาะจงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดตัวอย่าง จังหวัดละ 1 ราย รวม 15 ราย

(2.4) สุ่มแบบบังเอิญประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ แห่งละ 10 ราย รวม 220 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (แบบที่ 4) ซึ่งมีประเด็นคำถามที่สำคัญ คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล พฤติกรรมและการตัดสินใจต่อการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายจากการท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อโครงการ

ตารางที่ 2.3 จำนวนตัวอย่าง

ภาค/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว (แห่ง)	เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง (ราย)	ผู้นำกลุ่ม ท่องเที่ยว (ราย)	สมาชิกกลุ่ม (ราย)	ประชาชนทั่วไป (ราย)
ภาคเหนือ	3	3	3	12	30
1. เชียงใหม่	1	1	1	4	10
2. ลำปาง	1	1	1	4	10
3. แพร่	1	1	1	4	10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3	3	3	12	30
1. อุบลราชธานี	1	1	1	4	10
2. ศรีสะเกษ	1	1	1	4	10
3. สุรินทร์	1	1	1	4	10
ภาคตะวันออก	3	2	3	12	30
1. ชลบุรี	2	1	2	8	20
2. ตราด	1	1	1	4	10
ภาคกลาง	10	4	10	40	100
1. นครปฐม	6	1	6	24	60
2. ราชบุรี	2	1	2	8	20
3. ปทุมธานี	1	1	1	4	10
4. นนทบุรี	1	1	1	4	10
ภาคใต้	3	3	3	12	30
1. ชุมพร	1	1	1	4	10
2. พังงา	1	1	1	4	10
3. ตรัง	1	1	1	4	10
รวมทั้งหมด	22	15	22	88	220*

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ : * จากสถานการณ์ COVID - 19 ทำให้ไม่สามารถเก็บแบบสัมภาษณ์ได้ครบตามตัวอย่างที่กำหนด จึงได้ทำการปรับลดจำนวนตัวอย่าง และใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ Google Form เป็นเครื่องมือในการเก็บแบบสอบถามเพิ่มเติม ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการรวม 147 ราย

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทบทวน รวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ เอกสารประกอบการประชุม เอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าโครงการ งานวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

2.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ในเชิงตัวเลข ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเป็นคำอธิบายประกอบตาราง ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ความเหมาะสม และความพึงพอใจ ใช้การวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าคะแนน	ช่วงคะแนน	ผลการประเมิน
1	1.00 - 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด
2	1.81 - 2.60	พึงพอใจน้อย
3	2.61 - 3.40	พึงพอใจปานกลาง
4	3.41 - 4.20	พึงพอใจมาก
5	4.21 - 5.00	พึงพอใจมากที่สุด

ที่มา: คู่มือศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559

2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

2.6.1 ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ในการใช้ประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หรือวางแผนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานโครงการต่อไป

2.6.2 หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยววิถีเกษตรนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชนต่อไป

บทที่ 3

ข้อมูลทั่วไป

3.1 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

3.1.1 ลักษณะการดำเนินการ จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทั้ง 22 แห่ง มีการดำเนินการในลักษณะกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีกลุ่มที่ก่อตั้งกลุ่มมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี และก่อตั้งกลุ่มมาแล้ว 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.91 เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 18.18 ก่อตั้งกลุ่มมากกว่า 10 ปี และในปี 2563 มีจำนวนสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 52 รายต่อกลุ่ม โดยมีสมาชิกมากที่สุดเฉลี่ย 97 รายต่อกลุ่ม และน้อยที่สุดเฉลี่ย 18 รายต่อกลุ่ม (ตารางที่ 3.1) สำหรับในรายภาค แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสมาชิกมากที่สุดเฉลี่ย 110 ราย ขณะที่ในภาคตะวันออกมีสมาชิกน้อยที่สุดเฉลี่ย 19 ราย (ตารางผนวกที่ 1.1)

ตารางที่ 3.1 ลักษณะการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ลักษณะการดำเนินการ	
- กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน	100.00
2. การก่อตั้งกลุ่ม	100.00
2.1 ก่อตั้งกลุ่มมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี	40.91
2.2 ก่อตั้งกลุ่มมาแล้ว 5 - 10 ปี	40.91
2.3 ก่อตั้งกลุ่มมากกว่า 10 ปี	18.18
3. จำนวนสมาชิกกลุ่ม (ราย/กลุ่ม)	
- มากที่สุด	97
- น้อยที่สุด	18
- เฉลี่ย	52

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.2 ลักษณะพื้นที่/ขนาดพื้นที่ เดิมร้อยละ 72.73 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม/พื้นที่ส่วนบุคคล ร้อยละ 22.72 เป็นพื้นที่ชุมชน และร้อยละ 4.55 เป็นพื้นที่สาธารณะ มีขนาดพื้นที่เฉลี่ยแห่งละ 237.56 ไร่ (ตารางที่ 3.2) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีขนาดพื้นที่ให้บริการท่องเที่ยวมากที่สุด เฉลี่ย 1,053.33 ไร่ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในภาคใต้ รองลงมาเป็นภาคเหนือ เฉลี่ย 362.17 ไร่ (ตารางผนวกที่ 1.2)

ตารางที่ 3.2 ลักษณะของพื้นที่ และขนาดพื้นที่ให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	จำนวน/ร้อยละ
1. ลักษณะของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)	100.00
1.1 พื้นที่เกษตรกรรม/พื้นที่ส่วนบุคคล	72.73
1.2 พื้นที่ชุมชน	22.72
1.3 พื้นที่สาธารณะ	4.55
2. ขนาดพื้นที่ให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเฉลี่ย (ไร่/แห่ง)	237.56

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.3 ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ และฤดูกาลท่องเที่ยววิถีเกษตร

แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 50.00 เพิ่งเปิดให้บริการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561 ร้อยละ 27.27 เปิดให้บริการก่อนปี 2560 และร้อยละ 22.73 เปิดให้บริการเมื่อปี 2560 ด้านฤดูกาลท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในปี 2562 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 59.09 สามารถเที่ยวได้ตลอดปี ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 40.91 จะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้เฉพาะบางเดือน (ตารางที่ 3.3)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 เปิดให้บริการก่อนปี 2560 ขณะที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง มากกว่าร้อยละ 60 เปิดให้บริการในปี 2561 และภาคใต้ ร้อยละ 66.67 เปิดให้บริการในปี 2560 ด้านฤดูกาลท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในภาคกลางจะเปิดให้บริการระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤษภาคม และแหล่งท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเปิดให้บริการระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน และแหล่งท่องเที่ยวในภาคใต้ส่วนใหญ่ จะเปิดให้บริการระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม (ตารางผนวกที่ 1.3)

ตารางที่ 3.3 ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ และฤดูกาลท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ	100.00
1.1 ก่อนปี 2560	27.27
1.2 ปี 2560	22.73
1.3 ปี 2561	50.00
2. ฤดูกาลท่องเที่ยว	100.00
2.1 ตลอดปี	59.09
2.2 เฉพาะบางเดือน	40.91

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.4 ช่วงเวลาเปิดให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร สำหรับวันที่เปิดให้บริการรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวแบบวิถีเกษตร มีทั้งที่เปิดบริการทุกวันโดยไม่มีวันหยุด เปิดบริการเป็นบางวัน หรือเปิดเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ และบางแห่งต้องนัดหมายล่วงหน้าจึงจะเปิดให้เข้าเที่ยวชม ซึ่งจากแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่างที่สำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.64 เปิดให้บริการเฉพาะวันทีนัดหมาย อาทิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมคุณภาพไม้ผลตำบลพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยแร่ จังหวัดตราด และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งตำบลห้วยม่วง จังหวัดนครปฐม เป็นต้น ส่วนที่เปิดให้บริการทุกวัน (ไม่มีวันหยุด) ร้อยละ 27.27 อาทิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพื้นที่สูงบ้านแม่ขนิลเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเบญจมาศบ้านตาดัด จังหวัดอุบลราชธานี และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผักพื้นบ้านและผลไม้ตามฤดูกาลตำบลรมณี จังหวัดพังงา เป็นต้น (ตารางที่ 3.4)

เมื่อพิจารณาในรายภาค พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกแห่งเปิดให้บริการเฉพาะวันทีนัดหมาย สำหรับภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00 เปิดให้บริการเฉพาะวันทีนัดหมาย รองลงมาเปิดให้บริการทุกวัน (ไม่มีวันหยุด) ขณะที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคตะวันออก ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 เปิดให้บริการทุกวัน (ไม่มีวันหยุด) รองมาร้อยละ 33.33 เปิดให้บริการเฉพาะวันทีนัดหมาย (ตารางผนวกที่ 1.4)

ตารางที่ 3.4 ช่วงเวลาเปิดให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ทุกวัน (ไม่มีวันหยุด)	27.27
2. ทุกวัน ยกเว้นวันหยุด	4.55
3. วันเสาร์ - อาทิตย์	4.55
4. เฉพาะวันทีนัดหมาย	63.64

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.5 การจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.09 จะใช้วิธีการเชื่อมโยงกับชุมชน เช่น วิถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชน อัตลักษณ์เด่นของแต่ละชุมชน รองมาร้อยละ 22.73 ใช้วิธีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อดำเนินการร่วมกัน และร้อยละ 18.18 ใช้วิธีการเชื่อมโยงกับฟาร์มต่าง ๆ ที่ใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมทำ และสามารถสร้างมูลค่าจากสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน (ตารางที่ 3.5)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกแห่งมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงกับชุมชน ส่วนภาคกลางมีการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบ คือ ใช้รูปแบบการเชื่อมโยงกับชุมชน การรวมกลุ่มเกษตรกร และการเชื่อมโยงกับฟาร์มอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 40.00 40.00 และ 20.00 ตามลำดับ ในส่วนของภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ส่วนใหญ่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน (ตารางผนวกที่ 1.5)

ตารางที่ 3.5 การจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตรของกลุ่ม

รายการ	ร้อยละ
1. รวมกลุ่มเกษตรกร	22.73
2. เชื่อมโยงกับชุมชน	59.09
3. เชื่อมโยงกับฟาร์มอื่น ๆ	18.18

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2 ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

3.2.1 เพศ และอายุ

ผู้นำกลุ่มเกษตรกรในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.73 เป็นเพศชาย ขณะที่สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.27 ด้านอายุของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน มีอายุเฉลี่ย 52 ปี และ 54 ปี ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ และเป็นที่น่าสนใจของคนในชุมชน (ตารางที่ 3.6)

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า ผู้นำกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้นำกลุ่มเกษตรกรเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนสมาชิกกลุ่มในทุกภาคจะเป็นเพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ ด้านอายุ ผู้นำกลุ่มในภาคเหนือมีอายุมากที่สุด เฉลี่ย 60 ปี ขณะที่ผู้นำกลุ่มในภาคกลางมีอายุน้อยที่สุด เฉลี่ย 47 ปี สำหรับสมาชิกกลุ่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุมากที่สุด เฉลี่ย 60 ปี ขณะที่สมาชิกกลุ่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุน้อยที่สุด เฉลี่ย 50 ปี (ตารางผนวกที่ 1.6)

ตารางที่ 3.6 เพศ และอายุ

รายการ	หน่วยนับ	ผู้นำกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม
1. เพศ	ร้อยละ	100.00	100.00
1.1 ชาย		72.73	22.73
1.2 หญิง		27.27	77.27
2. อายุเฉลี่ย	ปี	52	54

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.2 ระดับการศึกษา

ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.36 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ขณะที่สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 53.41 (ตารางที่ 3.7) และเมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า ผู้นำกลุ่มส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ยกเว้นภาคใต้ที่มีผู้นำกลุ่มจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ และอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน สำหรับสมาชิกกลุ่มในทุกภาคส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ตารางผนวกที่ 1.7)

ตารางที่ 3.7 ระดับการศึกษา

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ผู้นำกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม
1. ประถมศึกษา	9.09	53.41
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	4.55	13.64
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	27.27	6.82
4. อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	18.18	9.09
5.ปริญญาตรี	36.36	11.36
6.ปริญญาโท	4.55	5.68

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.3 อาชีพหลัก และประสบการณ์ด้านการเกษตร

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 72.73 และ 79.55 ตามลำดับ สำหรับด้านประสบการณ์ด้านการเกษตรของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตร ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย 18 ปี และ 23 ปี ตามลำดับ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร และมีความสนใจที่จะพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 3.8)

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรภาคใต้ทุกรายมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร และภาคอื่น ๆ ร้อยละ 70.00 และร้อยละ 66.67 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 33.33 เท่ากัน มีอาชีพหลักทำงานประจำ ทำธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างนอกภาคเกษตร ส่วนสมาชิกกลุ่มในทุกภาคส่วนใหญ่ มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 79.55 รองลงมาร้อยละ 9.09 ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 4.55 เป็นผู้ว่างงาน/เรียนหนังสือ/แม่บ้าน/คนชรา ส่วนที่เหลือประกอบอาชีพรับจ้างในภาคเกษตร รับจ้างนอกภาคเกษตร และทำงานประจำ สำหรับด้านประสบการณ์ด้านการเกษตร ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือมีประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ยมากที่สุด 30 ปี ขณะที่ในภาคกลางมีประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ยน้อยที่สุด 13 ปี (ตารางผนวกที่ 1.8)

ตารางที่ 3.8 อาชีพหลัก และประสบการณ์ด้านการเกษตร

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ผู้นำกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม
1. อาชีพหลัก	100.00	100.00
1.1 เกษตรกร	72.73	79.55
1.2 รับจ้างเกษตร	-	2.27
1.3 รับจ้างนอกภาคเกษตร	4.55	3.41
1.4 ทำงานประจำ	9.09	1.14
1.5 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	13.64	9.09
1.6 วางงาน/เรียนหนังสือ/แม่บ้าน/คนชรา	-	4.55
2. ประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	18	23

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.6 การถือครองพื้นที่การเกษตร

ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ไร่ละ 36.36 มีการใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน รองลงมาไร่ละ 31.82 เป็นพื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น ขณะที่สมาชิกกลุ่มมีการใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น และพื้นที่สวนผัก/สมุนไพร คิดเป็นไร่ละ 43.18 เท่ากัน ด้านลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตรของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง คิดเป็นไร่ละ 90.91 และ 88.64 ตามลำดับ รองลงมาเป็นพื้นที่เช่า สำหรับพื้นที่ฟรีมีเฉพาะในสมาชิกกลุ่มเกษตรกร คิดเป็นไร่ละ 14.77 (ตารางที่ 3.9)

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำกลุ่มในภาคเหนือมีการใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น คิดเป็นไร่ละ 66.67 ภาคกลางมีการใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน คิดเป็นไร่ละ 70.00 และภาคใต้มีพื้นที่การเกษตรที่ถือครองทั้งหมดเป็นพื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น ส่วนสมาชิกกลุ่มในภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น สำหรับลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตรของผู้นำกลุ่มทุกรายในภาคกลาง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ และภาคใต้ เป็นพื้นที่ของตนเอง ขณะที่ผู้นำกลุ่มในภาคเหนือ และภาคตะวันออก ส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่ของตนเอง คิดเป็นไร่ละ 66.67 เท่ากัน สำหรับสมาชิกกลุ่มในภาคกลาง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ และภาคใต้ ไร่ละ 100.00 มีลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่ของตนเอง ขณะที่สมาชิกกลุ่มในภาคเหนือ และภาคตะวันออก ส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่ของตนเอง และพื้นที่ทำฟรี คิดเป็นไร่ละ 66.67 และ 64.29 ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 1.9)

ตารางที่ 3.9 การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองพื้นที่การเกษตร

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ผู้นำกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม
1. การใช้ประโยชน์ที่ดิน		
1.1 พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น	31.82	43.18
1.2 พื้นที่นา	18.18	34.09
1.3 พื้นที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ	9.09	7.95
1.4 พื้นที่สวนผัก/สมุนไพร	9.09	43.18
1.5 พื้นที่ทำไร่	13.64	7.95
1.6 ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน	36.36	5.68
1.7 ที่เพาะเลี้ยงประมง	4.55	1.14
2. ลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตร		
2.1 พื้นที่ของตนเอง	90.91	88.64
2.2 พื้นที่เช่า	13.64	15.91
2.3 พื้นที่ฟรี	-	14.77

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.7 แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร

สำหรับแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร จากการสอบถามผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติด้วยวิธีการสูบ คิดเป็นร้อยละ 36.36 และร้อยละ 28.41 ตามลำดับ รองลงมาใช้น้ำจากบ่อ/สระ/บ่อบาดาลของตนเอง น้ำฝน และการสูบจากโครงการเอกชน/ราชการ (ตารางที่ 3.10)

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค ผู้นำกลุ่มเกษตรกรในภาคกลางและภาคใต้จะใช้แหล่งน้ำจากการสูบเองจากแหล่งธรรมชาติ ยกเว้น ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้นำกลุ่มเกษตรกรจะใช้แหล่งน้ำจากน้ำฝน และโครงการเอกชน/ราชการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และร้อยละ 66.67 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ในภาคเหนือจะใช้น้ำจากการสูบจากแหล่งน้ำธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 92.86 รองมาร้อยละ 7.14 ใช้น้ำจากบ่อ/สระ/บ่อบาดาลของตนเอง ภาคกลางจะใช้น้ำจากบ่อ/สระ/บ่อบาดาลของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองมาร้อยละ 18.18 จะใช้น้ำจากการสูบจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะใช้น้ำจากชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองมาร้อยละ 25.25 ใช้น้ำฝน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และบ่อ/สระ/บ่อบาดาลของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 26.67 เท่ากัน รองมาร้อยละ 20.20 จะใช้น้ำจากชลประทาน และภาคใต้ส่วนใหญ่จะใช้น้ำด้วยวิธีสูบจากโครงการเอกชน/ราชการ รองมาร้อยละ 28.57 จะใช้น้ำจากบ่อ/สระ/บ่อบาดาลของตนเอง (ตารางผนวกที่ 1.10)

ตารางที่ 3.10 แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ผู้นำกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม
1. น้ำฝน	31.82	11.36
2. ชลประทาน	9.09	17.05
3. สูบจากแหล่งธรรมชาติ	36.36	28.41
4. บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง	36.06	23.86
5. โครงการเอกชน/ราชการ	28.79	9.09
6. กลุ่ม/สถาบัน	15.15	1.14
7. ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา	15.15	9.09

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ 4

ผลการประเมิน

การประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561 ในครั้งนี้เป็นการประเมินผลการดำเนินการโครงการ ปี 2561 และข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่เกิดขึ้น ในปี 2562 โดยครอบคลุมการประเมินผลโครงการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยในแต่ละปี จะจัดสรรงบประมาณให้กับชุมชน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเกษตรให้มีสภาพพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวพัฒนาการให้บริการ และจัดอบรมเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดที่ผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้มีองค์ความรู้รอบด้าน ทั้งด้านนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวการพัฒนาผลผลิตเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย บรรจุภัณฑ์ สินค้ามีเรื่องราวหรือเรื่องเล่า (Story) รวมทั้งเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ และสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชน โดยในปี 2561 สนับสนุนงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการในพื้นที่ 49 จังหวัด 72 แห่ง รวมทั้งสิ้น 3,706,500 บาท ซึ่งผลการเบิกจ่ายงบประมาณเมื่อสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561 สามารถเบิกจ่ายได้ทั้งหมดตามวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ ปี 2561

รายการ	หน่วยนับ	จำนวน
1. งบประมาณที่จัดสรร	บาท	3,706,500
2. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	3,706,500
3. ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย	ร้อยละ	100.00

ที่มา: จากกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร จากการสอบถามเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดตัวอย่าง 15 จังหวัด พบว่า งบประมาณที่จังหวัดได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง (กรมส่งเสริมการเกษตร) บางแห่ง จะได้รับตั้งแต่เดือนธันวาคม 2560 ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งทันเวลาต่อการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่จังหวัดกำหนด คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีระดับความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.27 (ตารางที่ 4.2)

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดทุกภาคได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา โดยภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีระดับความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 4.67 และ 4.33 ตามลำดับ ในขณะที่ภาคเหนือ และ

ภาคตะวันออกเฉียงมีระดับความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 และ 3.50 ตามลำดับ เนื่องจากได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางในช่วงเดือนเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2561 (ตารางผนวกที่ 2.1)

ตารางที่ 4.2 ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

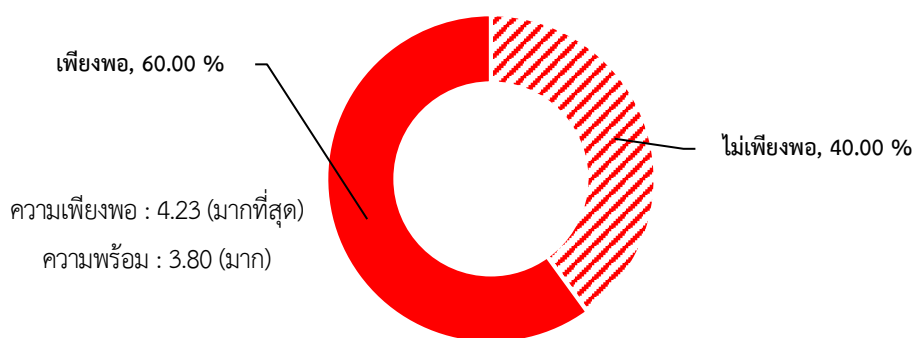
รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนน	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ			
1.1 ไม่ทันเวลา	-		
1.2 ทันเวลา	100.00		
2. ระดับความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ		4.27	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.2 บุคลากร

บุคลากรปฏิบัติงานโครงการ ทำหน้าที่จัดทำแผนร่วมกับกลุ่มเกษตรกร เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และอบรมให้ความรู้พื้นฐานในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ร่วมโครงการ จากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัด ร้อยละ 60.00 เห็นว่า บุคลากรปฏิบัติงานโครงการที่มีอยู่เฉลี่ย 3 รายต่อจังหวัด เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.00 มีบุคลากรปฏิบัติงานโครงการไม่เพียงพอ เนื่องจาก บางจังหวัดมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการเพียง 1 ราย ต้องรับผิดชอบงานหลากหลาย และมีความต้องการ บุคลากรปฏิบัติงานโครงการเพิ่ม สำหรับความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัด ทุกрай มีระดับความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 (ภาพที่ 4.1)

เมื่อพิจารณารายภาค เจ้าหน้าที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อม ของผู้ปฏิบัติงานระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 เท่ากัน เนื่องจากในบางจังหวัดมีการสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานทำให้การดำเนินงานโครงการไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการรายใหม่ไม่มีความชำนาญ ด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตรมาก่อน สำหรับเจ้าหน้าที่ภาคตะวันออกและภาคใต้มีความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน ระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 และ 3.67 ตามลำดับ และเจ้าหน้าที่ภาคกลางมีความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 (ตารางผนวกที่ 2.2)

ภาพที่ 4.1 ความเพียงพอของบุคลากรปฏิบัติงานโครงการ

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.3 การบริหารจัดการโครงการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นผู้ดำเนินงานสนับสนุนการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 1) การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีสภาพพร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วางแผนการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้มาตรการร่วมกัน (ราชการและชุมชน) และแต่งตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนเพื่อกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ วางแผนการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุของสำนักนายกรัฐมนตรี 2) พัฒนาการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีมาตรฐานในการให้บริการ จัดประชุมเพื่อพิจารณาพัฒนากิจกรรมการให้บริการในแหล่งเที่ยวนั้น เช่น กิจกรรมบริการด้านที่พัก (Home Stay) อาหาร พาหนะ ของที่ระลึก เป็นต้น 3) อบรมผู้นำชมและผู้ให้บริการในการให้บริการแบบมืออาชีพ และทัศนศึกษาดูงาน 4) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำชมและผู้ให้บริการในการให้บริการแบบมืออาชีพ โดยอาจจะร่วมกับสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการท่องเที่ยว การให้บริการ และ 5) รายงานปริมาณนักท่องเที่ยวและรายได้ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารงานโครงการด้วยความร่วมมือระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ซึ่งมีการบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งเป็นแต่ละด้านได้ ดังนี้ (ตารางที่ 4.3)

1) ด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.09 บริหารงานโดยใช้บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 27.27 บริหารงานโดยใช้บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด รวมทั้งสถานศึกษาภายในพื้นที่ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 13.64 บริหารงานโดยคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายในกลุ่ม โดยมีการมอบหมายงานอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน

2) ด้านทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.85 เน้นการใช้ทรัพยากรภายในชุมชน เพื่อสร้างจุดเด่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย ผสมผสานกับภูมิปัญญา และวัฒนธรรมในชุมชน รองลงมา ร้อยละ 30.77 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมในกลุ่มมาต่อยอดเป็นกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การดำนา การทอผ้าด้วยมือ การย้อมผ้าไหมด้วยสีจากธรรมชาติ เป็นต้น ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 15.38 ใช้ทั้งทรัพยากรภายในกลุ่มและชุมชนร่วมกันต้อนรับและให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น การแสดงพื้นบ้านที่พักแบบโฮมสเตย์ อาหารพื้นบ้านสำหรับบริการนักท่องเที่ยว การนำเที่ยว และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญภายในชุมชน เป็นต้น

3) ด้านการให้บริการ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.55 มีการให้บริการสาธิต และอบรมถ่ายทอดความรู้ โดยมีผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มทำหน้าที่เป็นวิทยากรและมัคคุเทศก์ให้แก่นักท่องเที่ยว รองลงมา ร้อยละ 15.38 เท่ากัน มีการให้บริการพาหนะนำเที่ยว และบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ และร้อยละ 7.69 มีบริการจำหน่ายสินค้า ของฝาก รวมทั้งอาหารและเครื่องดื่มให้แก่นักท่องเที่ยว

4) ด้านการตลาด แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.86 มีการทำการตลาดเฉพาะภายในชุมชน โดยนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่มและเกษตรกรในชุมชนมาวางจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยว ตลาดชุมชน และภายในจุดเรียนรู้ รองลงมา ร้อยละ 28.57 เท่ากัน มีการทำการตลาดนอกชุมชนเป็นหลัก โดยนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปฝากขายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ร้านค้า โรงพยาบาล และสถานศึกษา และมีการทำการตลาดผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ อาทิ Line Facebook และการส่งจองทางโทรศัพท์ เป็นต้น

5) ด้านการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.48 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) อาทิ Facebook, Line, YouTube และเว็บไซต์ แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น รองลงมา ร้อยละ 11.76 หน่วยงานเป็นผู้สนับสนุนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แผ่นพับหรือเอกสารแนะนำการท่องเที่ยว และปฏิทินการท่องเที่ยว

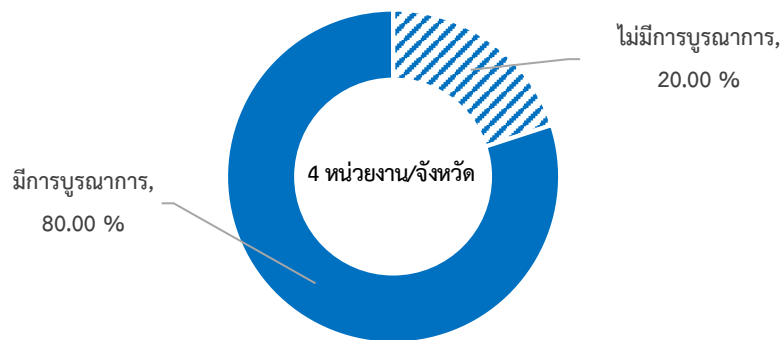
ตารางที่ 4.3 การบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่	
1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	59.09
1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	27.27
1.3 คณะกรรมการ	13.64
2. ด้านทรัพยากร	
2.1 ใช้ทรัพยากรภายในชุมชน	53.85
2.2 ใช้ทรัพยากรภายในกลุ่ม	30.77
2.3 ใช้ทั้งทรัพยากรภายในกลุ่มและภายในชุมชน	15.38
3. ด้านการให้บริการ	
3.1 บริการสาธิตและอบรมถ่ายทอดความรู้	61.55
3.2 บริการพาหนะนำเที่ยว	15.38
3.3 บริการที่พักแบบโฮมสเตย์	15.38
3.4 บริการจำหน่ายสินค้า ของฝาก อาหารและเครื่องดื่ม	7.69
4. ด้านการตลาด	
4.1 มีการทำการตลาดเฉพาะภายในชุมชน	42.86
4.2 มีการทำการตลาดนอกชุมชนเป็นหลัก	28.57
4.3 มีการทำการตลาดผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์	28.57
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	
5.1 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)	76.48
5.2 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แผ่นพับหรือเอกสารแนะนำการท่องเที่ยว	11.76
5.3 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านปฏิทินการท่องเที่ยว	11.76

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น พบว่า จังหวัดตัวอย่าง ร้อยละ 80.00 มีการบูรณาการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรร่วมกับหน่วยงานอื่น เฉลี่ย 4 หน่วยงานต่อจังหวัด เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา เป็นต้น โดยหน่วยงานมีส่วนร่วมบูรณาการทั้งในรูปแบบการสนับสนุนเป็นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการจัดอบรมให้ความรู้ เป็นต้น ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 20.00 ไม่มีการบูรณาการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรร่วมกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากมีสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหน่วยงานดำเนินงานหลักร่วมกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ภาพที่ 4.2)

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า จังหวัดตัวอย่างในภาคกลาง และภาคใต้มีการบูรณาการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรร่วมกับหน่วยงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน เฉลี่ย 4 และ 3 หน่วยงานต่อจังหวัดตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดตัวอย่างในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีการบูรณาการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรร่วมกับหน่วยงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน เฉลี่ย 4 และ 5 หน่วยงานต่อจังหวัด (ตารางผนวกที่ 2.3)

ภาพที่ 4.2 การบูรณาการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของหน่วยงานอื่น ๆ
ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.4 องค์ความรู้

สำหรับองค์ความรู้ที่จะพัฒนาในปี 2561 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ องค์ความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดที่รับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และองค์ความรู้สำหรับผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมมีการจัดทำองค์ความรู้เป็นไปตามเป้าหมาย รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1) องค์ความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่ ดำเนินการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร จำนวน 6 หลักสูตร ประกอบด้วย 1) ความหมาย มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) นโยบาย และแนวทางการบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) การวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5) การดูแลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และ 6) การตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) องค์ความรู้สำหรับผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 8 หลักสูตร ประกอบด้วย 1) การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ 3) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต 4) การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า 6) การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์
7) การออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ 8) การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า สำหรับหลักสูตรอื่น ๆ อาทิ
การทำที่ปักโฮมสเตย์ และการอบรมความปลอดภัยในกิจกรรมทางน้ำ เป็นหลักสูตรองค์ความรู้ที่จัดทำขึ้น
เพื่อความสอดคล้องกับประเภท ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว และความต้องการของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.4 องค์ความรู้ที่จัดทำเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	จำนวนองค์ความรู้ (หลักสูตร)	รายละเอียดหลักสูตร
1. องค์ความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่	6	1) ความหมาย มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) นโยบาย และแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) การวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5) การดูแลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว 6) การตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. องค์ความรู้สำหรับผู้นำกลุ่ม แหล่งท่องเที่ยว	8	1) การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ 3) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต 4) การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า 6) การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ 7) การออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ 8) การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า 9) หลักสูตรอื่น ๆ อาทิ การทำที่ปักโฮมสเตย์ และการอบรมความปลอดภัย ในกิจกรรมทางน้ำ ^{1/}

ที่มา: จากกรมส่งเสริมการเกษตร

หมายเหตุ : ^{1/} เป็นหลักสูตรที่ชุมชนเสนอให้จัดอบรมเพิ่มเติมจาก 8 หลักสูตร

4.2 กระบวนการ (Process)

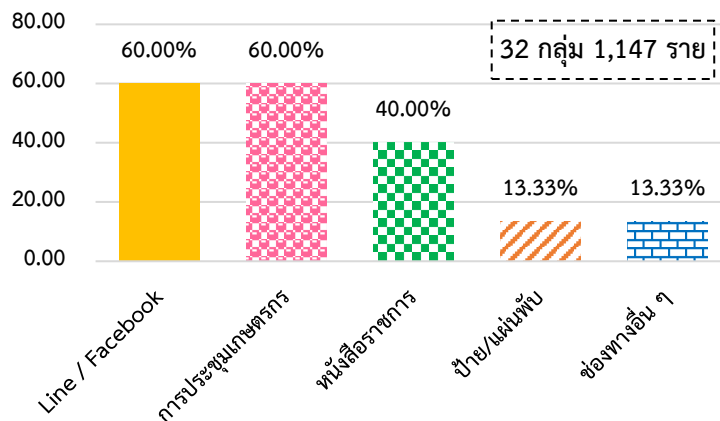
4.2.1 การชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ

ในด้านการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโครงการให้ชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร เช่น ความสำคัญ กระบวนการ
คัดเลือก หลักเกณฑ์การคัดเลือก กิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลังเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น พบว่า เจ้าหน้าที่
เกษตรจังหวัด ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 ใช้ช่องทาง Line / Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัด และการประชุม
เกษตรกรในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ รองลงมา ร้อยละ 40.00 ใช้ช่องทางหนังสือราชการ และ
ร้อยละ 13.33 เท่ากัน ใช้ช่องทางป้าย/แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และช่องทางอื่น ๆ อาทิ Sport วิทยุชุมชน

ผู้นำชุมชน ลูกหลาน และเพื่อนบ้าน เป็นต้น ซึ่งมีชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 32 กลุ่ม รวม 1,147 ราย เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงโครงการ (ภาพที่ 4.3)

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า ช่องทางการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ เจ้าหน้าที่ในภาคเหนือ ส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการประชุมเกษตรกรและหนังสือราชการในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน รองลงมา ร้อยละ 33.33 เท่ากัน ใช้ช่องทางป้าย/แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และช่องทางอื่น ๆ อาทิ Sport วิทยุชุมชน ผู้นำชุมชน ภาคกลางส่วนใหญ่ใช้ช่องทาง Line / Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ร้อยละ 50.00 ใช้ช่องทางการประชุมเกษตรกร ภาคตะวันออกใช้ช่องทางการประชุมเกษตรกรและหนังสือราชการในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ใช้ช่องทาง Line / Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัดในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ร้อยละ 66.67 ใช้ช่องทางหนังสือราชการ และภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการประชุมเกษตรกรในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ร้อยละ 66.67 ใช้ช่องทาง Line / Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัด (ตารางผนวกที่ 2.4)

ภาพที่ 4.3 ช่องทางการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการของเจ้าหน้าที่

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.2 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว

กระบวนการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว จะดำเนินการโดยจังหวัด/อำเภอ เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ทั้งแหล่งที่เคยได้รับงบประมาณและไม่เคยได้รับงบประมาณ) หากเป็นแหล่งที่เคยได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร แต่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ก็ให้พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรแหล่งใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อดำเนินการสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรต่อไป โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 7 ด้าน คือ 1) ดำเนินการในรูปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มชุมชน หมู่บ้าน 2) มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ การคมนาคม ความพร้อมชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น 3) มีกิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น หรือนวัตกรรมด้านการเกษตรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ เช่น วิถีชีวิตทางการเกษตร กระบวนการผลิตทางการเกษตร

การผลิตพืช ไม้ดอก ไม้ผล พืชผัก การเลี้ยงผึ้ง ศิลปหัตถกรรม การแปรรูปจากสินค้าเกษตร วัฒนธรรมเกษตร หรือมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม 4) มีความปลอดภัยทั้งในด้านการเดินทาง การพักค้าง การร่วมกิจกรรมและอื่น ๆ 5) การคมนาคมสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปถึงแหล่งได้ง่าย 6) ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น ถ้ำ น้ำตก วัด เป็นต้น 7) ชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแหล่งวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) จะได้รับตราสัญลักษณ์ A (ภาคผนวกที่ 3) ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ได้มาตรฐานตามที่กรมกำหนดไว้

ผลการสำรวจจังหวัดตัวอย่างทั้ง 15 จังหวัด พบว่า มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร จำนวน 32 แห่ง ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนดทั้ง 7 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.25 ไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกในบางข้อ (ภาพที่ 4.4) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการสมัครเข้าร่วมโครงการเป็นรายภาค พบว่า ในภาคกลางและภาคตะวันออก มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการและผ่านเกณฑ์การพิจารณามากกว่า 1 แห่งต่อจังหวัด (ตารางผนวกที่ 2.5)

ภาพที่ 4.4 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา: จากการสำรวจ

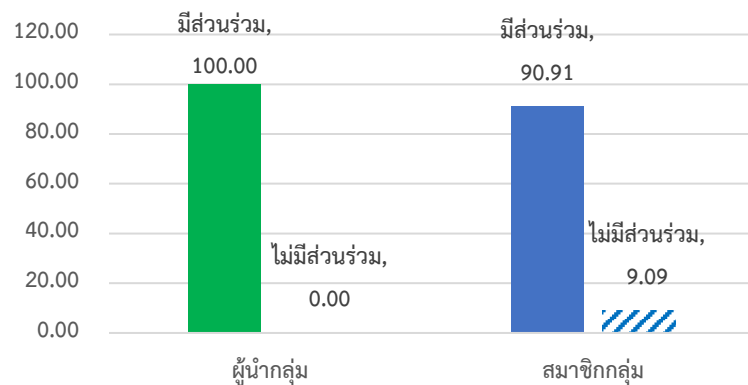
4.2.3 การจัดแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัด/อำเภอ ร่วมกับชุมชนและคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร วางแผนการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น จัดทำป้ายบอกทาง ป้ายบรรยายเฉพาะจุด การตกแต่งสถานที่ให้มีความสวยงาม เป็นต้น โดยใช้มีส่วนร่วม (ราชการและชุมชน) หากเป็นแหล่งที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแหล่งใหม่ให้ จังหวัด/อำเภอ ดำเนินการประชุมร่วมกับชุมชน/เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีเกษตร และแต่งตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยววิถีเกษตรของชุมชนเพื่อกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ แล้วจึงวางแผนการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวต่อไป โดยแผนการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับศักยภาพทรัพยากร วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนของเกษตรกร

ในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแล้วทั้งหมด โดยผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 90.91 ได้ร่วมจัดทำแผนการพัฒนาฯ อาทิ ร่วมวางแผนปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม ดึงดูดใจ และ

พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว และพัฒนากิจกรรมการเกษตรให้โดดเด่น มีอัตลักษณ์ ผสมผสานกับวิถีชุมชน ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น (ภาพที่ 4.5)

สำหรับในรายภาค พบว่า สมาชิกกลุ่มในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ร้อยละ 100.00 ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา สำหรับภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 90.91 และร้อยละ 41.67 ตามลำดับ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา ส่วนที่เหลือร้อยละ 9.09 และร้อยละ 58.33 ตามลำดับ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา เนื่องจากสมาชิกกลุ่มบางรายติดธุระส่วนตัว จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมการจัดทำแผนร่วมกับกลุ่มและเจ้าหน้าที่ได้ แต่ในภายหลังได้รับทราบแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มเดียวกัน (ตารางผนวกที่ 2.6 และ 2.7)

ภาพที่ 4.5 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.4 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับจังหวัดเพื่อสร้างการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ได้คัดเลือกผู้นำกลุ่มท่องเที่ยววิถีเกษตร และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนภายในจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำกลุ่มและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีเกษตร มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือการบริหารจัดการข้อมูล ความรู้ ด้านการผลิตสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยวหรือการส่งเสริมการตลาด และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกแห่งได้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายแล้ว เฉลี่ย 2 ครั้ง โดยผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรได้เข้าร่วมในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวม 2 ครั้ง (ตารางที่ 4.5) เมื่อพิจารณารายภาค นั้น ในภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเข้าร่วมการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย รวม 2 ครั้ง ยกเว้นภาคเหนือและภาคกลางที่เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย จำนวน 1 ครั้ง เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณในช่วงไตรมาสที่ 2

(เดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2561) ขณะที่ในภาคอื่น ๆ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในช่วงไตรมาสที่ 1 (เดือนธันวาคม 2560) ทำให้สามารถจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายได้เพียง 1 ครั้ง (ตารางผนวกที่ 2.8)

ตารางที่ 4.5 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย

รายการ	ร้อยละ
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	
1.1 ไม่ได้ดำเนินการ	-
1.2 ดำเนินการ	100.00
2. การเข้าร่วมการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	
2.1 ไม่ได้เข้าร่วม	-
2.2 เข้าร่วม	100.00
- จำนวน (ครั้ง)	2

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.5 การพัฒนาบุคลากร

สำหรับการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานด้านท่องเที่ยววิถีเกษตร จะมีการพัฒนาองค์ความรู้รวม 6 หลักสูตร เพื่อถ่ายทอดความรู้ต่อผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว ผลการสำรวจเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านท่องเที่ยววิถีเกษตรทั้ง 15 จังหวัด หรือร้อยละ 100.00 ได้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและอบรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร จังหวัดละ 1 ราย รวม 1 ครั้ง ครอบคลุมหลักสูตร (ตารางที่ 4.6) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในแต่ละภาค พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านท่องเที่ยววิถีเกษตรทุกภาคได้เข้ารับการพัฒนาคอบทุกหลักสูตรจำนวน 1 ครั้ง (ตารางผนวกที่ 2.9)

ตารางที่ 4.6 การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
การพัฒนาบุคลากร	
1. เข้ารับการพัฒนาไม่ครบทุกหลักสูตร	-
2. เข้ารับการพัฒนาคอบทุกหลักสูตร	100.00
- จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาเฉลี่ย (ราย/จังหวัด)	1
- จำนวนครั้งที่ได้รับการพัฒนา (ครั้ง)	1

ที่มา : จากการสำรวจ

สำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับสู่ชุมชนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดทั้ง 15 จังหวัด หรือร้อยละ 100.00 ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคลากรของชุมชนแล้ว เฉลี่ย 1 ครั้ง โดยผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทุกรายได้รับการถ่ายทอดแล้ว (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณารายภาค นั้น ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทุกภาคได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ จำนวน 1 ครั้ง (ตารางผนวกที่ 2.10)

ตารางที่ 4.7 การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคลากรของชุมชน

รายการ	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)
การถ่ายทอดองค์ความรู้		
1. ไม่ได้ถ่ายทอดต่อ	-	
2. ถ่ายทอดแล้ว	100.00	1

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.6 การสนับสนุนการดำเนินงาน

ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มาตรฐานและคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ในการจัดทำข้อมูลแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จะดำเนินการ และส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณา และดำเนินการตามแผนพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีศักยภาพในการให้ความรู้และบริการนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจ พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทุกแห่ง หรือร้อยละ 100.00 ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยในแต่ละแหล่งจะได้รับการสนับสนุนแตกต่างกันไปตามความจำเป็นและความต้องการของกลุ่ม ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ โดยมีเงื่อนไขการจัดซื้อจัดจ้างจะต้องเป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่มีอายุการใช้งานไม่เกิน 1 ปี มีราคาต่อหน่วยหรือต่อชุดไม่เกิน 5,000 บาท เท่านั้น

สำหรับการสนับสนุน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาร้อยละ 88.89 ได้รับการสนับสนุนป้ายประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 83.56 ได้รับการสนับสนุนป้าย (ชื่อ/ต้อนรับ/บอกทาง) ร้อยละ 52.44 ได้รับการสนับสนุนป้ายชื่อ/ข้อมูลประจำฐานหรือจุดเรียนรู้ ส่วนที่เหลือได้รับการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การปรับปรุงจุดเรียนรู้ แผ่นพับ/เอกสารประชาสัมพันธ์ วัสดุเกษตร สนับสนุนการเรียนรู้ กิจกรรม Press tour ท่องเที่ยว การสร้างเครือข่าย และอื่น ๆ อาทิ เสื้อชูชีพ และเก้าอี้ เป็นต้น (ตารางที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ และป้ายประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้รับการสนับสนุนป้ายชื่อ/ข้อมูลประจำฐานหรือจุดเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 80.00 และ 100.00 ตามลำดับ สำหรับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคใต้ ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ และป้ายชื่อ/ข้อมูลประจำฐานหรือจุดเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้รับการสนับสนุนป้ายประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ขณะที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคตะวันออก

ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้รับการสนับสนุนป้ายประชาสัมพันธ์ และป้ายชื่อ/ต้อนรับ/บอกทาง คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน (ตารางผนวกที่ 2.11)

ตารางที่ 4.8 การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาฯ	
1.1 ไม่ได้รับการสนับสนุน	-
1.2 ได้รับการสนับสนุน	100.00
2. ปัจจัยที่สนับสนุน^{1/}	
2.1 การพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้	100.00
2.2 ป้ายประชาสัมพันธ์	88.89
2.3 ป้าย (ชื่อ/ต้อนรับ/บอกทาง)	83.56
2.4 ป้ายชื่อ/ข้อมูลประจำฐานหรือจุดเรียนรู้	52.44
2.5 การประชาสัมพันธ์ออนไลน์	40.44
2.6 การปรับปรุงจุดเรียนรู้	40.00
2.7 แผ่นพับ/เอกสารประชาสัมพันธ์	33.78
2.8 วัสดุเกษตรสนับสนุนการเรียนรู้	17.78
2.9 กิจกรรม Press tour ท่องเที่ยว	16.00
2.10 การสร้างเครือข่าย	13.33
2.11 อื่น ๆ	4.55

ที่มา : จากการสำรวจ

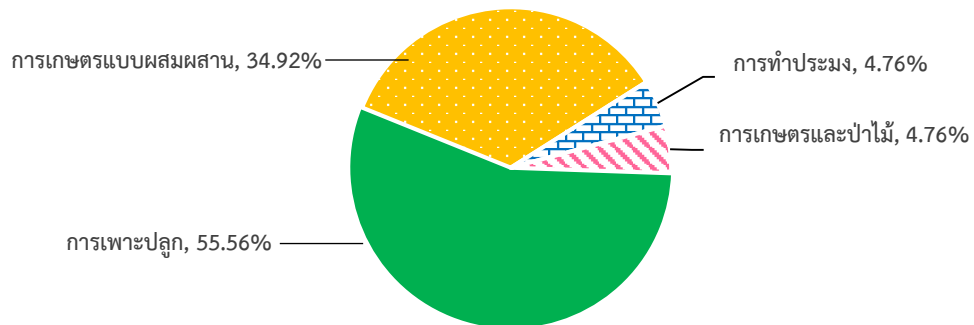
หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3. ผลได้ (Outputs)

4.3.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว

1) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ซึ่งแบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ การเกษตรแบบผสมผสาน ในปี 2561 ได้รับการพัฒนารวมทั้งสิ้น 72 แห่งในพื้นที่ 49 จังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรพบว่า มีลักษณะแหล่งท่องเที่ยวตามกิจกรรมการเกษตรหลัก ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.56 เป็นกิจกรรมการเพาะปลูก รองลงมาเป็นกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 34.92 ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.67 เท่ากัน เป็นกิจกรรมประมง และการเกษตรและป่าไม้ (ภาพที่ 4.6)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ภาคเหนือมีลักษณะแหล่งท่องเที่ยวตามกิจกรรมการเกษตรหลัก เป็นกิจกรรมการเพาะปลูก การเกษตรแบบผสมผสาน และการเกษตรและป่าไม้ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ภาคกลาง และภาคตะวันออก มีลักษณะแหล่งท่องเที่ยวตามกิจกรรมการเกษตรหลักเป็นกิจกรรมการเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 66.67 และ 70.00 ตามลำดับ รองลงมาเป็นกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และร้อยละ 20.00 ตามลำดับ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ที่มีลักษณะแหล่งท่องเที่ยวตามกิจกรรมการเกษตรหลักเป็นกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 33.33 เป็นกิจกรรมการเพาะปลูก (ตารางผนวกที่ 2.12)

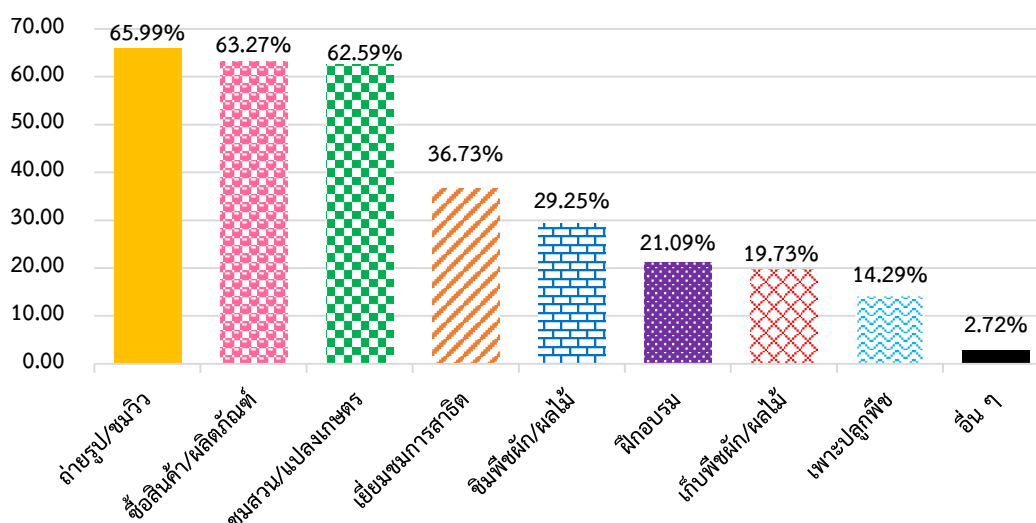
ภาพที่ 4.6 ลักษณะแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตามกิจกรรมการเกษตรหลัก

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตัวอย่างในพื้นที่ 15 จังหวัด ที่ได้รับการพัฒนาในปี 2561 หลังจากเข้าร่วมโครงการในปี 2562 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 193,065 ราย หรือเฉลี่ยแห่งละ 8,776 ราย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวในภาคกลาง เฉลี่ย 15,424 ราย รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลี่ย 7,183 ราย ส่วนในภาคตะวันออก และภาคเหนือ มีนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย เฉลี่ย 533 ราย และ 1,400 ราย ตามลำดับ เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นรูปแบบสวนไม้ผล ได้แก่ อาโวคาโด แก้วมังกร เงาะ มังคุด ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมิถุนายน - พฤศจิกายน เป็นช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด นักท่องเที่ยวจะสามารถเก็บ ชิม และซื้อผลผลิตกลับบ้านได้ (ตารางผนวกที่ 2.13)

ทั้งนี้ เมื่อสำรวจกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร พบว่า กิจกรรม 3 อันดับแรก ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมถ่ายรูป/ชมวิว กิจกรรมซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมชมสวน/แปลงเกษตร คิดเป็นร้อยละ 65.99 ร้อยละ 63.27 และร้อยละ 62.59 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือทำกิจกรรมเยี่ยมชมการสาธิตทางการเกษตร การเพาะปลูกพืชพันธุ์ทางการเกษตร เก็บพืชผัก/ผลไม้ ชิมพืชผัก/ผลไม้ ฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตร และกิจกรรมอื่น ๆ อาทิ แข่งน้ำพุร้อน และ ล่องแพชมสวนและธรรมชาติ (ภาพที่ 4.7)

ภาพที่ 4.7 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา : จากการสำรวจ

3) พฤติกรรมการท่องเที่ยว

3.1) ข้อมูลทั่วไป พบว่านักท่องเที่ยวตัวอย่าง ร้อยละ 74.83 เป็นเพศหญิง และเพศชาย ร้อยละ 25.17 มีอายุเฉลี่ย 33 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน มีรายได้สำหรับท่องเที่ยว โดยร้อยละ 59.86 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 20.41 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 8.84 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 31.97 ประกอบอาชีพหลักเป็นข้าราชการ รองลงมา ร้อยละ 17.69 เท่ากัน เป็นพนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 10.88 เท่ากัน เป็นพนักงานเอกชน และเกษตรกร ที่เหลือประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย แม่บ้าน พ่อบ้าน และข้าราชการบำนาญ ด้านรายได้ของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 35.37 มีรายได้เฉลี่ย 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน รองลงมา ร้อยละ 29.25 มีรายได้เฉลี่ย 1,000 - 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 22.45 มีรายได้เฉลี่ย 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน นอกนั้น มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.50 - 78.57 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 21.43 - 37.50 เป็นเพศชาย โดยนักท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุเฉลี่ยมากที่สุด 39 ปี ขณะที่นักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุน้อยที่สุด 25 ปี โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวทุกภาค ไม่น้อยกว่าร้อยละ 46 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ร้อยละ 39.13 และร้อยละ 39.29 ตามลำดับ ประกอบอาชีพหลักเป็นข้าราชการ นักท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ร้อยละ 62.50 และร้อยละ 46.43 ตามลำดับ เป็นนักเรียน/นักศึกษา ขณะที่ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวภาคเหนือ ร้อยละ 29.17 เป็นพนักงานเอกชน ด้านรายได้ของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ร้อยละ 47.83 และร้อยละ 42.86 ตามลำดับ มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน นักท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ร้อยละ 62.50 และ

ร้อยละ 46.43 ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 1,000 - 10,000 บาทต่อเดือน ขณะที่ส่วนใหญ่มีนักท่องเที่ยวภาคเหนือ มีรายได้เฉลี่ย 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน (ตารางผนวกที่ 2.14)

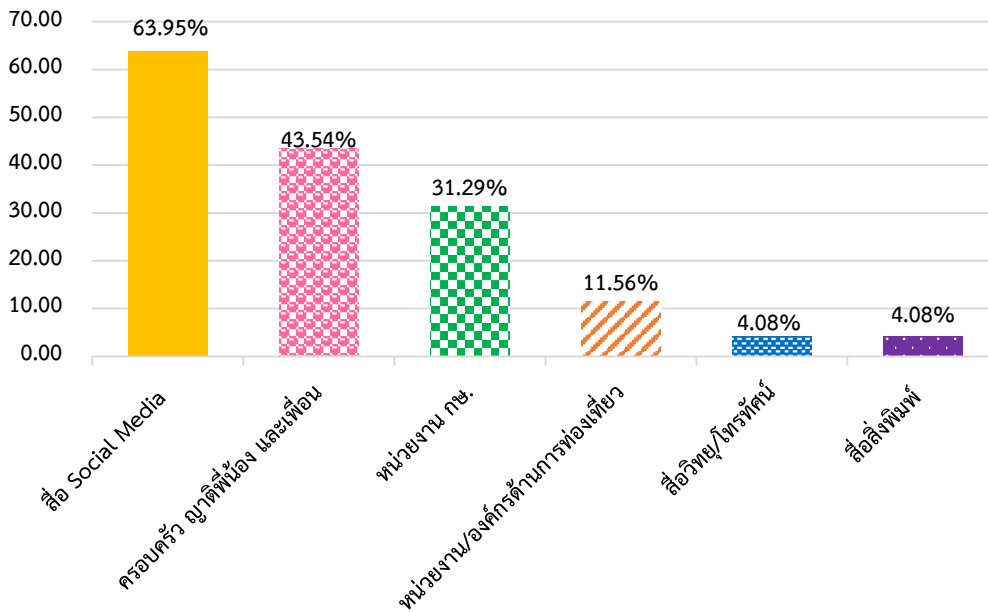
ตารางที่ 4.9 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน/ร้อยละ
1. เพศ (ร้อยละ)	100.00
1.1 ชาย	25.17
1.2 หญิง	74.83
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	33
3. ระดับการศึกษา (ร้อยละ)	100.00
3.1 ประถมศึกษา	5.44
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	3.40
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2.04
3.4 อนุปริญญา/ปวส.	8.84
3.5ปริญญาตรี	59.86
3.6 ปริญญาโท	20.41
4. อาชีพหลัก (ร้อยละ)	100.00
4.1 ข้าราชการ	31.97
4.2 พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	17.69
4.3 พนักงานเอกชน	10.88
4.4 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	9.52
4.5 เกษตรกร	10.88
4.6 นักเรียน/นักศึกษา	17.69
4.7 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/ข้าราชการบำนาญ	1.36
5. รายได้เฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	100.00
5.1 1,000 - 10,000	29.25
5.2 10,001 - 20,000	35.37
5.3 20,001 - 30,000	22.45
5.4 30,001 - 40,000	8.16
5.5 40,001 - 50,000	2.04
5.6 มากกว่า 50,000	2.72

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2) การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 63.95 รับรู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรจากสื่อ Social Media อาทิ แอปพลิเคชัน Line, Facebook, Instagram และ YouTube เป็นต้น รองลงมา ร้อยละ 43.54 จากครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน ร้อยละ 31.29 จากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นอกนั้น รับรู้จากหน่วยงาน/องค์กรส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น จากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ (ภาพที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 58.00 รับรู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรจากสื่อ Social Media รองลงมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 46.00 รับรู้ข้อมูลจากครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน ขณะที่นักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 60.87 เท่ากัน รับรู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรจากสื่อ Social Media และหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองลงมา ร้อยละ 8.70 รับรู้ข้อมูลจากครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน (ตารางผนวกที่ 2.15)

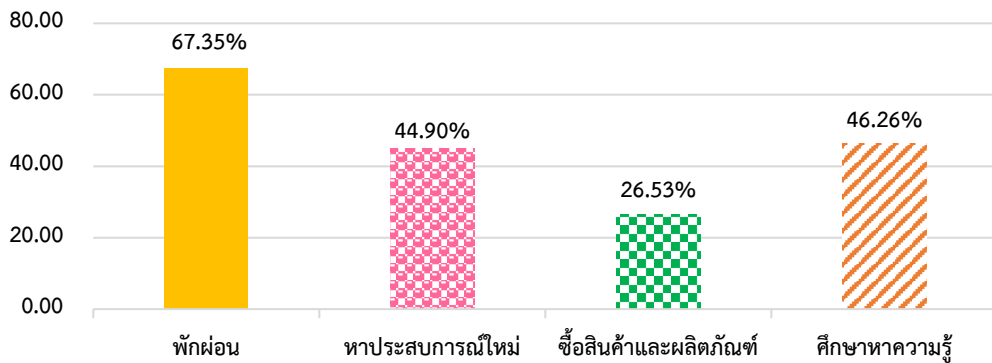

ภาพที่ 4.8 การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3) วัตถุประสงค์การเดินทางมาท่องเที่ยว จากการสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างถึงวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 67.35 มาเพื่อพักผ่อนและเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเพื่อผ่อนคลายจากการทำงาน รองลงมา ร้อยละ 46.26 มาเพื่อศึกษาหาความรู้ทางการเกษตร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร และนักเรียนและนักศึกษา ร้อยละ 44.90 มาเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร อาทิ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การแปรรูป และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือต่อยอดความรู้เดิม และร้อยละ 26.53 มาเพื่อซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรทั้งผลผลิตสดและผลิตภัณฑ์แปรรูป รวมไปถึงผลิตภัณฑ์จากชุมชนและของที่ระลึก (ภาพที่ 4.9)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50.00 เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร รองลงมา เพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และมาเพื่อศึกษาหาความรู้ทางการเกษตร ขณะที่นักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.52 เท่ากัน เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และมาเพื่อศึกษาหาความรู้ทางการเกษตร รองลงมาร้อยละ 52.17 มาเพื่อพักผ่อนและเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเพื่อผ่อนคลายจากการทำงาน (ตารางผนวกที่ 2.16)

ภาพที่ 4.9 วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว และการตัดสินใจใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไป นักท่องเที่ยว ร้อยละ 67.35 เห็นว่าการคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย รองลงมา ร้อยละ 53.74 ลักษณะกิจกรรมหรือจุดเรียนรู้ทางการเกษตรที่เป็นจุดเด่น ร้อยละ 52.38 อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับความนิยม ร้อยละ 46.94 ศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ ร้อยละ 41.50 มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและการร่วมกิจกรรม และ ร้อยละ 40.82 มีพื้นที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวกว้างขวางและเป็นสัดส่วน (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า นักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00 เห็นว่าการคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย รองลงมา ร้อยละ 56.52 เห็นว่าลักษณะกิจกรรมหรือจุดเรียนรู้ทางการเกษตรที่เป็นจุดเด่น นักท่องเที่ยวในภาคเหนือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 เห็นว่าอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับความนิยม รองลงมา ร้อยละ 54.17 เท่ากัน เห็นว่าการคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย และลักษณะกิจกรรมหรือจุดเรียนรู้ทางการเกษตรที่เป็นจุดเด่น นักท่องเที่ยวในภาคกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 เห็นว่าการคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย รองลงมา ร้อยละ 51.79 เห็นว่าศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ และนักท่องเที่ยวในภาคใต้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.43 เห็นว่าศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ รองลงมา ร้อยละ 67.86 เห็นว่าการคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย (ตารางผนวกที่ 2.17)

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ^{1/}

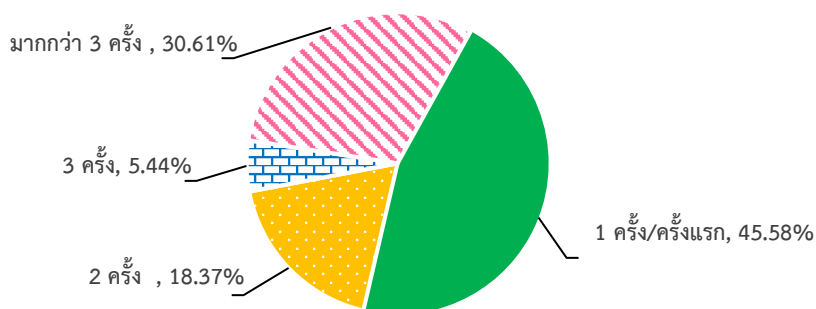
รายการ	ร้อยละ
1. การคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย	67.35
2. ลักษณะกิจกรรมหรือจุดเรียนรู้ทางการเกษตรที่เป็นจุดเด่นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้	53.74
3. ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับความนิยม	52.38
4. ศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ	46.94
5. มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและการร่วมกิจกรรม	41.50
6. มีพื้นที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวกว้างขวางและเป็นสัดส่วน	40.82

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.5) การเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยนักท่องเที่ยว ร้อยละ 45.58 เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 1 ครั้ง หรือเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก รองลงมา ร้อยละ 30.61 เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรมากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 18.37 เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 2 ครั้ง และร้อยละ 5.44 เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 3 ครั้ง (ภาพที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 1 ครั้ง หรือเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 41.67 73.91 และ 51.79 ตามลำดับ รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.17 ร้อยละ 17.39 และร้อยละ 25.00 ตามลำดับ สำหรับนักท่องเที่ยวในภาคตะวันออก และภาคใต้ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.25 และร้อยละ 39.29 ตามลำดับ รองลงมา เดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 1 ครั้ง หรือเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ ร้อยละ 32.14 ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 2.18)

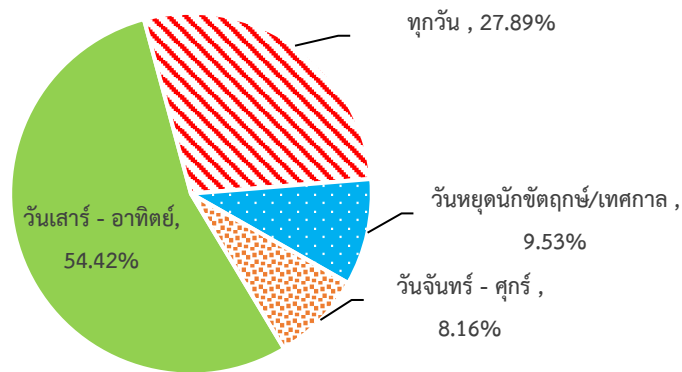

ภาพที่ 4.10 จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6) ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.42 เห็นว่า วันเสาร์และอาทิตย์เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว รองลงมา ร้อยละ 27.89 เห็นว่าทุกวัน (วันจันทร์ - วันอาทิตย์) เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว ร้อยละ 9.53 และ 8.16 เห็นว่าวันหยุด นักชัตลักษ์/หยุดเทศกาล และวันจันทร์ - วันศุกร์ เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว ตามลำดับ (ภาพที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในทุกภาค ไม่น้อยกว่าร้อยละ 37.00 เห็นว่าวันเสาร์และอาทิตย์เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว รองลงมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 17.00 เห็นว่าทุกวัน (วันจันทร์ - วันอาทิตย์) เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว (ตารางผนวกที่ 2.19)

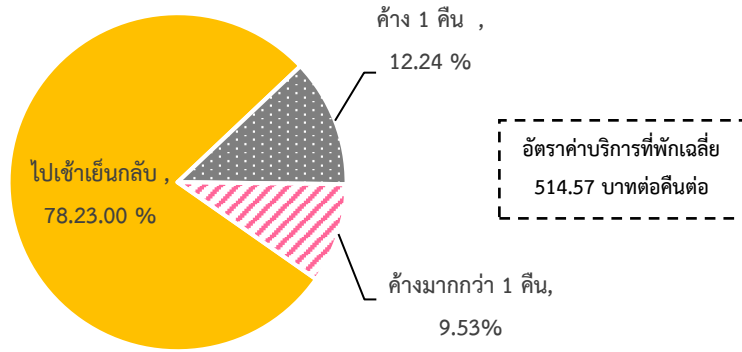

ภาพที่ 4.11 ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ที่พัก และอัตราค่าบริการที่พัก ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 78.23 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรแบบไปเช้าเย็นกลับ รองลงมา ร้อยละ 12.24 เป็นการท่องเที่ยวแบบค้างคืน 1 คืน และร้อยละ 9.53 เป็นการท่องเที่ยวแบบค้างคืนมากกว่า 1 คืน สำหรับสถานที่พัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกสถานที่พักแบบบ้านพักโฮมสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 46.88 รองลงมา ร้อยละ 15.63 เท่ากัน พักแบบกางเต็นท์ภายในแหล่งท่องเที่ยวฯ หรือโรงแรม และร้อยละ 9.38 พักที่บ้านญาติ/เพื่อน โดยมีอัตราค่าบริการที่พักเฉลี่ย 514.57 บาทต่อคืนต่อราย (ภาพที่ 4.12)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในทุกภาค ไม่น้อยกว่าร้อยละ 57.00 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรแบบไปเช้าเย็นกลับ รองลงมาเป็นการท่องเที่ยวแบบค้างคืน 1 คืน ยกเว้นภาคใต้ เป็นการท่องเที่ยวแบบค้างคืนมากกว่า 1 คืน สำหรับสถานที่พัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40.00 เลือกสถานที่พักแบบบ้านพักโฮมสเตย์ รองลงมาพักรีสอร์ต บ้านญาติ/เพื่อน โรงแรม และกางเต็นท์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ขณะที่นักท่องเที่ยวนักชัตลักษ์ในภาคตะวันออกเหนือ ร้อยละ 66.67 เลือกโรงแรมเป็นสถานที่พัก รองลงมา ร้อยละ 33.33 โดยแหล่งท่องเที่ยวในภาคกลาง และตะวันออก มีอัตราค่าบริการที่พักเฉลี่ย มากที่สุด 591.67 บาทต่อคืนต่อราย เท่ากัน ขณะที่ภาคใต้มีอัตราค่าบริการที่พักเฉลี่ย น้อยที่สุด 320.71 บาทต่อคืนต่อราย (ตารางผนวกที่ 2.20)

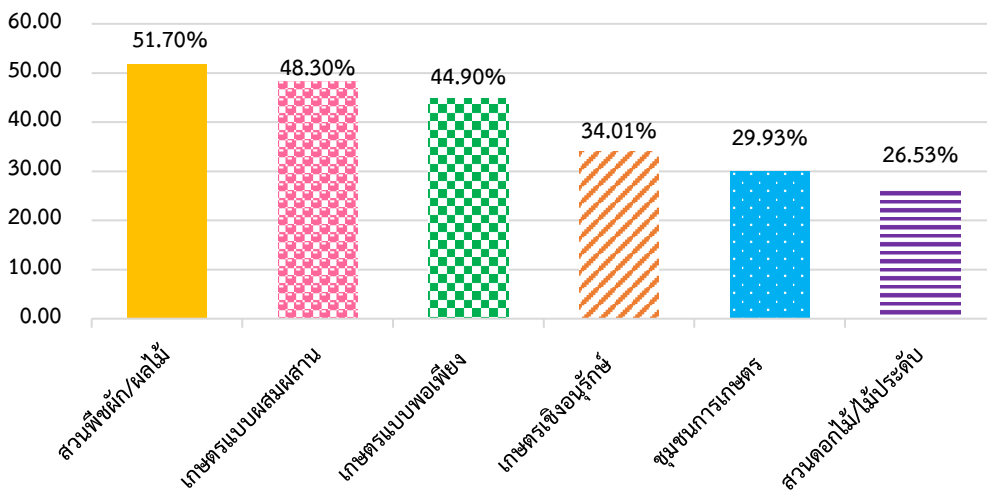

ภาพที่ 4.12 ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา: จากการสำรวจ

3.7) รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจ นักท่องเที่ยว ร้อยละ 51.70 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสวนเกษตรพืชผักและผลไม้ รองลงมา ร้อยละ 48.30 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเกษตรแบบผสมผสาน ร้อยละ 44.90 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเกษตรแบบพอเพียง ร้อยละ 34.01 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเกษตรเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 29.93 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบชุมชนการเกษตร และร้อยละ 26.53 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสวนเกษตรดอกไม้และไม้ประดับ (ภาพที่ 4.13)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 52.00 สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสวนเกษตรพืชผักและผลไม้ ขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสวนเกษตรดอกไม้และไม้ประดับ เกษตรแบบผสมผสาน และเกษตรเชิงอนุรักษ์ ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 2.21)

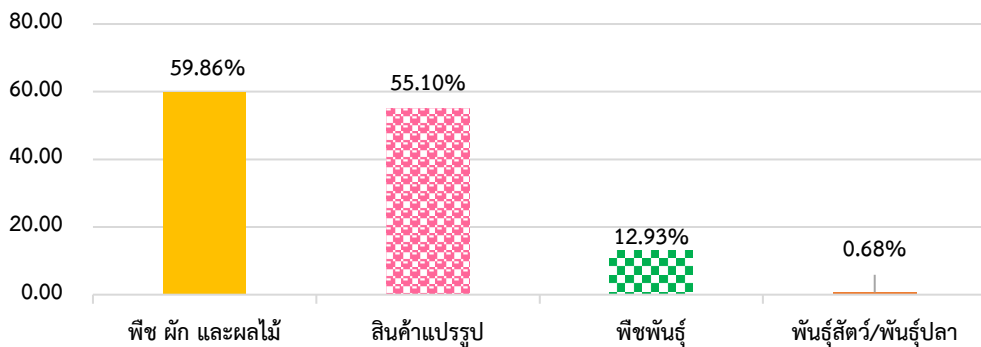

ภาพที่ 4.13 รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจของนักท่องเที่ยว

ที่มา : จากการสำรวจ

3.8) สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวสนใจและเลือกซื้อ ร้อยละ 59.86 สนใจและเลือกซื้อพืชผัก และผลไม้ รองลงมาร้อยละ 55.10 สนใจและเลือกซื้อสินค้าแปรรูป ร้อยละ 12.93 และร้อยละ 0.68 สนใจและเลือกซื้อพืชพันธุ์ และพันธุ์สัตว์/พันธุ์ปลา ตามลำดับ โดยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า/ผลิตภัณฑ์เฉลี่ย 465.35 บาทต่อราย (ภาพที่ 4.14)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 52.00 สนใจและเลือกซื้อพืชผัก และผลไม้ รองลงมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 43.00 สนใจและเลือกซื้อสินค้าแปรรูป และสินค้าพื้นเมืองหรือของที่ระลึก ขณะที่นักท่องเที่ยวในภาคกลาง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.93 สนใจและเลือกซื้อสินค้าแปรรูป รองลงมา ร้อยละ 53.57 สนใจและเลือกซื้อพืชผัก และผลไม้ และนักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.50 สนใจและเลือกซื้อสินค้าพื้นเมืองหรือของที่ระลึก รองลงมา ร้อยละ 81.25 สนใจและเลือกซื้อสินค้าแปรรูป (ตารางผนวกที่ 2.22)

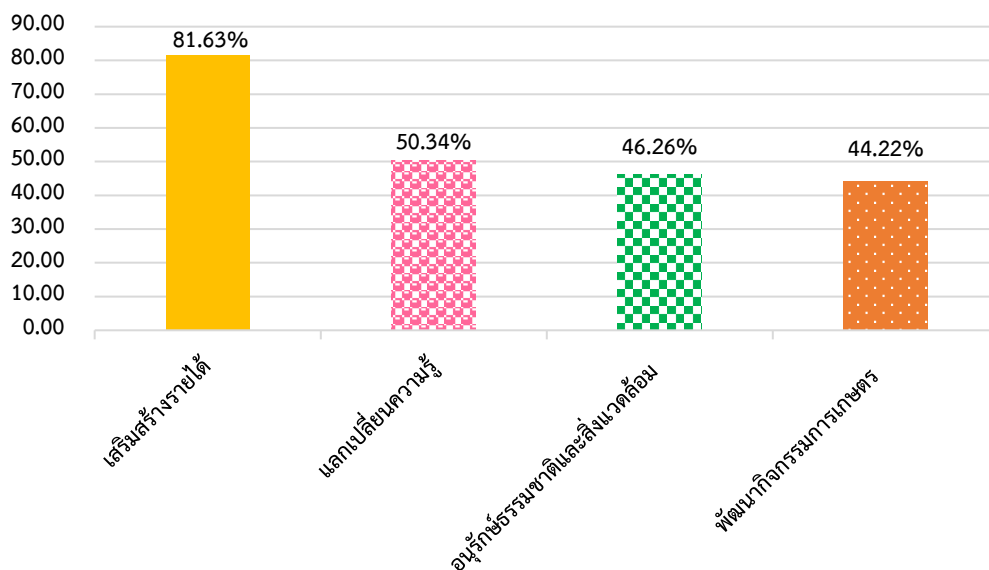

ภาพที่ 4.14 สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวสนใจและเลือกซื้อ

ที่มา : จากการสำรวจ

3.9) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 81.63 มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร มีส่วนช่วยอุดหนุนสินค้าและผลิตภัณฑ์จากชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงซื้อผลผลิตจากสวนเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 50.34 มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร อาทิ การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำเกษตรแบบอินทรีย์ และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรด้วยการแปรรูป เป็นต้น ร้อยละ 46.26 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด คัดแยกขยะก่อนทิ้ง และใช้ภาชนะจากวัสดุจากธรรมชาติ เป็นต้น และร้อยละ 44.22 มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมทางการเกษตร โดยให้คำติชมและคำแนะนำเพื่อนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มต่อไป (ภาพที่ 4.15)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในทุก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 62.00 มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รองลงมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 43.00 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่วนที่เหลือมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร และมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมทางการเกษตร (ตารางผนวกที่ 2.23)

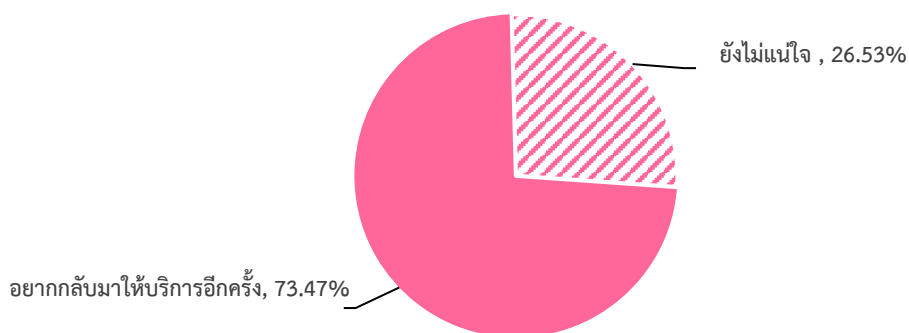

ภาพที่ 4.15 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว

ที่มา : จากการสำรวจ

3.10) การตัดสินใจมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.47 มีความต้องการอยากกลับมาใช้บริการที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอีกครั้ง ส่วนที่เหลือร้อยละ 26.53 ยังไม่แน่ใจ เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่จะต้องนำมาพิจารณาการตัดสินใจใช้บริการครั้งถัดไป อาทิ ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา จำนวนวันหยุด ระยะเวลา ผู้ร่วมเดินทาง และลักษณะกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว (ภาพที่ 4.16)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75.00 มีความต้องการอยากกลับมาใช้บริการที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอีกครั้ง ขณะที่นักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 52.17 ยังไม่แน่ใจว่าจะกลับมาใช้บริการในครั้งถัดไปหรือไม่ (ตารางผนวกที่ 2.24)

ภาพที่ 4.16 การตัดสินใจมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไป

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.2 ด้านชุมชน

การพัฒนาผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร พบว่า ผู้นำกลุ่มทุกรายได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว โดยร้อยละ 59.09 อบรมครบทุกหลักสูตร และร้อยละ 40.91 อบรมไม่ครบทุกหลักสูตร เนื่องจากการอบรมจะขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงความต้องการของผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง เมื่อพิจารณาในหลักสูตรทั้ง 8 หลักสูตร จะพบว่า มี 3 หลักสูตร ที่ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 100.00 เข้ารับการอบรม คือ การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนหลักสูตรที่เข้ารับการอบรมรองลงมา คือ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และการต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 95.46 และร้อยละ 86.36 ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับความรู้หลังรับการอบรม ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทั้ง 22 ราย ก่อนเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีระดับความรู้ที่ระดับน้อยที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.10 เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีความรู้เรื่องการบริการจัดการ การตลาด และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมาก่อน และหลังจากเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการที่ระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ได้รับการอบรมครบทุกหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 90.00 66.67 33.33 และ 33.33 ตามลำดับ โดยระดับความรู้หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ของผู้นำกลุ่มในภาคเหนือ มีระดับความรู้ที่ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.67 ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับความรู้ที่ระดับมากที่ค่าคะแนน 3.86 และ 3.77 ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีระดับความรู้ที่ระดับปานกลางที่ค่าคะแนน 3.17 และ 3.25 ตามลำดับ เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมทางน้ำ อาทิ การแช่น้ำพุร้อน การล่องแพ การพายเรือคายัค การล่องเรือชมสวนและธรรมชาติ เป็นต้น อีกทั้งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดความเชี่ยวชาญด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) การทำบัญชีต้นทุน และการจัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ (ตารางผนวกที่ 2.25)

ด้านองค์ความรู้สำหรับสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มทุกรายในภาคกลาง และภาคใต้ ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และการประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขณะที่ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 100.00 ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) อาทิ แอปพลิเคชัน Facebook Line Instagram YouTube และอื่น ๆ เป็นต้น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และการต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ (ตารางผนวกที่ 2.26)

ตารางที่ 4.11 การถ่ายทอดความรู้แก่ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนน	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้			
1.1 ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	-		
1.2 ได้รับการถ่ายทอดความรู้	100.00		
- ไม่ครบทุกหลักสูตร	40.91		
- ครบทุกหลักสูตร	59.09		
2. องค์ความรู้สำหรับผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว^{1/}			
2.1 การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	100.00		
2.2 การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์	100.00		
2.3 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต	100.00		
2.4 การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	72.73		
2.5 การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	95.46		
2.6 การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์	86.36		
2.7 การออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์	77.27		
2.8 การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า	77.27		
3. ระดับความรู้			
3.1 ก่อนเข้ารับการอบรม		2.10	น้อย
3.2 หลังเข้ารับการอบรม		3.78	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.11 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.89 ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณานำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมหลักหรือกิจกรรมที่ต้องการเพิ่มภายในแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้ องค์ความรู้ที่ผู้นำกลุ่มนำไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 100.00 เป็นเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และการประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยววิถีเกษตร ซึ่งมีเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอและเกษตรจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบการออกแบบ และดำเนินการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านเพจ Facebook Instagram YouTube และเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเชิญสำนักข่าวท้องถิ่นต่าง ๆ มาร่วมทำข่าวหรือบทความเพื่อการประชาสัมพันธ์ รองลงมาร้อยละ 95.45 เป็นเรื่องการสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และการออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยทำการสำรวจและเชื่อมโยง

เส้นทางแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรภายในชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ร่วมกับหน่วยงานระดับท้องถิ่น และระดับอำเภอ และทำการตลาดผ่านเพจ Facebook และเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงสินค้าได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้นำผลผลิตทางการเกษตรที่อยู่ในชุมชนมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิต อาทิ ก๋วยจั๊บน้ำวัว แก้วมังกร อาโวคาโด ดอกไม้ ฝักข้าว และข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นต้น ด้านการต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ได้นำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เดิม ผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มความแปลกใหม่ ความหลากหลาย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและผลิตภัณฑ์ และร้อยละ 81.82 นำความรู้เรื่องการขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า โดยการขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ รางวัล OTOP รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards) หรือ รางวัลกินรี และรับตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) เป็นต้น (ตารางที่ 4.12)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้นำกลุ่มทุกภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 94 ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาใช้ประโยชน์แล้ว โดยผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในทุกภาค หรือร้อยละ 100.00 ได้นำองค์ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และการประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแล้ว รองลงมา คือ ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และการออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 90.00 และร้อยละ 100.00 (ตารางผนวกที่ 2.27)

ตารางที่ 4.12 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ของผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การนำความรู้ไปใช้ของผู้นำกลุ่มฯ	100.00
1.1 ไม่ได้นำไปใช้	3.89
1.2 นำไปใช้แล้ว	96.11
2. เรื่องที่นำไปใช้^{1/}	
2.1 การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	95.45
2.2 การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์	95.45
2.3 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต	100.00
2.4 การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	100.00
2.5 การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	95.45
2.6 การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์	95.45
2.7 การออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์	95.45
2.8 การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า	81.82

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

4.4.1 ด้านพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการและความปลอดภัย เพื่อการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร พิจารณาจาก 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มี 10 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มี 9 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มี 8 ตัวชี้วัด รวมทั้งสิ้น 34 ตัวชี้วัด (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 องค์ประกอบและตัวชี้วัด ด้านพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1) โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2) การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ 3) การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว 4) การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว 5) การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ 6) การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว 7) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 8) การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว 9) การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 10) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว
องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1) เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเดินทางสะดวกและปลอดภัย 2) ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน 3) ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว 4) ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว 5) การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ 6) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว 7) การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1) การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว 2) มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว 3) ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก 4) ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว 5) การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว 6) การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว 7) การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว 8) การให้บริการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ 9) การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

ตารางที่ 4.13 องค์ประกอบและตัวชี้วัด ด้านพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 4 ศักยภาพการดึงดูดใจ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1) ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ 2) ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สภาพธรรมชาติและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว 4) ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท (20กม.) 5) การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6) ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 7) ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว 8) การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร
รวม 4 องค์ประกอบ	34 ตัวชี้วัด

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561

จากการสอบถามผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ก่อนการดำเนินงานโครงการ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 53.50 มีการดำเนินการตามองค์ประกอบที่ 1 - 4 ส่วนที่เหลือร้อยละ 46.50 ไม่มีการดำเนินการตามองค์ประกอบที่ 1 - 4 โดยหลังจากเข้าร่วมโครงการ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 94.11 มีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 5.89 ยังไม่ได้พัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในบางตัวชี้วัดเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านสถานที่ งบประมาณ ลักษณะกิจกรรม และสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ยังเข้าไม่ถึง อาทิ ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการขาดความพร้อมด้านที่พัก อาหาร ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก การให้บริการยานพาหนะเยี่ยมชม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและผู้พิการ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร และสื่อเพื่อการเรียนรู้และฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ (ตารางที่ 4.14)

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ก่อนการดำเนินงานโครงการแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือ และภาคกลาง และภาคใต้ ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานตามองค์ประกอบที่ 1 - 4 อยู่แล้ว ขณะที่ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินงานตามองค์ประกอบที่ 1 - 4 มาก่อน ทั้งนี้ ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.88 - 97.73 ได้พัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตามองค์ประกอบที่ 1 - 4 แล้ว โดยภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก มีระดับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอยู่ที่ระดับมาก ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีระดับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอยู่ที่ระดับปานกลาง (ตารางผนวกที่ 2.28)

ตารางที่ 4.14 การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ร้อยละ)		หลังเข้าร่วมโครงการ (ร้อยละ)		ระดับศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยว	แปลผล
	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี		
องค์ประกอบที่ 1	45.45	54.55	2.27	97.73	3.86	มาก
องค์ประกอบที่ 2	41.56	58.44	5.20	94.80	3.45	มาก
องค์ประกอบที่ 3	53.47	46.43	12.12	87.88	3.59	มาก
องค์ประกอบที่ 4	45.45	54.55	3.98	96.02	3.05	ปานกลาง
เฉลี่ย	46.50	53.50	94.11	5.89	3.49	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.2 ด้านเศรษฐกิจชุมชน

1) การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์

ก่อนเข้าร่วมโครงการ สินค้าและผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มนำมาจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลาง หรือขายปลีกด้วยตนเอง อาทิ พืชผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ สัตว์น้ำ และไม้ไผ่ เป็นต้น และบางส่วนของเกษตรกรที่เกินความต้องการของตลาดกลุ่มได้นำมาแปรรูปเป็นสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ต่อมาหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ปี 2562 ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มได้รับการอบรมหลักสูตรการต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และหลักสูตรการออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ พบว่าแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 77.27 ได้มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์เดิมเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 22.73 ไม่มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรบางแห่งเน้นกิจกรรมการเพาะปลูก และการสาธิตทางการเกษตรเป็นหลัก (ภาพที่ 4.17)

ทั้งนี้ สามารถแบ่งประเภทการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์ OTOP ได้ 5 ประเภท คือ ประเภทอาหาร สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา เครื่องดื่มและของที่ระลึกและศิลปะประดิษฐ์ ดังนี้ (ภาพที่ 4.18)

1) ประเภทอาหาร คิดเป็นร้อยละ 70.59 อาทิ “แก้วมังกรอบแห้ง” กลุ่มวิสาหกิจชุมชน แก้วมังกรตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เกิดจากการแปรรูปแก้วมังกรสด จำนวน 12 กิโลกรัม ราคา 15 บาทต่อกิโลกรัม นำมาอบในตู้อบไล่ความชื้นเป็นเวลา 8 ชั่วโมง จะได้แก้วมังกรอบแห้ง จำนวน 1 กิโลกรัม จำหน่ายในราคากิโลกรัมละ 500 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 26.67 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 56.24 โดยวางจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยว ห้างสรรพสินค้า ICON SIAM และส่งออกจำหน่ายยังประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา “ทุเรียนภูเขาไฟกวน” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านชำดารมย์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ เกิดจากการแปรรูปเนื้อทุเรียนภูเขาไฟที่สุกงอม จำนวน 1.5 กิโลกรัม ราคากิโลกรัมละ 300 บาท นำมาควนเป็นเวลา 4 ชั่วโมง จะได้ทุเรียนภูเขาไฟกวน จำนวน 1 กิโลกรัม จำหน่ายในราคากิโลกรัมละ 800 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 233.33 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 77.78 และ “ทุเรียนภูเขาไฟทอด” โดยนำเนื้อทุเรียนภูเขาไฟ

ที่มีความแก่ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 10 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 150 บาท นำมาผานเป็นแผ่นแล้วนำไปทอดจนกรอบเหลือง จะได้ทุเรียนภูเขาไฟทอด จำนวน 1 กิโลกรัม จำหน่ายในราคา กิโลกรัมละ 1,800 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 30 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 20.00 และ “กล้วยน้ำว้าอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านกุ่มพัฒนา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เกิดจากการแปรรูปกล้วยน้ำว้าสุก ราคาหีละ 30 บาท หรือประมาณ กิโลกรัมละ 16.67 บาท ซึ่งหากตากแบบปกติจะสามารถจำหน่ายได้ในราคา ลูกละ 4 บาท แต่เมื่อนำมาอบแห้งโดยตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์เป็นเวลา 4 - 5 แดด จะได้กล้วยน้ำว้าอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ราคา ลูกละ 8 บาท บรรจุในถุงแบบฉีกพร้อมทาน และได้รับการคัดสรรเป็นของขวัญเพื่อขึ้นเครื่องบินสายการบินไทย เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 4 บาทต่อลูก หรือร้อยละ 100.00 เป็นต้น

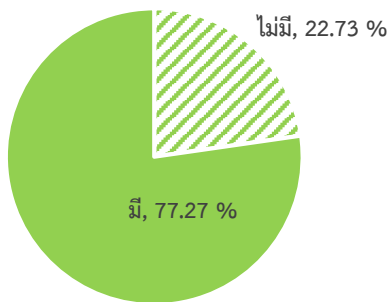
2) ประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 5.88 อาทิ “ผ้าทอมือสองตะกอ” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือคุณยายหงวน (บ้านมาบหม้อ) อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ผ้าทอที่มีผิวสัมผัสเรียบ และด้านหน้าและด้านหลังมีสีเหมือนกัน จำหน่ายในราคาเมตรละ 250 บาท ต่อมากลุ่มได้พัฒนาวิธีการทอผ้าเป็นแบบสี่ตะกอ ที่มีผิวสัมผัสไม่เรียบ เนื่องจากมีลวดลายในเนื้อผ้า และสามารถนำมาตัดชุดเสื้อ ผ้าถุง หรือนุ่งเป็นผืนขนาดใหญ่ได้ จำหน่ายในราคาเมตรละ 350 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 100 บาทต่อเมตร หรือร้อยละ 40.00

3) ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา คิดเป็นร้อยละ 11.76 อาทิ “ยาต้มสมุนไพร และยาหม่องบ้านปากผีต” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยแร่ อำเภอมือง จังหวัดตราด ที่เกิดจากการนำสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชนมาทำยาต้มและยาหม่อง จำหน่ายในราคาชิ้นละ 20 บาท และ “สบู่ฟักข้าว” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มณฑลไชยศรี (แหลมบัว - วัดละมุด) อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครปฐม ที่นำลูกฟักข้าว ราคา กิโลกรัมละ 15 บาท นำมาทำสบู่ฟักข้าว จำหน่ายในราคาก้อนละ 50 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 35 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 233.33 เป็นต้น

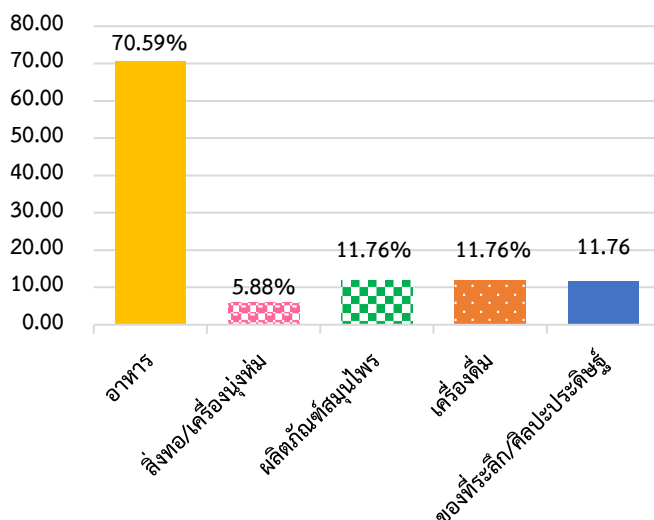
4) ประเภทเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 11.76 อาทิ “น้ำฟักข้าว” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตรมณฑลไชยศรี (แหลมบัว-วัดละมุด) อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งแต่เดิมจะจำหน่ายลูกฟักข้าวในราคา กิโลกรัมละ 15 บาท ต่อมาได้นำลูกฟักข้าวมาแปรรูปเป็นน้ำฟักข้าว จำหน่ายในราคาขวดละ 25 บาท โดยลูกฟักข้าว 1 กิโลกรัม สามารถทำน้ำฟักข้าวได้ประมาณ 5 ขวด เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 110 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 733.33 และ “น้ำลูกหม่อน หรือน้ำมัลเบอร์รี่” กลุ่มวิสาหกิจวิสาหกิจชุมชนล่องเรือ กินเที่ยว เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ตลาดจินดา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ซึ่งแต่เดิมจะจำหน่ายลูกหม่อนในราคา กิโลกรัมละ 200 บาท ต่อมาได้นำลูกหม่อนมาแปรรูปเป็นน้ำลูกหม่อน จำหน่ายในราคาขวดละ 20 บาท โดยลูกหม่อน 1 กิโลกรัม สามารถทำน้ำลูกหม่อนได้ 20 ขวด เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 200 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 100.00

5) ประเภทของที่ระลึกและศิลปะประดิษฐ์ คิดเป็นร้อยละ 11.76 อาทิ “ดอกไม้แห้ง” กลุ่มผู้ผลิตดอกเบญจมาศบ้านตาตติ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลิตไม้ดอกไม้ประดับ จำหน่ายในราคากำละ 10 บาท ต่อมากลุ่มได้มีการแปรรูปเป็นดอกไม้แห้ง สามารถจำหน่ายได้ในราคากำละ 49 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 39 บาทต่อกำ หรือร้อยละ 390.00 และ “กัณฑ์ไม้ไผ่ (ลูกหวี) และคอปเตอร์ไม้ไผ่” กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเรียนรู้พลังงานสืบสานภูมิปัญญาชาวมะเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง กลุ่มได้นำกระบอกน้ำไม้ไผ่ที่ใช่แล้วจากนักท่องเที่ยว จำหน่ายในราคากระบอก 20 บาท มาแปรรูปเป็นของเล่นเสริมพัฒนาการเด็กจากไม้ไผ่ ได้แก่ กัณฑ์ไม้ไผ่ (ลูกหวี) จำหน่ายในราคาชิ้นละ 60 บาท และคอปเตอร์ไม้ไผ่ จำหน่ายในราคาชิ้นละ 200 บาท เกิดมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ 40 และ 180 บาทต่อชิ้น หรือร้อยละ 200.00 และ 900.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือ ร้อยละ 100.00 มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร ภาคกลาง ร้อยละ 70.00 มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ โดยส่วนใหญ่เป็นการต่อยอดและพัฒนาฯ ประเภทอาหาร คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาเป็นประเภทเครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา คิดเป็นร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.29 ตามลำดับ ภาคตะวันออก ร้อยละ 100.00 มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ โดยส่วนใหญ่เป็นการต่อยอดและพัฒนาฯ ประเภทอาหาร คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ร้อยละ 66.67 มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการต่อยอดและพัฒนาฯ ประเภทอาหาร และประเภทของที่ระลึกและศิลปะประดิษฐ์ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน (ตารางผนวกที่ 2.29)

ภาพที่ 4.17 การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.18 ประเภทการต่อยอดและพัฒนา
สินค้า/ผลิตภัณฑ์
ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ก่อนเข้าร่วมโครงการ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกร รับจ้างทั้งในและนอกภาคเกษตร ประกอบกับหลังฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรและสมาชิกในชุมชนก็จะว่างงาน จึงได้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อร่วมกันดำเนินกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน และต่อมาได้พัฒนามาสู่การจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในชุมชน

หลังเข้าร่วมโครงการ ในปี 2562 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มีรายได้จากการดำเนินงานโครงการรวม 14,788,310.00 บาทต่อปี หรือแห่งละ 672,195.91 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.77 ซึ่งเป็นรายได้จากการบริการรวม 6,841,805.00 บาทต่อปี อาทิ ค่าเข้าชม ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก และจากการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวรวม 7,946,505.00 บาทต่อปี เช่น พืชผัก สมุนไพร ผลไม้ ไข่ เนื้อสัตว์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยาและผลิตภัณฑ์เวชสำอาง ผลิตภัณฑ์แปรรูป และของที่ระลึก (ตารางที่ 4.15)

เมื่อพิจารณาในรายภาค พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ในปี 2562 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ในภาคกลาง มีรายได้จากการดำเนินงานโครงการมากกว่าภาคอื่น ๆ โดยมีรายได้จากการดำเนินงานโครงการเฉลี่ย 908,530.50 บาทต่อแห่งต่อปี ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะการท่องเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับ เหมาะสำหรับชีวิตคนเมืองที่ต้องการการพักผ่อนและท่องเที่ยวกับครอบครัวในช่วงวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เน้นกิจกรรมการสาธิตที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมให้การเรียนรู้และลงมือทำ รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือ มีรายได้จากการดำเนินงานโครงการเฉลี่ย 790,235.00 บาทต่อแห่งต่อปี ซึ่งเกิดจากการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ อาทิ “แก้วมังกรสีแดงอบแห้ง” ที่มีฐานการผลิตที่ใหญ่ที่สุดประเทศไทย และได้รับการยอมรับและส่งออกไปจำหน่ายยังสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหรัฐอเมริกา “อะโวคาโดและผลิตภัณฑ์” เช่น ผลอะโวคาโดสด สบู่ แชมพู ครีมนวดผม โลชั่น จากอะโวคาโด และไอศกรีมอะโวคาโด และ “น้ำพริกกรอบสมุนไพร บ้านแม่หลวง” ที่ได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาว เป็นต้น ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวในภาคตะวันออกมีรายได้จากการดำเนินงานโครงการน้อยกว่าภาคอื่น ๆ โดยมีรายได้จากการดำเนินงานโครงการเฉลี่ย 224,166.67 บาทต่อแห่งต่อปี เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรมีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด และย่านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น ทะเลบางแสน เกาะช้าง เป็นต้น เส้นทางซับซ้อน ประกอบกับไม่มีป้ายบอกทาง และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก (ตารางผนวกที่ 2.30)

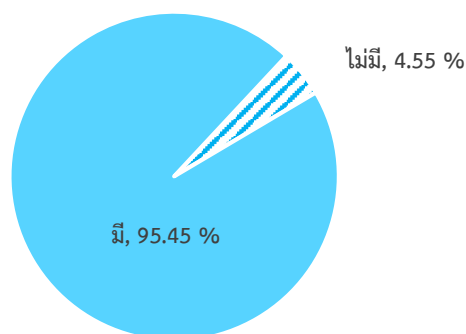
ตารางที่ 4.15 รายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	รายได้		
	ก่อน	หลัง	การเปลี่ยนแปลง (%)
1. การบริการ (บาท/ปี)	5,295,000.00	6,841,805.00	29.21
2. การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ (บาท/ปี)	4,781,175.00	7,946,505.00	66.20
3. รวม (บาท/ปี)	10,076,175.00	14,788,310.00	46.77
4. รายได้เฉลี่ย (บาท/แห่ง/ปี)	458,007.95	672,195.91	46.77

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การจ้างงานในชุมชน

แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.45 มีการจ้างงานในชุมชน และร้อยละ 4.55 ไม่มีการจ้างงานในชุมชน เนื่องจากเน้นการดำเนินงานภายในกลุ่มเป็นหลัก โดยจ่ายอัตราค่าตอบแทนในรูปแบบของเงินปันผล (ภาพที่ 4.19) และเมื่อพิจารณาในแต่ละภาค ส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรจะมีการจ้างงานในชุมชน ยกเว้นภาคกลางที่ไม่มีการจ้างงานในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 10.00 (ตารางผนวกที่ 2.31)

ภาพที่ 4.19 การจ้างงานในชุมชน

ที่มา : จากการสำรวจ

4) รายได้ของสมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำเกษตรกรรม ที่เน้นการผลิตเพื่อจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง หรือโรงสี เนื่องจากไม่มีตลาดหรือแหล่งจำหน่ายภายในชุมชน ทำให้ผลผลิตราคาตกต่ำ ระยะทางขนส่งไกล อีกทั้งยังขาดความรู้และความชำนาญเรื่องการตลาดและการกระจายสินค้าไปสู่ช่องทางการจำหน่ายอื่น ๆ

หลังจากเข้าร่วมโครงการ สมาชิกกลุ่ม และเกษตรกรในชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 24,549.48 บาทต่อรายต่อปี จากการรับจ้างภายในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และจากการนำผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งผลิตภัณฑ์แปรรูป และสินค้าหัตถกรรม มาจำหน่ายที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำผลผลิตแบบสดมาร่วมกันรวบรวมเพื่อการแปรรูปเป็นสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ทำให้ในปี 2562 สมาชิกกลุ่มและ

เกษตรกรในชุมชนมีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยววิถีเกษตรเฉลี่ย 66,186.62 บาทต่อรายต่อปี เพิ่มขึ้น 24,549.48 บาทต่อรายต่อปี คิดเป็นร้อยละ 58.96 (ตารางที่ 4.16)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด 148,215.56 บาทต่อรายต่อปี ซึ่งเกิดจากการจำหน่ายทุเรียนภูเขาไฟและผลิตภัณฑ์ อาทิ ทุเรียนภูเขาไฟกวน ทุเรียนภูเขาไฟทอด และห่อหมกทุเรียนภูเขาไฟ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ในหมูนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ขณะที่สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรในภาคตะวันออกมีรายได้เฉลี่ย น้อยที่สุด 17,684.72 บาทต่อรายต่อปี เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรแหล่งใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญอื่น ๆ จึงให้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร (ตารางผนวกที่ 2.31)

ตารางที่ 4.16 รายได้ของสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

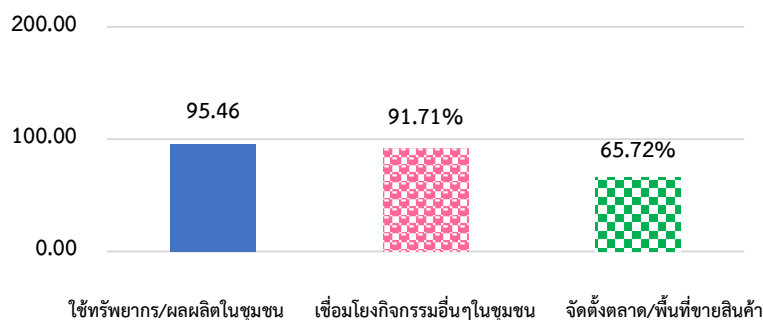
รายการ	เฉลี่ย	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท/ราย/ปี)	41,637.14	
2. หลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/ราย/ปี)	66,186.62	
3. การเปลี่ยนแปลง (+/-)	24,549.48	58.96

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ภายหลังเมื่อมีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มซึ่งอยู่ภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้เข้ามามีส่วนร่วมหลายประการ ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับประโยชน์ ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 95.46 ใช้ทรัพยากร/ผลผลิตในชุมชน เพื่อนำมาเพิ่มมูลค่าและช่วยกระจายรายได้แก่สมาชิกกลุ่ม เกษตรกร และชุมชน รองลงมา ร้อยละ 91.71 มีการเชื่อมโยงกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน อาทิ ที่พัก อาหาร การแสดง การสาธิต ฯลฯ และ ร้อยละ 65.72 มีส่วนร่วมในการจัดตั้งตลาดหรือพื้นที่จำหน่ายสินค้า โดยนำผลผลิตทางการเกษตร สินค้าแปรรูป และผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีแหล่งจำหน่ายผลผลิตใกล้บ้าน และได้ราคาดี โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 (ภาพที่ 4.20)

เมื่อพิจารณาในรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในทุกภาคมีส่วนร่วมใช้ทรัพยากร/ผลผลิตในชุมชน และเชื่อมโยงกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน โดยภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 4.30 4.67 และ 4.67 ตามลำดับ ขณะที่ภาคตะวันออกมีระดับการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรบางแห่งเน้นการใช้ทรัพยากรของกลุ่มเป็นหลัก เพราะเป็นผลผลิตอินทรีย์ (ตารางผนวกที่ 2.33)

ภาพที่ 4.20 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5 ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อโครงการ

4.5.1 ความคิดเห็นของผู้นำแหล่งท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

จากการสอบถามผู้นำแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรถึงจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ดำเนินการในแต่ละแห่ง สรุปได้ดังนี้

1) จุดเด่น แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการปลูกพืชหลักที่ทำการผลิต ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพ รสชาติอร่อย มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียง เช่น แก้วมังกรสีแดงบ้านถิ่น อะโวคาโดบ้านแม่ชนิดเหนือ มังคุดพะโต๊ะะ ทุเรียนสาธิตกาตำบลรมณี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้นำความโดดเด่นด้านอัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นมาผสมผสานกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว

2) จุดอ่อน สมาชิกกลุ่มยังขาดความรู้และความชำนาญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว อาทิ การทำบัญชี การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว การตลาด การต่อยอดและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร และการประชาสัมพันธ์ อีกทั้ง สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และบางส่วนมีภาระหน้าที่การงาน ทำให้ไม่สามารถร่วมดำเนินการได้อย่างเต็มที่

3) โอกาส แหล่งท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ อาทิ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์กรส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ในการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับพัฒนาจุดท่องเที่ยว ด้านการอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงาน และด้านการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำมาใช้ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ และพัฒนาคุณภาพกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว อาทิ เก้าอี้ จักรยานนำเที่ยว รถรางนำชม ตู้โชว์สินค้า ร้านค้าสำหรับจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ และกล่องบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

4) อุปสรรค แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดหรือมีโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ อาทิ แหล่งน้ำ ไฟฟ้า สัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น การประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์ค่อนข้างน้อย ขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และปัญหาโรคระบาดจากคนและสัตว์ที่ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเมื่อเทียบกับในช่วงเดือนเดียวกันกับ ปี 2561 รวมทั้งปัญหาภัยธรรมชาติ อาทิ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตลดลง และได้รับความเสียหาย

4.5.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ การชี้แจงโครงการจากส่วนกลาง การสัมมนาและการอบรมถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และการสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินการในภาพรวมของโครงการในระดับมาก ที่ระดับคะแนน 3.45 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ใน 3 ประเด็น ได้แก่ การชี้แจงโครงการจากส่วนกลาง การสัมมนาและการอบรมถ่ายทอดความรู้ และการสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร และมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ในประเด็นการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.87 (ตารางที่ 4.17)

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า เจ้าหน้าที่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 3.75 3.50 และ 3.42 ตามลำดับ ขณะที่เจ้าหน้าที่ภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับปานกลาง เนื่องจากการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ได้กำหนดเงื่อนไขการจัดซื้อจัดจ้างจะต้องเป็นวัสดุสิ้นเปลือง ที่มีอายุการใช้งานไม่เกิน 1 ปี มีราคาต่อหน่วยหรือต่อชุดไม่เกิน 5,000 บาท เท่านั้น ขณะที่กลุ่มที่ความต้องการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวโดยทำการก่อสร้าง เช่น สร้างหรือปรับปรุงห้องน้ำ จุดเช็คอิน และจุดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มไม่สามารถดำเนินการได้ (ตารางผนวกที่ 2.33)

ตารางที่ 4.17 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ

รายการ	ค่าคะแนน	แปลผล
1. การชี้แจงโครงการจากส่วนกลาง	3.60	มาก
2. การสัมมนาและการอบรมถ่ายทอดความรู้	3.60	มาก
3. การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	2.87	ปานกลาง
4. การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร	3.73	มาก
เฉลี่ย	3.45	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5.3 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่อโครงการ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ในภาพรวมของโครงการ ใน 10 ประเด็น ได้แก่ การชี้แจงโครงการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชน การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ การเชื่อมโยงตลาดภายนอก การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน พบว่า ผู้นำกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการดำเนินในภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 โดยผู้นำกลุ่มมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากใน 9 ประเด็น ได้แก่ การชี้แจงโครงการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ

และภาคเอกชน การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชน การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ การเชื่อมโยงตลาดภายนอก และการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ในประเด็นการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 เนื่องจากยังมีส่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ดังนั้นการดำเนินงานในปีถัดไปควรเพิ่มงบประมาณในกิจกรรมการสนับสนุน

ในขณะที่สมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการดำเนินในภาพรวมของโครงการระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04 โดยสมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ใน 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชน และการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และมีความพึงพอใจระดับมาก ใน 8 ประเด็น ได้แก่ การชี้แจงโครงการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และการเชื่อมโยงตลาดภายนอก (ตารางที่ 4.18)

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรภาคเหนือ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.77 ขณะที่ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมาก สำหรับสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 และ 4.22 ตามลำดับ สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคกลาง และภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08 และ 4.16 ตามลำดับ ขณะที่สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.14 เนื่องจากการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง เกษตรกรในพื้นที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้ามาชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการภายในชุมชนโดยตรงผ่านการประชุม หรือการเยี่ยมชมนและแจ้งให้กลุ่มทราบ อีกทั้งการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรบางจังหวัดจะเน้นการสนับสนุนที่จุดท่องเที่ยวหลักเพียงจุดเดียว โดยที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเครือข่ายไม่ได้รับการสนับสนุน เพราะงบประมาณมีจำกัด (ตารางผนวกที่ 2.34)

ตารางที่ 4.18 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่อโครงการ

รายการ	ผู้นำกลุ่ม		สมาชิกกลุ่ม	
	ระดับ	แปลผล	ระดับ	แปลผล
1. การชี้แจงโครงการ	3.82	มาก	3.91	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา	3.91	มาก	3.91	มาก
3. การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน	4.05	มาก	4.10	มาก
4. การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้	4.05	มาก	4.01	มาก
5. การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	3.32	ปานกลาง	3.58	มาก
6. การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน	4.05	มาก	4.11	มาก
7. การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชน	4.00	มาก	4.30	มากที่สุด
8. การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	3.82	มาก	4.10	มาก
9. การเชื่อมโยงตลาดภายนอก	4.18	มาก	4.07	มาก
10. การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	3.86	มาก	4.35	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.90	มาก	4.04	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการในภาพรวม ใน 6 ประเด็น ได้แก่ การท่องเที่ยววิถีเกษตรช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน การใช้ประโยชน์ผลผลิตและทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชนอย่างคุ้มค่า การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ การเชื่อมโยงตลาดภายนอก การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน และการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29 โดยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ใน 5 ประเด็น ได้แก่ การท่องเที่ยววิถีเกษตรสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน ช่วยให้เกิดการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ช่วยให้เกิดการใช้ประโยชน์ผลผลิตและทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชนอย่างคุ้มค่า และช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน และมีความคิดเห็นระดับมากในประเด็นการท่องเที่ยววิถีเกษตรช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดภายนอกอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าควรเพิ่มการตลาดแบบออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดและการกระจายสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยว และผู้บริโภคได้สะดวก และรวดเร็วมากขึ้น (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการ

รายการ	เฉลี่ย	
	ระดับ	แปลผล
1. ช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน	4.34	มากที่สุด
2. ช่วยให้เกิดการใช้ประโยชน์ผลผลิตและทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชนอย่างคุ้มค่า	4.30	มากที่สุด
3. ช่วยให้เกิดการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	4.31	มากที่สุด
4. ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดภายนอก	4.16	มาก
5. ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน	4.30	มากที่สุด
6. ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	4.33	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.29	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

การประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาและพัฒนากการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561 ได้กำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลใน 5 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ความคิดเห็นและความพึงพอใจ รวม 26 ตัวชี้วัด โดยหลังการประเมินผลโครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการในปี 2561 ผ่านเกณฑ์การประเมินผลทุกตัวชี้วัด (ตารางที่ 4.20)

ตารางผนวกที่ 4.20 สรุปผลตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประเมินผล

ประเด็นและตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด	ผลการประเมิน	สรุป
1. ปัจจัยนำเข้า			
1.1 งบประมาณ			
- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 96.00	- ร้อยละ 100.00	ผ่าน
1.2 บุคลากร			
- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	- ไม่น้อยกว่า 1 ราย/จังหวัด	- 3 ราย/จังหวัด	ผ่าน
1.3 การบริหารจัดการโครงการ			
- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน	- 4 หน่วยงาน	ผ่าน
1.4 องค์ความรู้			
- จำนวนองค์ความรู้ในการพัฒนาบุคลากร และผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- ไม่น้อยกว่า 2 องค์ความรู้	- เจ้าหน้าที่: 6 องค์ความรู้ - ผู้นำกลุ่ม: 8 องค์ความรู้	ผ่าน
2. กระบวนการ			
2.1 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร			
- จำนวนของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับ การคัดเลือกตามเกณฑ์	- เท่ากับเป้าหมาย	- 49 จังหวัด 72 แห่ง	ผ่าน
2.2 การจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร			
- จำนวนของแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดทำ แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- 72 แห่ง	- 49 จังหวัด 72 แห่ง	ผ่าน
- จำนวนของผู้นำกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการ จัดทำ แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50.00	- ร้อยละ 90.91	ผ่าน
2.3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย			
- ร้อยละของหน่วยงานที่มีการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50.00	- ร้อยละ 100.00	ผ่าน
2.4 การพัฒนาบุคลากร			
- จำนวนครั้งที่ได้รับการพัฒนา	- ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง	- 1 ครั้ง	ผ่าน
- จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา	- เจ้าหน้าที่ 15 ราย - ผู้นำกลุ่ม 22 ราย	- เจ้าหน้าที่ 15 ราย - ผู้นำกลุ่ม 22 ราย	ผ่าน
2.5 การสนับสนุนงานดำเนินงานตามแผนพัฒนา			
- จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับ การสนับสนุน	- 49 จังหวัด 72 แห่ง	- 49 จังหวัด 72 แห่ง	ผ่าน

ตารางผนวกที่ 4.40 สรุปผลตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประเมินผล (ต่อ)

ประเด็นและตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด	ผลการประเมิน	สรุป
3. ผลได้			
3.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว			
- จำนวนแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ได้รับ การพัฒนา	- 49 จังหวัด 72 แห่ง	- 49 จังหวัด 72 แห่ง	ผ่าน
3.2 ด้านชุมชน			
- จำนวนผู้นำกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับ การพัฒนา	- 22 ราย	- 22 ราย	ผ่าน
4. ผลลัพธ์			
4.1 ด้านคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร			
- ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่มีการพัฒนา คุณภาพมาตรฐาน	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50.00	- ร้อยละ 94.11	ผ่าน
4.2 ด้านเศรษฐกิจชุมชน			
- ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยวที่มีการต่อยอดและ พัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50.00	- ร้อยละ 77.27	ผ่าน
- รายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30.00	- ร้อยละ 46.77	ผ่าน
- ร้อยละของสมาชิกกลุ่มที่มีรายได้เพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30.00	- ร้อยละ 58.96	ผ่าน
- ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่มี การจ้างงานในชุมชน	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30.00	- ร้อยละ 95.45	ผ่าน
4.3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน			
- ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมากที่สุด	ผ่าน
5. ความคิดเห็นและความพึงพอใจ			
- ระดับความทันเวลาของงบประมาณที่มายังพื้นที่	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมากที่สุด	ผ่าน
- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ โครงการ	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมากที่สุด	ผ่าน
- ระดับความพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ โครงการ	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมาก	ผ่าน
- ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมาก	ผ่าน
- ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่ม	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมาก	ผ่าน
- ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่ม	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมากที่สุด	ผ่าน
- ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการ	- มากกว่าระดับปานกลาง	- ระดับมากที่สุด	ผ่าน

ที่มา : จากการศึกษา

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561 ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร โดยในแต่ละปีจะจัดสรรงบประมาณให้กับชุมชน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเกษตรให้มีสภาพพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวพัฒนาการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และจัดอบรมเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดที่ผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้มีองค์ความรู้รอบด้าน ทั้งด้านนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย บรรจุกฎเกณฑ์ สินค้ามีเรื่องราวหรือเรื่องเล่า (Story) รวมทั้งเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ และสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชน โดยในปี 2561 สนับสนุนงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการในพื้นที่ 49 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 3,706,500 บาท

ในการนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล ทำการประเมินโครงการดังกล่าว หลังจากการดำเนินงานโครงการสิ้นสุด ในปี 2561 โดยใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการในภาพรวม ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ในปี 2561 ที่มีการดำเนินงานโครงการใน 5 ภูมิภาค จำนวน 22 แห่ง ผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจชุมชน (แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร) ได้แก่ ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 22 ราย และสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร จำนวน 188 ราย และประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ (นักท่องเที่ยว) จำนวน 147 ราย

จากวัตถุประสงค์โครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อ 1) เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 2) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ กระจายรายได้ไปสู่ชุมชนเกษตร และ 3) สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร สามารถสรุปสาระสำคัญของการประเมินผลได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 1) เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หลังจากเข้าร่วมโครงการ แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 94.11 มีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร มีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 5.89 ยังไม่ได้พัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในบางตัวชี้วัด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านสถานที่ งบประมาณ ลักษณะกิจกรรม และสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ยังเข้าไม่ถึง รวมไปถึงการขาดความพร้อมด้านที่พัก อาหาร ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก การให้บริการยานพาหนะเยี่ยมชม และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับบริการผู้สูงอายุและผู้พิการ

วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 2) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ กระจายรายได้ไปสู่ชุมชนเกษตร พบว่า ด้านการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ ปี 2562 ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มได้รับการอบรมหลักสูตรการต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และหลักสูตรการออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ พบว่า แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 77.27 ได้มีการต่อยอดและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์เดิมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าและผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์

ของสินค้าและผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแหล่งท่องเที่ยว ทันสมัย จนกลายเป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ ด้านรายได้ แหล่งท่องเที่ยวมีรายได้จากการดำเนินงานโครงการรวม 14,788,310.00 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย 46.77 ซึ่งเป็นรายได้จากการบริการรวม 6,841,405.00 บาทต่อปี และจากการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวรวม 7,946,505.00 บาทต่อปี คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 672,195.91 บาทต่อแห่งต่อปี ด้านการจ้างงานในชุมชน แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 95.45 มีการจ้างงานในชุมชน นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรในชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการรับจ้างภายในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร และจากการนำผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งผลิตภัณฑ์แปรรูป และสินค้าหัตถกรรมมาจำหน่ายที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำผลผลิตแบบสแตมร่วมกันรวบรวมเพื่อการแปรรูปเป็นสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ทำให้ในปี 2562 สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรในชุมชนมีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยววิถีเกษตรเฉลี่ย 66,186.62 บาทต่อรายต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.96

วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 3) สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตรพบว่า มีการสร้างการรับรู้และความเข้าใจหลายด้าน ดังนี้

ด้านเจ้าหน้าที่ ดำเนินการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโครงการให้ชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร เช่น ความสำคัญ กระบวนการคัดเลือก หลักเกณฑ์การคัดเลือก กิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลังเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้ช่องทาง Line / Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัด และการประชุมเกษตรกรในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ รองลงมาใช้ช่องทางหนังสือราชการ ป้าย/แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และช่องทางอื่น ๆ อาทิ Sport วิทยุชุมชน ผู้นำชุมชน ลูกหลาน และเพื่อนบ้าน เป็นต้น ซึ่งมีชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ จำนวน 32 กลุ่ม รวม 1,147 ราย ในพื้นที่ 15 จังหวัด ทั้งนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับจังหวัดเพื่อสร้างการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเข้าร่วมทั้ง 22 แห่ง ได้เข้าร่วมในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวม 2 ครั้ง

ด้านชุมชน ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ร้อยละ 100.00 ได้รับการพัฒนาบุคลากรด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทั้ง 22 ราย ก่อนเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีระดับความรู้ที่ระดับน้อย ค่าคะแนน 2.10 เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีความรู้เรื่องการบริการจัดการ การตลาด และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมาก่อน และหลังจากเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีความรู้ระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.78

ด้านนักท่องเที่ยว การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.95 รับรู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรจากสื่อ Social Media อาทิ แอปพลิเคชัน Line Facebook Instagram และ YouTube เป็นต้น รองลงมารับรู้จากครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงาน/องค์กรส่งเสริมด้านการ สื่อวิทยุ/โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลจากสื่อ Social Media เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ทักษะองค์ความรู้ในการจัดทำสื่อ Social Media นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถเข้าถึง

กลุ่มนักท่องเที่ยวได้ง่าย และรวดเร็ว และปรับลดสื่อที่เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้น้อยออกไป เพื่อนำงบประมาณในส่วนนี้ไปดำเนินการให้กิจกรรมอื่น ๆ

สรุปผลการดำเนินงานโครงการปี 2561 สามารถบรรลุวัตถุประสงค์โครงการในทุกข้อที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการประเมินที่เป็นประโยชน์ไปประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หรือวางแผนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานโครงการในปีถัดไป

5.2 ข้อค้นพบจากการประเมินผล

5.2.1 ด้านการบริหารจัดการโครงการ

1) ด้านการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ในส่วนของการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะสนับสนุนให้เฉพาะปีแรกของการเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนำไปต่อยอดกิจกรรมเดิม ปรับปรุงภูมิทัศน์ ขยายพื้นที่สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินการในปีถัดไป ซึ่งผู้นำกลุ่มและสมาชิกจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสานต่อกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรด้วยจึงจะเกิดความต่อเนื่อง และสามารถแหล่งท่องเที่ยวให้โดดเด่น และเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2) ด้านหลักสูตรความรู้ที่ถ่ายทอด ยังเป็นความรู้เดิม ๆ ซึ่งเกษตรกรรับรู้อยู่แล้ว และต้องการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยที่ผ่านได้มีการแก้ปัญหาโดยการค้นคว้า และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง อาทิ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์แบบออนไลน์ การทำบัญชีต้นทุน การทำการตลาดแบบออนไลน์ และการทำการค้าปลีกและค้าส่งร่วมกับห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

5.2.2 ด้านแหล่งท่องเที่ยว

1) ด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดความชำนาญในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การทำบัญชี การจัดสรรผลประโยชน์ การพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ การตลาด โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์จะมีทั้งแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ เอกสาร แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร สื่อออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ง่ายและรวดเร็ว แต่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดความชำนาญเรื่องการใช้เครื่องมือสื่อสาร และสื่อออนไลน์ ทำให้การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่อง หรือขาดความเคลื่อนไหว นอกจากนี้ คนรุ่นใหม่ในชุมชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย สำหรับในระยะยาวจะเกิดปัญหาการต่อยอดหรือรับช่วงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2) ด้านภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มากกระทบกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร บางแห่งประสบปัญหา ภัยแล้ง อุทกภัย วาตภัย และปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง สภาพอากาศแปรปรวน ซึ่งทำให้ผลผลิตไม่ออกตามฤดูกาล หรือบางส่วนได้รับความเสียหาย รวมถึงการเกิดการระบาดของโรคระบาดจากคนและสัตว์จากนโยบายการควบคุมและป้องกันการระบาด นอกจากนี้ ยังมีความไม่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ถนน แหล่งน้ำ เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานในแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง

5.2.3 ความต้องการของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

- 1) ด้านการตลาด ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต้องการขยายตลาดสินค้าและผลิตภัณฑ์ โดยสร้างพันธมิตรทางการค้าร่วมกับร้านค้า ห้างสรรพสินค้า หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าและผลผลิตในชุมชนให้เป็นที่รู้จักและยอมรับมากขึ้น
- 2) ด้านการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต้องการปรับปรุงและต่อยอดสินค้าและผลิตภัณฑ์เดิมให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งในส่วนของตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาอย่างสร้างสรรค์ผ่านเรื่องราว (Story) ของกลุ่ม สร้างความเป็นอัตลักษณ์ และเป็นที่จดจำของนักท่องเที่ยว
- 3) ด้านการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว จัดทำสื่อที่หลากหลายเพื่อเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยววิถีเกษตรให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น อาทิ สื่อวิดีโอ Infographic และคอนเทนต์การท่องเที่ยว เป็นต้น
- 4) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรมีข้อจำกัดด้านช่วงเวลาการออกผลและการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร จึงทำให้ไม่สามารถเปิดให้บริการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจึงต้องการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว และเพิ่มกิจกรรมการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถเปิดบริการและรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ด้านการบริหารจัดการโครงการ

- 1) ด้านความต่อเนื่องในการสนับสนุน กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะหน่วยงานหลัก จำเป็นต้องหาแนวทางการสนับสนุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจัดลำดับความจำเป็นหรือระดับความเข้มแข็งของแหล่งท่องเที่ยว โดยในกลุ่มที่มีความเข้มแข็งแล้ว การสนับสนุนควรเน้นการให้คำปรึกษา แนะนำ พัฒนาต่อยอด และให้กลุ่มมีส่วนร่วมในลักษณะจ่ายสมทบ ส่วนกลุ่มที่ยังไม่เข้มแข็ง ยังขาดความพร้อมหรือมีข้อจำกัดด้านเงินทุน ควรดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป นอกจากนี้ การสนับสนุนยังต้องคำนึงถึงความต้องการศักยภาพ และความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว
- 2) ด้านการถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาให้สอดคล้อง ทันกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม เช่น การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือการบริหารจัดการข้อมูลความรู้ การผลิตสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยวหรือการส่งเสริมการตลาด และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 3) การจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในระยะต่อไป กรมส่งเสริมการเกษตร ควรแนะนำให้ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน โดยเน้นการนำวิถีชีวิต อัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ วัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างจุดขายหรือจุดให้นักท่องเที่ยวบอกต่อและกลับมาเที่ยวซ้ำอีก แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานที่ไม่กระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริการการท่องเที่ยว กิจกรรมทางการเกษตร กระบวนการผลิต คุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนสังคมและความพร้อมของชุมชน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในหมู่บ้านในลักษณะพักแรมกับเกษตรกร

5.3.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1) ความยั่งยืนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ชุมชนต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกหลานในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในสานต่อและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและยังคงอยู่กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาเว็บไซต์ การทำสื่อออนไลน์ต่าง ๆ การเป็นมัคคุเทศก์ เป็นต้น

2) ด้านการประชาสัมพันธ์ ชุมชนควรประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ง่าย และรวดเร็ว ทั้งภาพรวมระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผสมกับแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่น ๆ ให้เป็นสินค้าเดียวกัน รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตรโดยเจาะกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยววัยทำงาน ในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ และนักศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนจากความเหนื่อยล้าของงานประจำ รวมทั้งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อ และรายได้ที่แน่นอน

3) ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปพัฒนาและสนับสนุนสาธารณูปโภคพื้นฐานที่แหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนยังขาดและไม่พร้อม เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

4) ด้านการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทุกภาคส่วนทั้งนักท่องเที่ยว และสังคมระดับชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด ควรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยววิถีเกษตร โดยบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกันส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ให้แก่แหล่งท่องเที่ยว ตามมาตรการสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรการเยียวยาจากสภาวะวิกฤต และมาตรการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวและช่วยเหลือเศรษฐกิจชุมชนให้พลิกฟื้นและยั่งยืนต่อไป

5) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตรในระยะต่อไป แหล่งท่องเที่ยวจะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งภาครัฐจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว ซึ่งในระยะแรกให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว การวางรากฐานด้านการท่องเที่ยวที่เน้นมาตรฐานและคุณภาพระดับสากล โดยสร้างความเชื่อมั่นเรื่องความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายด้านความปลอดภัยเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ ตลอดจนการกระจายการท่องเที่ยวทั้งในมิติของพื้นที่และรายได้สู่ชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในการเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวไทย ปี 2561*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [https:// https://www.bltbangkok.com/CoverStory/ท่องเที่ยวไทย-นักท่องเที่ยว](https://www.bltbangkok.com/CoverStory/ท่องเที่ยวไทย-นักท่องเที่ยว) (วันที่สืบค้นข้อมูล: 24 กันยายน 2562).
- กรมการท่องเที่ยว. (2559). *คู่มือการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *คู่มือการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. กรุงเทพฯ ม.ป.ท.
- กิตติศักดิ์ รัตนพล. (2547). *ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรเทิง มาแสง. (2530). *การติดตามและประเมินผลโครงการ*. กรุงเทพฯ: กองประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- บุญเสริม ชันแก้ว. (2562). *การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว*. เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนา เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน หน้า 6 7 และ 23. กรมการท่องเที่ยว
- ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). *การประเมินผลโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2556). *คู่มือการประเมินผล*, กรุงเทพฯ: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). *คู่มือมาตรฐานตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ*, กรุงเทพฯ: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- เสาวรีย์ ตะโพนทอง. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทย ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. เรื่องเต็มการประชุมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 40, 4-7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545
- Neuman, W.L. (1991). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. Boston: Allyn and Bacon.
- Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. Archives of Psychology. New York University.
- W.K.Kellogg Foundation. (2004). *Logic model development guide*. W.K.Kellogg Foundation Michigan.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ตารางผนวกที่ 1.1 ลักษณะการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ลักษณะการดำเนินการ (ร้อยละ)					
- กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. การก่อตั้งกลุ่ม (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1 ก่อตั้งกลุ่มมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี	33.34	60.00	-	33.33	33.33
2.2 ก่อตั้งกลุ่มมาแล้ว 5 - 10 ปี	33.33	30.00	66.67	33.33	66.67
2.3 ก่อตั้งกลุ่มมามากกว่า 10 ปี	33.33	10.00	33.33	33.33	-
3. จำนวนสมาชิกกลุ่ม (ราย/แห่ง)					
3.1 มากที่สุด	120	75	23	196	120
3.2 น้อยที่สุด	28	7	13	43	22
3.3 เฉลี่ย	80	27	19	110	84

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.2 ลักษณะของพื้นที่ และขนาดพื้นที่ให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ลักษณะของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 พื้นที่เกษตรกรรม/พื้นที่ส่วนบุคคล	66.67	80.00	66.67	66.67	66.67
1.2 พื้นที่ชุมชน	33.33	20.00	33.33	33.33	-
1.3 พื้นที่สาธารณะ	-	-	-	-	33.33
2. ขนาดพื้นที่ให้บริการแหล่งท่องเที่ยว (ไร่/แห่ง)	362.17	61.10	38.25	84.67	1,053.33

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.3 ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ และฤดูกาลท่องเที่ยววิถีเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ปีที่เริ่มเปิดให้บริการ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ก่อนปี 2560	66.67	20.00	-	33.33	33.33
1.2 ปี 2560	-	20.00	33.33	-	66.67
1.3 ปี 2561	33.33	60.00	66.67	66.67	-
2. ฤดูกาลท่องเที่ยว	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1 ตลอดปี	100.00	60.00	100.00	-	33.33
2.2 เฉพาะบางเดือน	-	40.00	-	100.00	66.67

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.4 ช่วงเวลาเปิดให้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ทุกวัน (ไม่มีวันหยุด)	33.33	20.00	-	66.67	33.33
2. ทุกวัน ยกเว้นวันพุธ	-	10.00	-	-	-
3. วันเสาร์ - อาทิตย์	-	10.00	-	-	-
4. เฉพาะวันทีนัดหมาย	66.67	60.00	100.00	33.33	66.67

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.5 การจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตรของกลุ่ม

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. รวมกลุ่มเกษตรกร	33.33	40.00	-	-	-
2. เชื่อมโยงกับชุมชน	66.67	40.00	66.67	100.00	66.67
3. เชื่อมโยงกับฟาร์มอื่นๆ	-	20.00	33.33	-	33.33

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.6 เพศ และอายุ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่ม					
1.1 เพศ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1.1 ชาย	66.67	90.00	66.67	33.33	66.67
1.1.2 หญิง	33.33	10.00	33.33	66.67	33.33
1.2 อายุเฉลี่ย (ปี)	60	47	56	52	55
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกร					
2.1 เพศ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1.1 ชาย	7.14	30.30	41.67	6.67	21.43
2.1.2 หญิง	92.86	69.70	58.33	93.33	78.57
2.2 อายุเฉลี่ย (ปี)	58	54	60	50	52

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.7 ระดับการศึกษา

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่ม					
1.1 ประถมศึกษา	33.33	-	-	-	33.33
1.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	-	10.00	-	-	-
1.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	33.33	20.00	33.33	33.33	33.33
1.4 อนุปริญญา /ปวส.	-	10.00	33.33	33.33	33.33
1.5 ปริญญาตรี	33.33	50.00	33.33	33.33	-
1.6 ปริญญาโท	-	10.00	-	-	-
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกร					
2.1 ประถมศึกษา	92.86	39.39	50.00	66.67	35.71
2.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	-	12.12	33.33	-	28.57
2.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-	12.12	16.67	-	-
2.4 อนุปริญญา /ปวส.	7.14	3.03	-	33.33	7.14
2.5 ปริญญาตรี	-	21.21	-	-	21.43
2.6 ปริญญาโท	-	12.12	-	-	7.14

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.8 อาชีพหลัก และประสบการณ์ด้านการเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่ม					
1.1 อาชีพหลัก (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1.1 เกษตรกร	66.67	70.00	66.67	66.67	100.00
1.1.2 รับจ้างนอกภาคเกษตร	-	-	-	33.33	-
1.1.3 ทำงานประจำ	33.33	10.00	-	-	-
1.1.4 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-	20.00	33.33	-	-
1.2 ประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	30	13	15	25	19
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกร					
2.1 อาชีพหลัก (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1.1 เกษตรกร	100.00	63.64	66.67	100.00	85.71
2.1.2 รับจ้างเกษตร	-	3.03	-	-	7.14
2.1.3 รับจ้างนอกภาคเกษตร	-	9.09	-	-	-
2.1.4 ทำงานประจำ	-	3.03	-	-	-
2.1.5 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-	15.15	25.00	-	-
2.1.6 ไม่มีงานทำ/เรียนหนังสือ	-	3.03	-	-	-
2.1.7 ว่างาน/แม่บ้าน	-	-	8.33	-	7.14
2.2 ประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	29	26	26	20	22

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.9 การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองพื้นที่การเกษตร

หน่วย : ไร่

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่ม					
1.1 ลักษณะพื้นที่การเกษตรที่ถือครอง					
1.1.1 พื้นที่นา	33.33	10.00	33.33	33.33	-
1.1.2 พื้นที่พืชไร่	-	-	-	100.00	-
1.1.3 พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น	66.67	10.00	-	33.33	100.00
1.1.4 พื้นที่สวนผลผัก/สมุนไพร	-	10.00	33.33	-	-
1.1.5 พื้นที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ	-	-	33.33	33.33	-
1.1.6 ที่เพาะเลี้ยงประมง	-	10.00	-	-	-
1.1.7 ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน	-	70.00	-	33.33	-
1.2 ลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตร	100.00	100.00	100.00	133.33	100.00
1.2.1 พื้นที่ของตนเอง	66.67	100.00	66.67	100.00	100.00
1.2.2 พื้นที่เช่า	33.33	-	33.33	33.33	-

ตารางผนวกที่ 1.9 การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองพื้นที่การเกษตร (ต่อ)

หน่วย : ไร่

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกร					
2.1 ลักษณะพื้นที่การเกษตรที่ถือครอง					
2.1.1 พื้นที่นา	28.57	27.27	41.67	73.33	7.14
2.1.2 พื้นที่พืชไร่	14.29	-	-	6.67	28.57
2.1.3 พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น	42.86	39.39	50.00	6.67	85.71
2.1.4 พื้นที่สวนผลฝัก/สมุนไพร	35.71	60.61	-	26.67	64.29
2.1.5 พื้นที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ	-	3.03	-	40.00	-
2.1.6 ที่เพาะเลี้ยงประมง	-	3.03	-	-	-
2.1.7 ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน	-	12.12	8.33	-	-
2.2 ลักษณะการถือครองพื้นที่การเกษตร					
2.2.1 พื้นที่ของตนเอง	57.14	100.00	66.67	100.00	100.00
2.2.2 พื้นที่เช่า	-	27.27	25.00	13.33	-
2.2.3 พื้นที่ฟรี	64.29	-	8.33	6.67	14.29

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 1.10 แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่ม					
1.1 น้ำฝน	-	30.00	33.33	100.00	-
1.2 ชลประทาน	-	20.00	-	-	-
1.3 สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ	-	60.00	-	-	66.67
1.4 บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง	33.33	20.00	33.33	66.67	33.33
1.5 โครงการเอกชน/ราชการ	66.67	-	33.33	33.33	-
1.6 กลุ่ม/สถาบัน	-	-	33.33	-	-
1.7 ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา	-	-	33.33	-	-
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกร					
2.1 น้ำฝน	-	15.15	25.00	13.33	-
2.2 ชลประทาน	-	15.15	58.33	20.00	-
2.3 สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ	92.86	18.18	-	26.67	14.29
2.4 บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง	7.14	30.30	16.67	26.67	28.57
2.5 โครงการเอกชน/ราชการ	-	3.03	-	-	50.00
2.6 กลุ่ม/สถาบัน	-	3.03	-	-	-
2.7 ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา	-	15.15	-	13.33	7.14

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาคผนวกที่ 2

ผลการวิเคราะห์การประเมินผลโครงการรายภาค

ตารางผนวกที่ 2.1 ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่ทันเวลา	-	-	-	-	-
1.2 ทันเวลา	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. ระดับความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ (ค่าคะแนน)	3.67	4.75	3.50	4.67	4.33

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.2 บุคลากรที่ปฏิบัติงานโครงการ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ความเพียงพอของบุคลากรปฏิบัติงานโครงการ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่เพียงพอ	33.33	-	50.00	66.67	66.67
1.2 เพียงพอ	66.67	100.00	50.00	33.33	33.33
- จำนวน (ราย/จังหวัด)	3	5	2	3	4
2. ระดับความเพียงพอของบุคลากร (ค่าคะแนน)	4.50	4.25	3.00	5.00	4.00
- แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	ปานกลาง	มากที่สุด	มาก
3. ระดับความพร้อมของบุคลากร (ค่าคะแนน)	3.33	4.75	3.50	3.33	3.67
- แปลผล	ปานกลาง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.3 การบูรณาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของหน่วยงานอื่น ๆ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
การบูรณาการของหน่วยงาน (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. ไม่มี	33.33	-	50.00	33.33	-
2. มี	66.67	100.00	50.00	66.67	100.00
- จำนวน (หน่วยงาน/จังหวัด)	4	4	2	5	3

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.4 การชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการของเจ้าหน้าที่

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ช่องทางการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ (ร้อยละ)					
1.1 Line / Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัด	66.67	50.00	50.00	33.33	100.00
1.2 การประชุมเกษตรกร	66.67	-	50.00	66.67	33.33
1.3 หนังสือราชการ	-	100.00	-	100.00	66.67
1.4 ป้าย/แผ่นพับประชาสัมพันธ์	33.33	25.00	-	-	-
1.5 ช่องทางอื่น ๆ	33.33	25.00	-	-	-
2. ผู้เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงโครงการ					
- จำนวน (กลุ่ม)	8	14	4	3	3
- จำนวน (ราย)	241	269	56	329	252

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.5 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. แหล่งท่องเที่ยวที่สมัครเข้าร่วมโครงการ	62.50	28.57	25.00	-	-
2. แหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการคัดเลือก	37.50	71.43	75.00	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.6 การจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
การจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. ไม่ได้ดำเนินการ	-	-	-	-	-
2. ดำเนินการ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.7 การมีส่วนร่วมจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และสมาชิกกลุ่ม

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่มีส่วนร่วม	-	-	-	-	-
1.2 มีส่วนร่วม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. สมาชิกกลุ่ม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1 ไม่มีส่วนร่วม	-	-	9.09	41.67	-
2.2 มีส่วนร่วม	100.00	100.00	90.91	58.33	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.8 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่ได้ดำเนินการ	-	-	-	-	-
1.2 ดำเนินการแล้ว	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- จำนวน (ครั้ง)	1	1	2	2	2
2. การเข้าร่วมการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่ได้เข้าร่วม	-	-	-	-	-
1.2 เข้าร่วม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- จำนวน (ครั้ง)	1	1	2	2	2

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.9 การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
การพัฒนาบุคลากรแก่เจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. เข้ารับการพัฒนาไม่ครบทุกหลักสูตร	-	-	-	-	-
2. เข้ารับการพัฒนาครบทุกหลักสูตร	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาเฉลี่ย (ราย/จังหวัด)	1	1	1	1	1
- จำนวนครั้งที่ได้รับการพัฒนา (ครั้ง)	1	1	1	1	1

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.10 การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนของบุคลากร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
การถ่ายทอดองค์ความรู้ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. ไม่ได้ถ่ายทอดต่อ	-	-	-	-	-
2. ถ่ายทอดแล้ว	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- จำนวน (แห่ง)	3	10	3	3	3
- จำนวน (ครั้ง)	1	1	1	1	1

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.11 การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

หน่วย : ไร่ละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การสนับสนุนดำเนินงานตามแผนการพัฒนา	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่ได้รับการสนับสนุน	-	-	-	-	-
1.2 ได้รับการสนับสนุน	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. สิ่งสนับสนุน^{1/}					
2.1 พัฒนาเป็นจุดเรียนรู้	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.2 ป้ายประชาสัมพันธ์	100.00	100.00	66.67	100.00	66.67
2.3 ป้าย (ชื่อ/ต้อนรับ/บอกทาง)	66.67	80.00	66.67	100.00	100.00
2.4 ป้ายชื่อ/ข้อมูลประจำฐานหรือจุดเรียนรู้	66.67	80.00	33.33	33.33	33.33
2.5 การประชาสัมพันธ์ออนไลน์	33.33	60.00	33.33	33.33	33.33
2.6 การปรับปรุงจุดเรียนรู้	66.67	-	-	66.67	66.67
2.7 แผ่นพับ/เอกสารประชาสัมพันธ์	100.00	10.00	33.33	-	33.33
2.8 วัสดุเกษตรสนับสนุนการเรียนรู้	-	-	33.33	66.67	-
2.9 กิจกรรม Press tour ท่องเที่ยว	-	60.00	-	-	-
2.10 การสร้างเครือข่าย	-	-	-	-	66.67
2.11 อื่น ๆ	-	-	-	-	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางผนวกที่ 2.12 แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา ในปี 2561

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. จำนวนแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรที่ได้รับการพัฒนา (แห่ง) ^{1/}	12	24	9	15	12
- ร้อยละ	16.67	33.33	12.50	20.83	16.67
2. ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวตามกิจกรรมการเกษตรหลัก (ร้อยละ) ^{2/}	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1 การเพาะปลูก	33.33	66.67	70.00	33.33	33.33
2.2 การเกษตรแบบผสมผสาน	33.34	33.33	20.00	66.67	66.67
2.3 ประมง	-	-	10.00	-	-
2.4 การเกษตรและป่าไม้	33.33	-	-	-	-

ที่มา : ^{1/} กรมส่งเสริมการเกษตร ^{2/} จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.13 จำนวนนักท่องเที่ยว และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. จำนวนนักท่องเที่ยว (ราย)	4,200.00	154,235.00	1,600.00	21,550.00	11,480.00
2. กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม (ร้อยละ)					
2.1 ชมสวน/แปลงเกษตร	75.00	58.93	31.25	82.61	60.71
2.2 เพาะปลูกพืชพันธุ์ทางการเกษตร	20.83	12.50	0.00	13.04	21.43
2.3 เยี่ยมชมการสาธิตทางการเกษตร	33.33	33.93	37.50	39.13	42.86
2.4 เก็บพืชผัก/ผลไม้	29.17	17.86	6.25	4.35	35.71
2.5 ซึมพืชผัก/ผลไม้	37.50	25.00	18.75	8.70	53.57
2.6 ถ่ายรูป/ชมวิว	83.33	60.71	62.50	52.17	75.00
2.7 ซื้อสินค้า/ผลิตภัณฑ์ฯ	58.33	76.79	75.00	34.78	57.14
2.8 ฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตร	16.67	17.86	18.75	13.04	39.29
2.9 อื่น ๆ	-	-	-	-	14.29

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.14 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. เพศ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ชาย	25.00	21.43	37.50	30.43	21.43
1.2 หญิง	75.00	78.57	62.50	69.57	78.57
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	27	38	25	39	30
3. ระดับการศึกษา (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
3.1 ประถมศึกษา	0.00	12.50	0.00	4.35	0.00
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	0.00	7.14	0.00	4.35	0.00
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	0.00	3.57	6.25	0.00	0.00
3.4 อนุปริญญา/ปวส.	4.17	7.14	6.25	30.43	0.00
3.5ปริญญาตรี	83.33	46.43	81.25	30.43	78.57
3.6ปริญญาโท	12.50	23.21	6.25	30.43	21.43

ตารางผนวกที่ 2.14 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
4. อาชีพหลัก (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
4.1 ข้าราชการ	25.00	39.29	12.50	39.13	28.57
4.2 พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	25.00	16.07	0.00	26.09	17.86
4.3 พนักงานเอกชน	29.17	10.71	18.75	0.00	0.00
4.4 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	12.50	10.71	6.25	13.04	3.57
4.5 เกษตรกร	4.17	17.86	0.00	17.39	3.57
4.6 นักเรียน/นักศึกษา	4.17	1.79	62.50	4.35	46.43
4.7 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/ข้าราชการบำนาญ	0.00	3.57	0.00	0.00	0.00
5. รายได้เฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
5.1 1,000 - 10,000	25.00	16.07	62.50	21.74	46.43
5.2 10,001 - 20,000	25.00	42.86	18.75	47.83	28.57
5.3 20,001 - 30,000	29.17	32.14	6.25	17.39	10.71
5.4 30,001 - 40,000	12.50	5.36	6.25	4.35	14.29
5.5 40,001 - 50,000	4.17	1.79	6.25	0.00	0.00
5.6 มากกว่า 50,000	4.17	1.79	0.00	8.70	0.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.15 การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. สื่อ Social Media	62.50	58.93	75.00	60.87	71.43
2. สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร	4.17	5.36	6.25	4.35	0.00
3. สื่อวิทยุ/โทรทัศน์	8.33	3.57	0.00	0.00	7.14
4. ครอบครัว/ญาติพี่น้อง/เพื่อนแนะนำ	50.00	51.79	50.00	8.70	46.43
5. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	29.17	32.14	12.50	60.87	17.86
6. ข้อมูลจากองค์กรด้านการท่องเที่ยว	25.00	3.57	12.50	0.00	25.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.16 วัตถุประสงค์การเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. เพื่อพักผ่อนและเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	83.33	73.21	50.00	52.17	64.29
2. เพื่อหาประสบการณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	50.00	30.36	50.00	56.52	57.14
3. เพื่อซื้อสินค้าทางการเกษตร	25.00	39.29	12.50	21.74	14.29
4. เพื่อศึกษาหาความรู้ทางการเกษตร	37.50	37.50	43.75	56.52	64.29
5. อื่น ๆ	0.00	3.57	0.00	0.00	3.57

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.17 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย	54.17	75.00	68.75	60.87	67.86
2. ลักษณะกิจกรรมหรือจุดเรียนรู้ทางการเกษตรที่เป็นจุดเด่นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้	54.17	46.43	56.25	56.52	64.29
3. ศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ	33.33	51.79	43.75	21.74	71.43
4. มีพื้นที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวกว้างขวางและเป็นสัดส่วน	45.83	37.50	25.00	43.48	50.00
5. มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและการร่วมกิจกรรม	37.50	37.50	50.00	34.78	53.57
6. ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับความนิยม	75.00	50.00	50.00	30.43	57.14

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.18 จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1) 1 ครั้ง/ครั้งนี้เป็นครั้งแรก	41.67	51.79	25.00	73.91	25.00
2) 2 ครั้ง	20.83	14.29	18.75	8.70	32.14
3) 3 ครั้ง	8.33	8.93	0.00	0.00	3.57
4) มากกว่า 3 ครั้ง	29.17	25.00	56.25	17.39	39.29

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.19 ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ทุกวัน (จ. - อา.)	29.17	28.57	25.00	39.13	17.86
2. วันเสาร์ - อาทิตย์	45.83	55.36	37.50	43.48	78.57
3. วันจันทร์ - วันศุกร์	12.50	3.57	25.00	8.70	3.57
4. วันหยุดนักขัตฤกษ์/หยุดเทศกาล	12.50	12.50	12.50	8.70	0.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.20 ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไปเช้าเย็นกลับ	79.17	89.29	62.50	86.96	57.14
1.2 ค้างคืน 1 คืน	16.67	10.71	25.00	8.70	7.14
1.3 ค้างคืนมากกว่า 1 คืน	4.17	0.00	12.50	4.35	35.71
2. สถานที่พัก (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.1 บ้านญาติ/เพื่อน	20.00	0.00	0.00	33.33	8.33
2.2 โรงแรม/อพาร์ทเมนต์	0.00	0.00	50.00	66.67	0.00
2.3 โฮมสเตย์	40.00	83.33	50.00	0.00	41.67
2.4 รีสอร์ท	40.00	16.67	0.00	0.00	8.33
2.5 กางเตนท์ ภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.00	0.00	0.00	0.00	41.67
3. อัตราค่าบริการที่พักเฉลี่ย (บาทต่อคืน)	583.33	591.67	591.67	437.50	320.71

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.21 รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจของนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. รูปแบบสวนเกษตรพืชผักและผลไม้	50.00	53.57	18.75	52.17	67.86
2. รูปแบบสวนเกษตรดอกไม้และไม้ประดับ	54.17	17.86	12.50	47.83	10.71
3. รูปแบบชุมชนการเกษตร	20.83	30.36	37.50	13.04	46.43
4. รูปแบบเกษตรเชิงอนุรักษ์	20.83	26.79	62.50	26.09	50.00
5. รูปแบบเกษตรแบบผสมผสาน	50.00	64.29	6.25	26.09	57.14
6. รูปแบบการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง	45.83	35.71	56.25	47.83	53.57

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.22 สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวสนใจและเลือกซื้อของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผัก/ผลไม้สด(ระบุ)	75.00	53.57	6.25	52.17	96.43
2. สินค้าแปรรูป (ระบุ)	37.50	58.93	81.25	39.13	60.71
3. พืชพันธุ์เพาะปลูก(ระบุ)	20.83	14.29	0.00	21.74	3.57
4. พันธุ์สัตว์/พันธุ์ปลา(ระบุ)	0.00	1.79	0.00	0.00	0.00
5. สินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก(ระบุ)	50.00	28.57	87.50	43.48	0.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.23 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตรของนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. เสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร	79.17	92.86	62.50	86.96	67.86
2. มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมทางการเกษตร	37.50	42.86	43.75	39.13	57.14
3. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร	45.83	42.86	62.50	52.17	60.71
4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	54.17	32.14	43.75	52.17	64.29

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.24 การตัดสินใจมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไปของนักท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. มาแน่นอน	75.00	78.57	75.00	47.83	82.14
2. ยังไม่แน่ใจ	25.00	21.43	25.00	52.17	17.86

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.25 การถ่ายทอดความรู้ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การถ่ายทอดความรู้ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	-	-	-	-	-
1.2 ได้รับการถ่ายทอดความรู้	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.2.1 ไม่ครบทุกหลักสูตร	33.33	10.00	100.00	66.67	66.67
1.2.2 ครบทุกหลักสูตร	66.67	90.00	-	33.33	33.33
2. ระดับความรู้					
2.1 ก่อนเข้ารับการอบรม (ค่าคะแนน)	2.24	2.46	2.13	1.42	1.42
- แปลผล	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
2.2 หลังเข้ารับการอบรม (ค่าคะแนน)	4.67	3.86	3.77	3.17	3.25
- แปลผล	มากที่สุด	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.26 องค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
องค์ความรู้สำหรับผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว					
1. การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
3. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
4. การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	66.67	100.00	-	33.33	100.00
5. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	100.00	100.00	100.00	100.00	66.67
6. การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์	100.00	90.00	100.00	100.00	33.33
7. การออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์	100.00	90.00	66.67	66.67	33.33
8. การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า	100.00	90.00	100.00	66.67	-
9. อื่นๆ	33.33	10.00	66.67	33.33	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.27 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ของผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การนำความรู้ไปใช้ของผู้นำกลุ่มฯ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่ได้นำไปใช้	4.17	5.42	4.76	0.00	0.00
1.2 นำไปใช้แล้ว	95.83	94.58	95.24	100.00	100.00
2. ด้านที่นำไปใช้ ^{1/}					
2.1 การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	100.00	100.00	66.67	100.00	100.00
2.2 การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์	66.67	100.00	100.00	100.00	100.00
2.3 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.4 การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2.5 การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	100.00	90.00	100.00	100.00	100.00
2.6 การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์	100.00	90.00	100.00	100.00	100.00
2.7 การออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์	100.00	90.00	100.00	100.00	100.00
2.8 การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า	100.00	90.00	100.00	100.00	-

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางผนวกที่ 2.28 การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ก่อนการดำเนินงานโครงการ (ร้อยละ)					
องค์ประกอบที่ 1	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- มี	66.67	57.00	46.67	40.00	56.67
- ไม่มี	33.33	43.00	53.33	60.00	43.33
องค์ประกอบที่ 2	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- มี	76.19	60.00	28.57	38.10	85.71
- ไม่มี	23.81	40.00	71.43	61.90	14.29
องค์ประกอบที่ 3	99.73	100.00	99.50	99.97	100.00
- มี	51.58	54.44	22.22	25.93	59.26
- ไม่มี	48.15	45.56	77.28	74.04	40.74
องค์ประกอบที่ 4	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- มี	62.50	56.25	50.00	58.33	41.67
- ไม่มี	37.50	43.75	50.00	41.67	58.33
เฉลี่ย	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- มี	64.30	56.92	36.87	40.59	60.83
- ไม่มี	35.70	43.08	63.13	59.41	39.17
2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)					
องค์ประกอบที่ 1	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ไม่มี	-	2.00	10.00	-	0.00
- มี	100.00	98.00	90.00	100.00	100.00
- ระดับศักยภาพ	4.67	4.00	3.33	3.67	3.33
แปลผล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
องค์ประกอบที่ 2	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ไม่มี	-	4.29	19.05	4.76	0.00
- มี	100.00	95.71	80.95	95.24	100.00
- ระดับศักยภาพ	4.33	3.60	4.33	2.33	2.33
แปลผล	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	น้อย	น้อย

ตารางผนวกที่ 2.28 การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ต่อ)

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
องค์ประกอบที่ 3	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ไม่มี	22.22	3.33	33.33	7.41	14.81
- มี	77.78	96.67	66.67	92.59	85.19
- ระดับศักยภาพ	3.33	3.80	3.67	3.33	3.33
แปลผล	ปานกลาง	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง
องค์ประกอบที่ 4	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ไม่มี	-	3.75	-	4.17	12.50
- มี	100.00	96.25	100.00	95.83	87.50
- ระดับศักยภาพ	3.67	3.00	3.33	3.00	2.33
แปลผล	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
เฉลี่ย	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ไม่มี	5.56	3.34	15.60	4.09	6.83
- มี	94.45	96.66	84.40	95.92	93.17
- ระดับศักยภาพ	4.00	3.60	3.67	3.08	2.83
แปลผล	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.29 การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่มี	-	30.00	-	33.33	33.33
1.2 มี	100.00	70.00	100.00	66.67	66.67
2. ประเภทการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์					
2.1 อาหาร	100.00	71.43	66.67	50.00	50.00
2.2 สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	-	-	33.33	-	-
2.3 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา	-	14.29	33.33	-	-
2.4 เครื่องดื่ม	-	28.57	-	-	-
2.5 ของที่ระลึกและศิลปประดิษฐ์	-	-	-	50.00	50.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.30 รายได้จากการท่องเที่ยว

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การบริการ (บาท/ปี)					
1.1 ก่อน	69,500.00	4,801,500.00	-	-	424,000.00
1.2 หลัง	140,000.00	5,692,905.00	161,400.00	166,500.00	681,000.00
2. การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ (บาท/ปี)					
2.1 ก่อน	1,048,775.00	1,603,600.00	366,200.00	888,800.00	873,800.00
2.2 หลัง	2,230,705.00	3,392,400.00	511,100.00	1,033,800.00	778,500.00
3. รายได้รวม (บาท/ปี)					
3.1 ก่อน	1,118,275.00	6,405,100.00	366,200.00	888,800.00	1,297,800.00
3.2 หลัง	2,370,705.00	9,085,305.00	672,500.00	1,200,300.00	1,459,500.00
4. รายได้เฉลี่ย (บาท/แห่ง/ปี)					
4.1 ก่อน	372,758.33	640,510.00	122,066.67	296,266.67	432,600.00
4.2 หลัง	790,235.00	908,530.50	224,166.67	400,100.00	486,500.00
5. การเปลี่ยนแปลง (%)	112.00	41.84	83.64	35.05	12.46

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.31 การจ้างงานในชุมชน และรายได้ของสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การจ้างงานในชุมชน (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.1 ไม่มีการจ้างงานในชุมชน	-	10.00	-	-	-
1.2 มีการจ้างงานในชุมชน	100.00	90.00	100.00	100.00	100.00
2. รายได้ของสมาชิกกลุ่มและเกษตรกร (บาท/ราย/ปี)					
2.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการ	21,959.05	33,230.05	10,723.61	114,844.44	29,192.86
2.2 หลังเข้าร่วมโครงการ	38,464.29	64,248.66	17,684.72	148,215.56	52,161.90
2.3 ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	75.16	93.35	64.91	29.06	78.68

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.32 การมีส่วนร่วมของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การมีส่วนร่วมของชุมชน (ร้อยละ)					
1.1 การใช้ทรัพยากร/ผลผลิตในชุมชน	100.00	100.00	66.67	100.00	100.00
1.2 การเชื่อมโยงกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน	100.00	90.00	66.67	100.00	100.00
1.3 การจัดตั้งตลาดหรือพื้นที่จำหน่ายสินค้าในชุมชน	100.00	50.00	66.67	66.67	66.67
2. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	5.00	4.30	3.67	4.67	4.67
- แพลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.33 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ

หน่วย : คะแนน

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. การชี้แจงโครงการจากส่วนกลาง					
2. การสัมมนาและการอบรมถ่ายทอดความรู้	3.67	3.75	4.00	3.33	3.33
3. การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	3.00	3.50	2.50	2.67	2.33
4. การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร	3.67	4.00	3.50	4.00	3.33
ภาพรวม	3.50	3.75	3.50	3.42	3.00
แปลผล	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.34 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่อโครงการ

หน่วย : คะแนน

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ผู้นำกลุ่ม					
1.1 การชี้แจงโครงการ	4.67	3.80	3.67	3.33	3.67
1.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา	5.00	3.90	3.33	3.67	3.67
1.3 การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน	5.00	3.90	4.33	3.67	3.67
1.4 การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้	4.33	3.20	2.67	3.00	3.67
1.5 การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	5.00	3.80	4.33	4.33	3.33
1.6 การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน	4.67	4.00	3.67	4.00	3.67
1.7 การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชน	4.33	3.70	4.33	3.67	3.33
1.8 การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	5.00	4.10	4.00	4.33	3.67
1.9 การเชื่อมโยงตลาดภายนอก	5.00	3.90	4.00	4.00	3.67
1.10 การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	4.67	3.70	4.00	3.67	3.67
ภาพรวม	4.77	3.80	3.83	3.77	3.60
แปลผล	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2.34 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่อโครงการ (ต่อ)

หน่วย : คะแนน

รายการ	ภาค				
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
2. สมาชิกกลุ่ม					
2.1 การชี้แจงโครงการ	4.43	4.03	2.25	4.07	4.36
2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนา	4.21	4.06	2.58	4.00	4.26
2.3 การมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน	4.57	3.97	3.00	4.53	4.39
2.4 การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้	4.71	3.85	3.17	4.27	4.10
2.5 การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	3.71	3.48	2.50	4.13	4.00
2.6 การสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน	4.71	4.09	3.42	3.93	4.36
2.7 การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชน	4.57	4.24	3.67	4.33	4.64
2.8 การต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	4.29	4.27	4.08	4.20	3.39
2.9 การเชื่อมโยงตลาดภายนอก	4.36	4.24	3.50	4.27	3.67
2.10 การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	4.71	4.52	3.25	4.47	4.42
ภาพรวม	4.43	4.08	3.14	4.22	4.16
แปลผล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มากที่สุด	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาคผนวกที่ 3

ตราสัญลักษณ์ A (Agro tourism) กรมส่งเสริมการเกษตร

ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) กรมส่งเสริมการเกษตร

1. **สัญลักษณ์ A (Agrotourism)** คือ สัญลักษณ์ที่บ่งบอกว่าแหล่งนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีจุดเด่น มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านการเกษตร และเป็นเอกลักษณ์ด้านการเกษตร วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนหย่อนใจ

2. ความหมายของรูปสัญลักษณ์ A (Agrotourism)

2.1 **A:** รูปคนก สู่ถึงความ เป็นไทย

2.2 **สีเขียว:** เอกลักษณ์ของการเกษตร

2.3 **รวงข้าว:** เปรียบเสมือนการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์รวมถึงเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของประเทศไทยเป็นไปด้วยความยั่งยืน

3. **การใช้ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism)** แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถแจ้งความประสงค์ ในการขอใช้ตราสัญลักษณ์โดยแจ้งได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือ สำนักงานเกษตรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

4. **การพิจารณาการให้ใช้ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism)** สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงานเกษตร พื้นที่กรุงเทพมหานคร สามารถใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นเกณฑ์พิจารณาตามความเหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1) ดำเนินการในรูปวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม ชุมชน หมู่บ้าน

2) มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ การคมนาคม ความพร้อมชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน ฯลฯ

3) มีกิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น หรือมีนวัตกรรมด้านการเกษตร เป็นจุดเด่นดึงดูด นักท่องเที่ยว เช่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางการเกษตร วนเกษตร การทำนา การผลิตพืช การเลี้ยงผึ้ง การปลูก หม่อนเลี้ยงไหม ศิลปะหัตถกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตร หรือมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ฯลฯ

4) มีความปลอดภัยทั้งในด้านการเดินทาง การอยู่พักค้าง การร่วมกิจกรรมและอื่นๆ

5. การคมนาคมสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปถึงหมู่บ้านได้ง่าย

6. ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ วัด ฯลฯ

7. ชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. **ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism)** สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) เพื่อเป็นฐานข้อมูลและใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาคผนวกที่ 4

ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 22 แหล่ง

ข้อมูลทั่วไปแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ศูนย์ประเมินผล โดยส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร ได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตัวอย่าง จำนวน 22 แห่ง ในพื้นที่ 15 จังหวัด ผ่านการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรถึงความเป็นมาในการจัดแหล่งท่องเที่ยว และการวิเคราะห์ศักยภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ บ้านตาดิต เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตดอกเบญจมาศบ้านตาดิต หมู่ที่ 3 ตำบลโนนผึ้ง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2559 ในปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 43 ราย โดยมีนางพิมพ์พา เชื้อก่อง เป็นประธานกลุ่ม เดิมเกษตรกรในพื้นที่จะทำนาเป็นหลัก ซึ่งมาเลิกทำนาและหันมาปลูกดอกไม้โดยเฉพาะดอกเบญจมาศมากกว่า 10 ปี มีทั้งดอกสีเหลืองพันธุ์เหลืองเรวดี พันธุ์เหลืองขมิ้น สีขาว พันธุ์ขาวญี่ปุ่น พันธุ์ขาวปิงปอง สีชมพู สีม่วง สีส้ม ดอกดาวเรือง และดอกคัตเตอร์ ไม้ดอกไม้ประดับจะมี 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ บนเนื้อที่กว่า 250 ไร่ ส่งขายตามท้องตลาดในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียง

1.1 จุดแข็ง มีพันธุ์ดอกไม้เบญจมาศที่หลากหลาย และมีการจัดนิทรรศการดอกไม้ประจำปี ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์

1.2 จุดอ่อน ยังไม่สามารถผลิตดอกเบญจมาศให้ออกได้ตลาดทั้งปี ทำให้การจัดการการท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่อง

1.3 โอกาส มีหน่วยงานให้การสนับสนุน ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

1.4 อุปสรรค ภัยธรรมชาติ และสภาพอากาศแปรปรวน ทำให้ดอกเบญจมาศไม่ออกดอกตามฤดูกาล และเสียหาย

2. บ้านชาตารมย์ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านชาตารมย์ ตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2544 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 196 ราย โดยมีนายทศพล สุวะจันทร์ เป็นประธานกลุ่ม โดยมีพ่อใหญ่สุนทร เบิกบาน เป็นผู้บุกเบิก ทดลองปลูกเงาะ ทุเรียน มังคุด เมื่อ 30 กว่าปีก่อน เป็นแบบอย่างให้ชาวบ้านชาตารมย์ทดลองปลูกในปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นหมู่บ้านโครงการนำร่องหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งชาวสวนทุเรียนได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรโดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มผู้ผลิตทุเรียนคุณภาพดีบ้านชาตารมย์” จนกระทั่งได้รับจัดตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านชาตารมย์ ตั้งแต่ปี 2544

2.1 จุดแข็ง เป็นกลุ่มผู้ผลิตทุเรียนคุณภาพดี ที่ได้รับการตรวจรับรองคุณภาพผลผลิตจากกรมวิชาการเกษตร และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสวนผลไม้

2.2 จุดอ่อน มีเวลาน้อยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และขาดความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากเกษตรกรต้องดูแลสวน

2.3 โอกาส มีหน่วยงานรวมกันสนับสนุน อาทิ กรมส่งเสริมการเกษตร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

2.4 อุปสรรค ภัยธรรมชาติทั้งพายุฝน และภัยแล้ง จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจำนวนมากในช่วงฤดูผลผลิตออก ทำให้เกิดปัญหาสวนผลไม้เสื่อมโทรม

3. บ้านนุญตะเคียน เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเลี้ยงไหมบ้านตะเคียน หมู่ที่ 9 บ้านตะเคียน ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ในปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 90 ราย โดยมีนางสุรางค์ อยู่พะเนียด เป็นประธานกลุ่ม โดยหมู่บ้านตะเคียนเป็นเส้นทางท่องเที่ยวชาติพันธุ์เขมรลาว กวย มีประเพณีวัฒนธรรมการแสดงรำ แกล - มอ - ออ ผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติสีดำจากผลมะเกลือ ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว ข้าวเหนียวใหม่ที่แปรรูปเป็นข้าวฮาง เป็นอัตลักษณ์ของบรรพบุรุษดั้งเดิม ปลูกผักปลอดสารตามวิถีชีวิตของคนนุญ เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนจุดเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและประเพณีของชุมชนเชื้อสายชาวกูยชนพื้นเมือง

3.1 จุดแข็ง เป็นหมู่บ้านที่โดดเด่นในเรื่องวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และผลิตภัณฑ์ชุมชน

3.2 จุดอ่อน ขาดบุคลากรผู้ที่มีความชำนาญความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ การทำ PR (Public Relations) และการพัฒนาด้านการบริหารจัดการภายในกลุ่มฯ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ยังขาดความต่อเนื่อง

3.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัด ได้แก่ ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยว ป้ายต้อนรับ ป้ายบอกทาง และรั้วบริเวณร้าน OTOP ตลาดชุมชน และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ป้ายประชาสัมพันธ์ จักรยาน ตู้ขายสินค้า ปรับปรุงภูมิทัศน์

3.4 อุปสรรค การเปลี่ยนแปลงจากสภาพสังคม และความสนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นลดน้อยลง เด็กรุ่นใหม่ที่อยู่ในชุมชนไม่ให้ความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

4. บ้านเมาะหลวง เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์บ้านเมาะหลวง ตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2556 ในปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 18 ราย โดยมีนางเตือนจิตร์ ไชยแก้ว เป็นประธานกลุ่ม เดิมเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลบ้านดง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีชุมชนใหญ่เป็นศูนย์กลางอยู่ที่บ้านเมาะหลวง มีสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นภูเขาและป่าไม้ ภูมิประเทศร้อยละ 70.00 เป็นภูเขา และร้อยละ 30.00 เป็นพื้นที่ราบจุดเด่น มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวด้านศาสนาวัฒนธรรม และบ้านพักโฮมสเตย์ นำภูมิปัญญามาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้รับการสนับสนุนเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรตั้งแต่ปี 2561

4.1 จุดแข็ง กลุ่มมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และยังมีทรัพยากรที่หลากหลาย พร้อมทั้งจะต่อยอด และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4.2 จุดอ่อน การประชาสัมพันธ์น้อย ดำเนินการท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่อง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างนอกภาคเกษตร การรวมกลุ่มหรือนัดหมายค่อนข้างยาก

4.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เข้ามาให้ความสำคัญกับชุมชนด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

เชิงเกษตร เชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดทำป้าย จุดถ่ายรูปจุดเช็คอิน จัดทำป้าย แหล่งเรียนรู้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชน เป็นต้น

4.4 อุปสรรคของกลุ่ม แหล่งน้ำไม่เพียงพอ

5. แก้วมังกรบ้านถิ่น เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแก้วมังกรตำบลบ้านถิ่น ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2557 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 93 ราย โดยมีนายบันเทิง ถิ่นฐาน เป็นประธานกลุ่ม เดิมในตำบลบ้านถิ่น มีสภาพแห้งแล้งจนเป็นดินลูกรัง ไม่สามารถทำการเกษตรได้ กำนันบันเทิง ถิ่นฐาน ได้นำ แก้วมังกรพันธุ์แดงสยาม และพันธุ์แดงกลีบบัวมาปลูก เพราะเห็นว่าเป็นพืชที่ดูแลง่าย ทนต่อสภาพอากาศ ใช้น้ำน้อย และไม่ค่อยมีโรค โดยทดลองใช้วิธีการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ ทำให้แก้วมังกรที่นี่มีรสชาติหวาน เปลือกบาง ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ชาวบ้านจึงสนใจหันมาปลูกแก้วมังกรมากขึ้น และส่วนใหญ่ได้รับมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) และพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ (Organic) ต่อมาได้รวมกลุ่มเป็น "วิสาหกิจชุมชนแก้วมังกรตำบลบ้านถิ่น" และเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีพื้นที่ปลูกแก้วมังกรอินทรีย์ใหญ่ที่สุดในเขต ภาคเหนือ

5.1 จุดแข็ง สภาพพื้นที่ในการเพาะปลูกแก้วมังกรเป็นดินลูกรัง ทำให้ผลผลิตมีรสชาติหวาน ลูกใหญ่ เป็นเอกลักษณ์ และยังได้รับมาตรฐาน GAP สินค้าปลอดภัย ไร้สารเคมี เหมาะกับผู้ที่รักสุขภาพ ผู้ต้องการลดน้ำหนัก ผู้ป่วยเบาหวาน และผู้สูงอายุ

5.2 จุดอ่อน ขาดความรู้ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ ของสวนตนเอง สิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าเที่ยวชมสวน และการจัดทำปฏิทินท่องเที่ยว

5.3 โอกาส มีหน่วยงานรวมกันสนับสนุน อาทิ สนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด กรมการค้าภายใน สำนักงานเกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ด้านการอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านน่าน สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดแพร่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

5.4 อุปสรรค ขาดแคลนแหล่งน้ำ และขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากบางสวนไฟฟ้าเข้าไปไม่ถึง และบางสวนอยู่ไกลจากกลุ่มทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าไปเที่ยวชมได้

6. บ้านแม่ขนิลเหนือ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพื้นที่สูงบ้านแม่ขนิลเหนือ หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2541 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 28 ราย โดยมีนางพิมพ์พา เชื้อก่อง เป็นประธานกลุ่ม เป็นแหล่งปลูกอะโวคาโดคุณภาพดีที่สุด และได้ผลผลิตเป็นจำนวนมาก มีพื้นที่ปลูกสูงกว่าระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 600 เมตร ขึ้นไป ซึ่งบ้านแม่ขนิลเหนือ เป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างจากระดับน้ำทะเลที่เหมาะสมในการปลูกอะโวคาโด เป็น "อาหารเพื่อสุขภาพ" เพราะอุดมไปด้วยแร่ธาตุ และมีคุณค่าทางอาหาร และมีวิตามินสูง โดยเฉพาะวิตามินอี จึงใช้เป็นวัตถุดิบในการสกัดน้ำมันเพื่อนำมาทำ เครื่องสำอางประทิ่นผิวชนิดต่างๆ ได้อย่างดี เนื้ออะโวคาโดให้โปรตีนสูง เหมาะสำหรับการบำรุงเส้นผมและรากผม เพราะเหตุนี้ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ขนิลเหนือ จึงได้รวมกลุ่มนำผลผลิตอะโวคาโด

ที่มีจำนวนมากมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แชมพู ครีมนวดผม สบู่ สบู่เหลว ไอศกรีมเสาวรส ไอศกรีมอะโวคาโด โลชั่นสกินไพร ที่ออกจำหน่ายในท้องตลาด

6.1 จุดแข็ง พื้นที่ของบ้านแม่ขนิลเหนือ เป็นพื้นที่เหมาะสมในการปลูกอะโวคาโด และได้ผลผลิตจำนวนมาก ประกอบกับภูมิศาสตร์ตั้งอยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติโครงการหลวงทุ่งเริง จึงเป็นที่รู้จักในนามหมู่บ้านอะโวคาโด และยังมีสถานที่ยึดเหนี่ยวของชุมชน คือ วัดทองศิริ และวัดดอยสถิต เป็นวัดเก่าแก่ และวัดใหม่ที่สวยงามท่ามกลางภูมิประเทศที่สวยงามอีกด้วย

6.2 จุดอ่อน กลุ่มไม่มีหน้าร้านเป็นของตนเองต้องอาศัยการออกบูธ และการฝากขายสินค้าจากร้านอื่น สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดแคลนแรงงาน ขาดบุคคลกรที่ชำนาญด้านการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์

6.3 โอกาส มีหน่วยงานรวมกันสนับสนุน อาทิ โครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน และโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง เทศบาลตำบลบ้านปาง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และการศึกษาดูงานจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่

6.4 อุปสรรค ภัยธรรมชาติ ช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนน้ำจะไม่เพียงพอ

7. บ้านมาบหม้อ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือคุณยายหง่วน บ้านมาบหม้อ ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2559 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 23 ราย โดยมีนางณัฐวรา เทียนเหตุ เป็นประธานกลุ่ม ครั้งที่สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.5 เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมายังตำบลอ่างศิลา หรือบ้านอ่างหิน พระองค์ทรงเห็นความยากลำบากในการทำมาหากินของชาวบ้าน จึงมีพระราชดำริในการสร้างอาชีพด้วยการสอนการทำผ้าทอมือให้แก่ชาวบ้านปึก กระทั่งเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2556

7.1 จุดแข็ง กลุ่มมีความมุ่งมั่นที่จะสืบทอดและรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ทำผ้าทอมานาน โดยลวดลายทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ลายพิกุล ลายกระทง และลายไส้ปลาไหล ซึ่งเป็นลายเฉพาะมีที่บ้านมาบหม้อเพียงแห่งเดียว

7.2 จุดอ่อน ช่างทอผ้าส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เด็กรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจ ไม่มีผู้สืบทอดต่อ และช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์

7.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

7.4 อุปสรรค เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในย่านอุตสาหกรรมจึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่มีจุดเด่น ประกอบกับไม่มีป้ายบอกทาง จึงไม่เป็นที่รู้จักมากนัก

8. ชุมชนข้าวคนเมืองชลบุรี เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวคนเมืองชลบุรี ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2557 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 13 ราย โดยมีนายปณณธร คำแก้ว เป็นประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนข้าวคนเมืองชลบุรี ผลิตและจำหน่ายแป้งข้าวในนาม “เติมสุข” ผลิตภัณฑ์คือ แป้งข้าวไรซ์เบอร์รี่

สำหรับเป็นส่วนผสมในอาหารทั้งคาว หวาน จุดเด่นเพื่อใช้ทดแทนแป้งสาลี ในเมนูอาหารหวาน (เบเกอรี่) ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561

8.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มมีศักยภาพมีการวางแผนการพัฒนา และต่อยอดผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสมาชิกมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสินค้า

8.2 จุดอ่อน ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และพื้นที่การทำเกษตรน้อยลดลง เนื่องจากอยู่ในเมืองซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว

8.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี และหน่วยงานสถานศึกษา

8.4 อุปสรรค แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในเมืองท่องเที่ยว ประกอบกับไม่มีป้ายบอกทาง ไม่มีจุดเช็คอิน การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่อง

9. บ้านห้วยแร้ง เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยแร้ง ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2550 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 20 ราย โดยมีนายสุทัศน์ สุนทรเวช เป็นประธานกลุ่ม คลองห้วยแร้ง เป็นแหล่งอนุบาลของสัตว์น้ำขนาดเล็ก เช่น หอยกาบ หอยขม กุ้งฝอย ช่วงกลางน้ำถึงปลายน้ำจะมีลักษณะเป็นน้ำกร่อยที่สัตว์น้ำเค็มทุกชนิดจะขึ้นมาวางไข่ เป็นพื้นที่รองรับน้ำจากอำเภอใกล้เคียง ทำให้แร่ธาตุในดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง จึงทำให้รสชาติของผลไม้ประเภทต่าง ๆ มีรสหวานลึก เช่น มังคุด ทุเรียนพื้นเมือง สับปะรดพันธุ์ตราดสีทอง หวานกรอบมีกลิ่นหอม ชุมชนห้วยแร้งมองเห็นโอกาสจากผลผลิตทางการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชน จึงนำผลผลิตมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561

9.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่หลากหลายในชุมชนนำมาพัฒนา แปรรูป ต่อยอดผลิตภัณฑ์ และมีกิจกรรมกลุ่มให้ทำอย่างต่อเนื่อง

9.2 จุดอ่อน จุดท่องเที่ยวอยู่ห่างจากถนนสายหลัก การเดินทางซับซ้อน ห่างไกล อยู่นอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ยังน้อย และไม่ต่อเนื่อง

9.3 โอกาส หน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตราด สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด และสนับสนุนด้านการอบรมให้ความรู้/การศึกษาดูงาน ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9.4 อุปสรรค แหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างไกลกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถเที่ยวได้เฉพาะช่วงฤดูผลไม้เท่านั้น ถ้าเป็นช่วงอื่นจะไม่มีกิจกรรมให้ทำ และเป็นกลุ่มขนาดเล็กที่ยังขาดการสนับสนุนหรือแรงกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การตลาด ยังไม่มีแหล่งจำหน่ายอย่างกว้างขวางนัก ทำให้ยอดขายไม่ดีเท่าที่ควร

10. บ้านกุ่มพัฒนา อำเภอบางแพ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านกุ่มพัฒนา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2549 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 70 ราย โดยมีนายคะนอง โปรักษ์ เป็นประธานกลุ่ม โดยชาวบ้านส่วนใหญ่เคยทำอาชีพเลี้ยงโคนม แต่ประสบปัญหาต้นทุนสูง และขาดแรงงาน ต่อมาเกิดการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อทำอาชีพเสริมสร้างรายได้ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านกุ่มพัฒนาในปี 2549 หนึ่งในการสร้างรายได้ คือ การเพาะเห็ด ซึ่งนำโรงเรือนที่เคยเลี้ยงโคนมมาเป็นสถานที่ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เช่น น้ำพริกเผาเห็ด

แหนมเห็ด กระหึบเห็ด เป็นต้น จนมาสู่กล้วยตากจากกล้วยน้ำว้าพันธุ์ดั้งเดิมของชุมชนคือพันธุ์มะลิอ่อน พร้อมกรรมวิธีป่มตามภูมิปัญญาโบราณของบรรพบุรุษ ภายใต้ชื่อ กล้วยตากแบรนด์กลุ่มทองกล้วยตาก ของบ้านกลุ่มพัฒนา โดยผ่านการคัดเลือกจากการบินไทยให้เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์จาก 20 วิสาหกิจชุมชน ได้เสรีฟบนเครื่องบินสายการบินไทย ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561

10.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มมีการบริหารงาน โดยใช้หลักการไม่เอาเปรียบสมาชิก ส่วนสมาชิก มีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีกัน และกลุ่มยังมีเครือข่ายจำนวนมาก

10.2 จุดอ่อน กล้วยน้ำว้าที่นำมาทำกล้วยตากยังไม่เพียงพอในการแปรรูป

10.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ เทศบาล กระทรวงพลังงาน และสำนักงานเกษตรจังหวัด

10.4 อุปสรรค พื้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังเป็นพื้นที่เช่า กล้วยที่ปลูกภายในกลุ่มยังไม่เพียงพอ

11. เกษตรใจรักย์ ดอนเอ๋ย ดอนคา เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรใจรักย์ ตำบลดอนคา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2561 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 7 ราย โดยมีนายวศิน เงินอนอก เป็นประธานกลุ่ม แต่เดิมเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ชาวไทยทรงดำที่จังหวัดเพชรบุรี ได้อพยพเข้ามาทางให้เป็นที่อยู่อาศัย ในช่วงปลายรัชกาลที่ 4 ในปัจจุบันประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ มะม่วง ชมพู ซึ่งเป็นแหล่งส่งออก มะม่วงและชมพูที่สำคัญของประเทศ และเป็นแหล่งเลี้ยงกุ้งก้ามกรามที่สำคัญของอำเภอบางแพที่ใหญ่ที่สุด หลังจากนั้นได้รวมกลุ่มกันระหว่างวิสาหกิจชุมชนเกษตรใจรักย์, นีโอฟาร์ม, วิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียง ตำบลดอนคา, วิสาหกิจชุมชนชาวสวนบางแพ - ดำเนินสะดวก และวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก อำเภอบางแพ และชุมชนตำบลดอนคา เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลดอนคา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเมื่อปี 2561

11.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มมีความเชี่ยวชาญด้านการทำการเกษตร อีกทั้งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ จึงมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างความโดดเด่นแก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน

11.2 จุดอ่อน สมาชิกภายในกลุ่มมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันค่อนข้างน้อยเนื่องจากมีภาระที่ต้องดูแลฟาร์มและกระบวนการผลิตของตนเอง

11.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัด และความโดดเด่นในการผลิตภัณฑในชุมชนอีกด้วย

11.4 อุปสรรค เกิดโรคระบาด และภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนไม่สามารถร่วมทำกิจกรรมได้ และป้ายบอกทางน้อยเกินไป และบางป้ายไม่ชัดเจน

12. คลองมหาสวัสดิ์ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์ ตำบลศาลายา อำเภูปทุมราชพล จังหวัดนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2543 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 40 ราย โดยมีนายมนูญ นราสดี เป็นประธานกลุ่ม เกิดจากแนวคิดที่จะนำวิถีชีวิตของเกษตรกรที่ทำอยู่เป็นกิจกรรมมาสานกับทุนธรรมชาติที่มีอยู่ คือทรัพยากรด้านการเกษตร การทำสวน ทำไร่ ไถนา ที่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทำสืบเนื่องมาจนถึงรุ่นลูกหลาน มาผสมผสานกับสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ คือคลองขุดมหาสวัสดิ์ เชื่อมโยงเรื่องราวสายน้ำแห่งคลองประวัติศาสตร์กับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ล่องเรือชมสวนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์” โดยนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การทำนาบัว การแปรรูปอาหารของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร การทำไร่นาสวนผสม

การทำสวนกล้วยไม้ การปลูกและแปรรูปฟักข้าว รวมทั้งจะได้รับความเพลิดเพลินจากทัศนียภาพที่สวยงามริมฝั่งคลองแล้ว วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่น่าสนใจอีกมากมาย

12.1 จุดแข็ง การจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากความต้องการ การคิดร่วมกันของชุมชน สมาชิกมีความสามัคคี มีแนวคิด ที่ตรงกันในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่เหมาะสมกับพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มมีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านที่เป็นเอกลักษณ์

12.2 จุดอ่อน สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และขาดผู้สืบทอดวิถีการทำเกษตรแบบดั้งเดิม

12.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ การสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณพัฒนาจังหวัด ศาลาจุดดูบัว สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

12.4 อุปสรรค ภัยธรรมชาติ และผลกระทบจากการเกิดน้ำขึ้นน้ำลง

13. มณฑลไชยศรี (แหลมบัว วัดละมุด) เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มณฑลไชยศรี (แหลมบัว - วัดละมุด) ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 15 ราย โดยมีนายกิตตินันท์ พลอยสระศรี เป็นประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตรมณฑลไชยศรี (แหลมบัว - วัดละมุด) เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรแหล่งเรียนรู้เชิงเกษตร และวิถีชุมชน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่ยาวนาน เกิดจากการร่วมตัวของสมาชิกที่ทำเกษตรและงานศิลปะ ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย เช่น การทำนาอินทรีย์ การเพาะเห็ด การทำฟาร์มกล้วยไม้ การทำสวนสมุนไพร การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของชุมชน งานหัตถศิลป์เศียรโขน และงานหัตถกรรมจักสาน โดยเชื่อมโยงกันในพื้นที่ 1 ตำบล คือ ตำบลแหลมบัว และตำบลวัดละมุด ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ตั้งแต่ปี 2561

13.1 จุดแข็ง เป็นกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำเกษตรของสมาชิกของแต่ละคน กลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกมีทัศนคติในการช่วยเหลือชุมชน การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

13.2 จุดอ่อน การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น สุขา ห้องอาบน้ำ ยังไม่เพียงพอ

13.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล สำนักงานเกษตรจังหวัด

13.4 อุปสรรค การขอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวยังขาดคุณสมบัติบางอย่าง เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกป้ายประชาสัมพันธ์ ตามที่มีการกำหนดไว้ในมาตรฐานมาตรฐานมาตรฐานสากลในการรองรับนักท่องเที่ยว ขาดป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

14. เกาะลัดอีแท่น เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตรตำบลไร่เชิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2557 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 75 ราย โดยมีนายจำรัส ตั้งตระกูลธรรม เป็นประธานกลุ่ม โดยเริ่มดำเนินการในการจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2556 โดยนายมนูญ สร้อยพลอย อดีตนายอำเภอสามพราน ปี 2556 ซึ่งได้เล็งเห็นถึงทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งวัฒนธรรมประเพณี และสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัดไร่เชิง ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่มืองค์หลวงพ่อกีที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนทุกสารทิศ, วัดท่าพูด

มีพระจุฬามณี และพิพิธภัณฑวัดท่าพูด อายุกว่าหลายร้อยปี, วัดทรงคนอง วัดเก่าแก่ที่ปัจจุบันมีอายุกว่า 303 ปี และมีความศักดิ์สิทธิ์ขององค์หลวงปู่โปกหลุย และต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง รวมถึงมีผลผลิตทางเกษตรที่ได้รับความนิยมที่ขึ้นชื่อ คือ ส้มโอ และผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ ร่วมกับชุมชนทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมตัวของชุมชน 4 ตำบล คือ ตำบลไร่ซิง ตำบลบางเตย ตำบลทรงคนอง และตำบลท่าตลาด ในปี 2556 โดยมีเนื้อที่กว่า 8,000 ไร่ ต่อมาในปี 2557 ได้มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกาะลัดอีแค้น ในวันที่ 6 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 มีสมาชิกเริ่มต้น 65 ราย และมีการระดมทุนตั้งต้นที่ 200,000 บาท

14.1 จุดแข็ง กลุ่มมีการบริหารจัดการที่มีระบบ ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาลเมืองไร่ซิง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม อีกทั้งชุมชนมีความเข้มแข็ง ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพสูง และมีการดำเนินการต่อเนื่อง

14.2 จุดอ่อน ขาดการประชาสัมพันธ์ป้ายตามจุดต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์

14.3 โอกาสของกลุ่ม มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ เทศบาลเมืองไร่ซิง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐม ธนาคารออมสิน สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม และหน่วยงานสถานศึกษา

14.4 อุปสรรค ประสบปัญหาเรื่องโรคระบาด และภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงกว่า

15. คลองจินดา อำเภอสสามพราน เป็นกลุ่มวิสาหกิจวิสาหกิจชุมชนล่องเรือ กินเที่ยว เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ตลาดจินดา ตำบลตลาดจินดา อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 8 ราย โดยมีนายพิสิทธิ์ พันธุ์ศรี เป็นประธานกลุ่ม โดยพื้นที่ตลาดจินดาคือที่ดินของเจ้ามณฑลนครชัยศรีที่ปล่อยให้ชาวบ้านเช่า ทำกิน ก่อนจะมีการซื้อขายเปลี่ยนแปลงโฉนดของราษฎรราวสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยรัชกาลที่ 6 เกิดจากการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรที่ทำการเกษตรสวนผลไม้ มีความต้องการเปิดสวนผลไม้ให้นักท่องเที่ยวผู้รักสุขภาพ ได้เข้ามาเรียนรู้และร่วมกิจกรรมด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย เช่น ไหว้พระวัดปริตาราม - วัดจินดาราม พายเรือเก็บผลไม้ในร่องสวน เรียนรู้การทำสวนผลไม้อินทรีย์ เรียนรู้การทำอาหารพื้นบ้าน เรียนรู้การจักสานทางมะพร้าว ปั่นจักรยานชมสวน ชมหิ้งห้อยยามค่ำคืน ชม ชิม ซื้บ สินค้าทางการเกษตรของชาวสวนตลาดจินดา ได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561

15.1 จุดแข็ง กลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกมีความสนใจที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอมา ทำให้มีหน่วยงานคอยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

15.2 จุดอ่อน พื้นที่คับแคบที่จอดรถไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว จุดทำกิจกรรม ป้ายเรียนรู้หรือทำกิจกรรมไม่ชัดเจน

15.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสำนักงานเกษตรจังหวัด

15.4 อุปสรรคของ ปัญหาจากภัยธรรมชาติ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และโรคระบาด ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องและล้มเหลวในที่สุด

16. วิสาหกิจชุมชนเกษตรเมืองนครปฐม (ไม้ตอง) เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรเมืองนครปฐม ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 25 ราย โดยมีนางสาวณารินทร์ ทองยี่รุ่ง เป็นประธานกลุ่ม โดยเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่รักสุขภาพ ทำระบบเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วยสมาชิก 13 คน ที่มีความสนใจในเรื่องการทำให้เกษตรอินทรีย์หรือเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรและการบริหารงาน จึงได้ร่วมแรงร่วมใจสร้างสถานที่ริมน้ำคลองหนองกร่าง ซึ่งมีกอไผ่ และต้นกล้วยขึ้นอยู่โดยรอบ เป็นระเบียบไม้ไผ่ริมน้ำ เป็นระเบียบไม้ไผ่ 3 ชั้น จุคนได้ 100 - 150 คน เป็นที่รับประทานอาหาร การประชุม สัมมนา กางเต็นท์นอนพัก โดยที่ริมน้ำมีเรือและเสื่อชูชีพสำหรับผู้มาใช้บริการได้สนุกและผ่อนคลาย และมีแหล่งเรียนรู้เครือข่ายต่างๆ บนบกจะมีสวนเกษตรให้เยี่ยมชมศึกษา โดยเส้นทางจักรยาน และเส้นทางรถยนต์

16.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีแนวคิดสร้างสรรค์ที่จะร่วมกันปลูกกระแสการรักสุขภาพ ด้วยการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้ชุมชนเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรแบบอินทรีย์และผักปลอดภัย ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพ เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยว

16.2 จุดอ่อน สมาชิกบางส่วนต้องประกอบอาชีพ ทำให้เข้ามาบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวไม่เต็มที่

16.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด

16.4 อุปสรรค ภัยธรรมชาติ ช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมมาก ทำให้ผักอินทรีย์เสียหาย ลมแรง ทำให้ไม้ผลไม่ยืนต้นหักโค่นเสียหาย

17. เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งตำบลห้วยม่วง เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งตำบลห้วยม่วง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 50 ราย โดยมีนายสุวัฒน์ สาวัดวิสุทธิ เป็นประธานกลุ่ม เนื่องจากทางทิศตะวันออกของวัดนั้นมีลำห้วยชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์กัน และบริเวณแห่งนี้มีต้นมะม่วงอยู่เป็นจำนวนมากจึงได้ชื่อว่า “ชุมชนห้วยม่วง” โดยกิจกรรมท่องเที่ยววนากุ้งห้วยม่วง เริ่มดำเนินการในปลายปี 2560 โดยต่อยอดผลการดำเนินโครงการตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน (9101) จนได้รับการตัดสิน ชนะเลิศที่ 1 ของประเทศ ด้านประมง และต่อมาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งตำบลห้วยม่วง ได้ไปศึกษาดูงานที่บ้านนาต้นจั่น จังหวัดสุโขทัย เมื่อกลับมาสมาชิกได้มีการร่วมกันประชุมกับประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

17.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีความสนใจ และมีพื้นฐานการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยว

17.2 จุดอ่อน กลุ่มยังขาดความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

17.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด

17.4 อุปสรรค การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวยังขาดความรู้ในเรื่องการทำสื่อออนไลน์ จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง และการท่องเที่ยวเป็นลักษณะกิจกรรมกลางแจ้ง กลุ่มใช้รถกระบะเป็นพาหนะนำเที่ยว แต่ด้วยสภาพอากาศที่ร้อน ส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยว

18. บ้านตาซา ยายสา คลองห้าร้อย เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตาซา ยายสา คลองห้าร้อย ตำบลคลองขวาง อำเภอลำลูกขัน จังหวัดน่าน จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2554 ในปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 7 ราย โดยมีร้อยตำรวจเอกปรีชา สาณสันต์ เป็นประธานกลุ่ม ก่อตั้งขึ้นโดยร้อยตำรวจเอกปรีชา สาณสันต์ และอาจารย์วันวิสาข์ โกมลกระหนก ซึ่งได้นำชื่อของทั้ง 2 ท่าน มารวมกัน คือ ซา กับ สา ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา และได้เปิดบ้านพักของตนเองเป็น “แหล่งเรียนรู้ชุมชน” มีมู่อ่านหนังสือไว้บริการผู้เยี่ยมชม ต่อมาจึงได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนบ้านตาซา ยายสา คลองห้าร้อย และได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561

18.1 จุดแข็ง ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีความตั้งใจ มีความมุ่งมั่น และความสามัคคี ในการพัฒนา กลุ่ม พัฒนาผลิตภัณฑ์ และต่อยอดอยู่ตลอด

18.2 จุดอ่อน กลุ่มยังไม่ชำนาญด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และสมาชิกแต่ละคน มีภาระหน้าที่หรืองานประจำที่ต้องทำ ทำให้เวลารวมกลุ่มในการทำกิจกรรมเป็นไปได้ยาก

18.3 โอกาส หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จักรสาน โดยเฉพาะพัดให้มีความเป็นเอกลักษณ์ จนมาเป็นของที่ระลึกประจำคลองห้าร้อยและตลาดไพรน้อย

18.4 อุปสรรคของ กลุ่มได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจและโรคระบาด ซึ่งมีผลทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง และดำเนินการท่องเที่ยวได้ไม่ต่อเนื่อง

19. ปิ่นฟ้าฟาร์ม เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตลาดชุมชนปิ่นฟ้าฟาร์ม ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ในปี 2563 มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 10 ราย โดยมีนายพนพล ลัดดาแย้ม เป็นประธานกลุ่ม โดยปิ่นฟ้าฟาร์มเป็นกิจกรรมของเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรรุ่น แต่เดิมพื้นที่นี้ปลูกข้าวเพียงอย่างเดียวจำนวน 40 ไร่ ต่อมาได้พัฒนามาทำแปลงเกษตรผสมผสานและมาเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมื่อปี 2561 จัดเป็นวิสาหกิจชุมชน ชื่อว่า “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตลาดชุมชนปิ่นฟ้าฟาร์ม” ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร เมื่อปี 2561

19.1 จุดแข็ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบรรยากาศร่มรื่นและมีกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย โดยเฉพาะตลาดชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรของชุมชนและเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

19.2 จุดอ่อน กลุ่มมีความกังวลเรื่องโรคระบาดทั้งจากคนและสัตว์ที่จะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

19.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งประชาสัมพันธ์ จากหน่วยงานระดับท้องถิ่นและจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี

19.4 อุปสรรค ประสบปัญหาเรื่องกลิ่นมูลสัตว์ที่ส่งกลิ่นรบกวนนักท่องเที่ยวเนื่องจากอยู่ใกล้พื้นที่บริการ เนื่องจากมีการจัดพื้นที่ฐานการเรียนรู้ที่ยังไม่เหมาะสม

20. ชุมชนบ้านลำขนุน เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเรียนรู้พลังงานสืบสานภูมิปัญญาชุมเห็ด ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2555 ในปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 110 ราย โดยมีนางเตือนจิตร์ ไชยแก้ว เป็นประธานกลุ่ม โดยชุมชนบ้านลำขนุน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง เป็นชุมชนดิติริมป่าต้นน้ำริมเทือกเขาบรรทัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ทั้งป่าไม้ สายน้ำมีคลองหลายสายด้วยกัน สำหรับชื่อลำขนุน มาจากมีต้นขนุนปานต้นใหญ่อยู่ริมลำคลองในชุมชน ชาวบ้านจึงเรียกคลองลำขนุน และใช้เป็นชื่อหมู่บ้านว่าเป็นลำขนุน จุดเด่นของหมู่บ้านนี้ในการพื้นที่เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากับวิถีชุมชนเกี่ยวกับเกษตรทั้งการปลูกพืชผักผสมผสาน การเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และการมีแหล่งเรียนรู้ด้านพลังงานทั้งโรงไฟฟ้าพลังน้ำ เตาถ่านนาชุมเห็ด พลังงานทดแทนจากก๊าซชีวภาพ นอกจากนี้ยังมีความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติเป็นที่ตั้งทั้งภูผาหมอก น้ำตกสายรุ้ง คลองลำขนุน คลองลำพิกุล เป็นต้น รวมถึงความพร้อมของที่พักรีสอร์ทที่ได้มาตรฐานรับรองของกรมการท่องเที่ยว ต้นทุนของชุมชนเหล่านี้นำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน

20.1 จุดแข็ง เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงไร่นาสวนผสม และเป็นแหล่งพลังงานทดแทนและภูมิปัญญา

20.2 จุดอ่อน กลุ่มยังขาดความรู้ ความชำนาญด้านการบริหารจัดการ การทำบัญชี ค่าใช้จ่าย และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อออนไลน์ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง

20.3 โอกาส มีหน่วยงานร่วมกันสนับสนุน อาทิ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตรัง และสำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง

20.4 อุปสรรค ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ โดยช่วงฤดูฝนจะมีน้ำมากจนท่วม ช่วงต้นปีมีลมแรงทำให้ไม้ผลและไม่ยืนต้นหักโค่นเสียหาย

21. น้ำพุร้อนรมณีย์ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ปี 2563 สมาชิกกลุ่ม 22 ราย โดยมีนางกระจาย สิทธิชัย เป็นประธานกลุ่ม เริ่มจากชาวบ้านกะปงเสียชีวิตจากโรคมะเร็งไปแล้วถึง 15 คน โดยไม่สามารถหาสาเหตุ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) จึงได้ส่งตรวจสารเคมีที่ตกค้างในร่างกายกลุ่มเสี่ยงจำนวน 22 คน พบว่าผู้ที่มีสารพิษตกค้างในร่างกายเกินค่ามาตรฐานความปลอดภัย จำนวน 9 คน จากการบริโภคผักที่หาซื้อจากตลาดเป็นส่วนใหญ่ ชุมชนจึงมีมติร่วมกันในการดำเนินโครงการ "ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและบริโภคผักปลอดสารพิษในครัวเรือน" โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

21.1 จุดแข็ง แหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์และอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพราะตั้งอยู่บนเส้นทางการท่องเที่ยวอีกทั้งยังมีการจำหน่ายพืชผักผลไม้อปลอดภัยทำให้เพิ่มความน่าสนใจสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

21.2 จุดอ่อน กลุ่มยังขาดความรู้และประสบการณ์เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การแปรรูปสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

ขาดบุคลากรที่มารับช่วงต่อ เนื่องจากสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสตรีสูงอายุ ทำให้การเดินทางมาร่วมกิจกรรมค่อนข้างลำบาก

21.3 โอกาส มีหน่วยงานให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก การไปศึกษาดูงาน และการอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

21.4 อุปสรรค ประสบปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวน เกิดภัยธรรมชาติ ทำให้ไม่สามารถเปิดรับนักท่องเที่ยว

22. ล่องแพ แลสวน วิถีเกษตร ตำบลพะโต๊ะ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมคุณภาพไม้ผล ตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2557 ปี 2563 มีสมาชิกกลุ่ม 120 ราย โดยมี นายอดิ พุทธิพิลันท์ เป็นประธานกลุ่ม อำเภอพะโต๊ะเป็นดินแดนที่หลากหลายอุดมสมบูรณ์ อากาศบริสุทธิ์ สัมผัสไอเย็น สายน้ำ และขุนเขาที่โอบล้อม นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนให้ประทับใจกับกิจกรรมล่องแพ การชมทัศนียภาพของสายน้ำและริมสองฝั่งคลอง เทียนน้ำตก ชม ชิม ผลไม้จากสวน การเดินป่าชมธรรมชาติ และชิมอาหารพื้นบ้านวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมคุณภาพไม้ผลตำบลพะโต๊ะ โดยการรวมกลุ่มเริ่มแรกเพื่อรวบรวมผลไม้ที่มีคุณภาพในพื้นที่เพื่อการต่อรองราคาสินค้ากับพ่อค้าคนกลาง ต่อมาได้เพิ่มเติมการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรควบคู่ไปด้วย เพราะอำเภอพะโต๊ะมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร น้ำตก เพลิดเพลิน และสวนผลไม้ นานาชนิดตลอดทั้งปี รวมทั้งชาวพะโต๊ะ เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรีอันดี

22.1 จุดแข็ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติของป่าไม้ที่สมบูรณ์และสวยงาม ซึ่งยังคงสามารถพัฒนาและสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อีก และผู้นำกลุ่มมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมเพิ่มเติมให้กับชุมชน

22.2 จุดอ่อน สมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และขาดความชำนาญด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

22.3 โอกาส หน่วยงานร่วมกัน อาทิ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น เทศบาลตำบลพะโต๊ะ และอำเภอพะโต๊ะ ทั้งในเรื่องการผลิต การตลาด การรวมกลุ่ม และการท่องเที่ยว

22.4 อุปสรรค สภาพอากาศที่แปรปรวน ภัยธรรมชาติ รวมทั้งโรคระบาด ส่งผลกระทบต่อการเกษตรและการท่องเที่ยว และพื้นที่อำเภอพะโต๊ะมีผู้ประกอบการที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวลักษณะเดียวกันจำนวนมาก

ภาคผนวกที่ 5

แบบสอบถาม

ภาคผนวกที่ 5.1

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561
(กรมส่งเสริมการเกษตร)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเกษตรจังหวัด.....วัน/เดือน/ปี ที่ให้ข้อมูล.....
 ชื่อ/สกุล.....ตำแหน่ง.....โทร.....

ส่วนที่ 2 การดำเนินกิจกรรมโครงการ ปี 2561

2.1 งบประมาณโครงการ

2.1.1 งบประมาณที่ได้รับ.....บาท

2.1.2 ผลการเบิกจ่าย (ณ วันที่ 30 ก.ย. 61).....บาท

2.1.3 ความทันเวลาของงบประมาณ

- (1) ไม่ทันเวลา/ล่าช้า เนื่องจาก.....
 (2) ทันเวลา ระดับความทันเวลาของการเบิกจ่ายงบประมาณ .....
 (หมายเหตุ : การระบุค่าคะแนน กำหนดให้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากที่สุด)

2.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักของโครงการ

2.2.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักของโครงการในจังหวัดของท่าน จำนวน.....ราย/จังหวัด

2.2.2 หน่วยงานของท่านมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักของโครงการเพียงพอหรือไม่

- (1) ไม่เพียงพอ เพราะ.....
 (2) เพียงพอ ระดับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการ.....
 (หมายเหตุ : การระบุค่าคะแนน กำหนดให้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากที่สุด)

2.2.3 ระดับความพร้อมของเจ้าหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานโครงการ.....

(หมายเหตุ : การระบุค่าคะแนน กำหนดให้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากที่สุด)

2.3 การบริหารงานโครงการ

2.3.1 โครงการมีการดำเนินการในรูปแบบใด

- (1) มีการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานสำหรับดำเนินงานด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตรโดยเฉพาะ
 (2) มอบหมายการดำเนินงานโครงการตามภารกิจของส่วนงานภายในสำนักงานเกษตรจังหวัด
 โดยเฉพาะกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้รับผิดชอบหลัก
 (3) อื่นๆ (ระบุ).....

2.3.2 นอกจากหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร มีหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เข้าร่วมหรือสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ หรือไม่

- (1) ไม่มี
 (2) มี (ระบุ).....

2.4 การสร้างการรับรู้รับทราบโครงการให้แก่กลุ่มเกษตรกร

- 2.4.1 สื่อ/ช่องทางการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ (ระบุ).....
- 2.4.2 เป้าหมายการชี้แจง/ประชาสัมพันธ์ จำนวน.....อำเภอ .....แห่ง
ดำเนินการชี้แจง/ประชาสัมพันธ์แล้ว จำนวน.....อำเภอ .....แห่ง
- 2.4.3 จำนวนกลุ่มและเกษตรกรที่เข้ารับการชี้แจง จำนวน.....กลุ่ม .....ราย

2.5 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ

- 2.5.1 แหล่งท่องเที่ยวเป้าหมาย จำนวน..... แห่ง
- 2.5.2 ผ่านการคัดเลือก จำนวน..... แห่ง
- 2.5.3 แหล่งท่องเที่ยวที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน..... แห่ง
- 2.5.4 ลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก
- 1) การเพาะปลูก จำนวน.....แห่ง
- 2) การเลี้ยงสัตว์ จำนวน.....แห่ง
- 3) การประมง จำนวน.....แห่ง
- 4) การเกษตรและป่าไม้ จำนวน.....แห่ง
- 5) การเกษตรแบบผสมผสาน จำนวน.....แห่ง

2.6 การจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ให้สอดคล้องกับศักยภาพทรัพยากร วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนเกษตร

- 2.6.1 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจาก.....
- 2.6.2 ดำเนินการแล้ว จำนวน.....แห่ง

2.7 การจัดเวทีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยววิถีเกษตรและชุมชน

- 2.7.1 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจาก.....
- 2.7.2 ดำเนินการแล้ว จำนวน.....แห่ง

2.8 การเข้าร่วมการสัมมนาและการอบรมถ่ายทอดความรู้ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- 2.8.1 ไม่ได้รับ เนื่องจาก.....
- 2.8.2 ได้รับ
- 1) จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้..... ราย
- 2) จำนวนการเข้าร่วม..... ครั้ง
- 3) หลักสูตรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้
- 3.1) ความหมาย มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3.2) นโยบาย และแนวทางการบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3.3) การวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- 3.4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3.5) การดูแลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว
- 3.6) การตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.9 การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับไปสู่ชุมชน

- 2.9.1 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจาก.....
- 2.9.2 ดำเนินการแล้ว จำนวน.....แห่ง.....ครั้ง

ในประเด็น ดังนี้ (✓ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 2) การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์
- 3) การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 4) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต
- 5) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
- 6) การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์
- 7) การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์
- 8) การขอรับรองเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า
- 9) อื่นๆ (ระบุ).....

2.10 การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

- 2.10.1 ไม่ได้รับการสนับสนุน เนื่องจาก.....
- 2.10.2 ได้รับสนับสนุนแล้ว

สิ่งที่ได้รับสนับสนุน ได้แก่

1) ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	จำนวน.....แห่ง
2) พัฒนาเป็นจุดเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	จำนวน.....แห่ง
3) วัสดุเกษตรสนับสนุนการเรียนรู้	จำนวน.....แห่ง
4) กิจกรรม Press tour ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	จำนวน.....แห่ง
5) แผ่นพับ/เอกสารประชาสัมพันธ์	จำนวน.....แห่ง
6) ป้ายชื่อ/ป้ายต้อนรับ/ป้ายบอกทาง	จำนวน.....แห่ง
7) ป้ายชื่อและข้อมูลประจำฐาน/จุดเรียนรู้	จำนวน.....แห่ง
8) การปรับปรุงจุดเรียนรู้ท่องเที่ยววิถีเกษตร	จำนวน.....แห่ง
9) ประชาสัมพันธ์ออนไลน์	จำนวน.....แห่ง
10) สร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	จำนวน.....แห่ง
11) อื่น ๆ.....	จำนวน.....แห่ง

2.11 การติดตามให้คำแนะนำหลังการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.11.1 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจาก.....

2.11.2 ดำเนินการแล้ว จำนวน.....ครั้งต่อแห่ง

2.12 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ (คะแนน 1 - 5)*

2.12.1 การชี้แจงโครงการจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคมีความชัดเจน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.12.2 การสัมมนาและการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีความชัดเจน ครบถ้วน และสามารถนำไปถ่ายทอดสู่ชุมชนได้จริง

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.12.3 การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อต่างๆ มีความเหมาะสมและเพียงพอ

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.12.4 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการบริการและจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของโครงการ.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการในระยะต่อไป.....

.....

ผู้ประสานงาน : ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2579 0507 Email : prog-eva@oae.go.th

ภาคผนวกที่ 5.2

แบบสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

แบบสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561
(กรมส่งเสริมการเกษตร)

ชื่อผู้สัมภาษณ์		ส่วน	สพพ. = 5
-----------------	--	------	----------

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ		สกุล	
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน			
1.3	อายุ (ปี)			
1.4	เพศ	หญิง = 1, ชาย = 2		
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมู่บ้าน
	ตำบล			อำเภอ
	จังหวัด	รหัสจังหวัด		
	โทร			

รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
030	ลำปาง	270	อุบลราชธานี	440	นนทบุรี	630	ชุมพร
050	เชียงใหม่	280	ศรีสะเกษ	460	ปทุมธานี	660	พังงา
100	แพร่	290	สุรินทร์	520	ตราด	690	ตรัง
				540	ชลบุรี		
				570	นครปฐม		
				590	ราชบุรี		

1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด	ไม่สำเร็จการศึกษา = 0 ประถมต้น = 4 ประถมปลาย = 6 มัธยมต้น = 9 มัธยมปลาย/ปวช. = 12 ปวส. = 14 ปริญญาตรี = 16 ปริญญาโท = 18 ปริญญาเอก = 22
1.7	อาชีพหลัก	ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1 รับจ้างเกษตร = 2 นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3 ทำงานประจำ = 4 ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6 วางงาน/แม่บ้าน = 7 คนชรา/ผู้พิการ = 8

1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)			
1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)			
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)	

1.10	ที่ดินในการถือครอง					
	รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
	ในภาคเกษตร					
	1) ที่นา					
	2) ที่พืชไร่					
	3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
	4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
	5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
	6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
	7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์					
	8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
	9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
	นอกภาคเกษตร					
	10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
	11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
	12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
	13) ป่าถือครอง					
	แหล่งน้ำที่ใช้ น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 5, กลุ่ม/สถาบัน สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 6, ชื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7					

ส่วนที่ 2 การดำเนินกิจกรรมโครงการ ปี 2561

2.1 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

2.1.1 ชื่อแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร.....

2.1.2 ดำเนินการโดย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน.....

2.1.3 กลุ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่..... ปัจจุบันมีสมาชิกร่วมดำเนินการทั้งสิ้น.....ราย

2.1.4 เปิดให้บริการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรเมื่อ.....

2.1.5 วันเปิดทำการ (1) ทุกวัน (2) วันเสาร์-อาทิตย์

(3) เปิดเฉพาะเมื่อมีการนัดหมายจากนักท่องเที่ยว

เวลาเปิดทำการ.....

2.1.6 ฤดูกาลท่องเที่ยว จำนวนวันให้บริการ และจำนวนนักท่องเที่ยว ในปี 2562

1) ฤดูกาลท่องเที่ยว 1.1) ทั้งปี

1.2) เฉพาะช่วงเดือน.....

2) จำนวนวันให้บริการ.....วัน/ปี

3) จำนวนนักท่องเที่ยว.....ราย/ปี

2.1.7 พื้นที่ท่องเที่ยวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ย.....ราย/วัน

2.1.8 ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยว

1) รวมกลุ่ม

2) เชื่อมโยงกับชุมชน

3) เชื่อมโยงกับฟาร์มอื่นๆ

2.1.9 ขนาดพื้นที่สำหรับบริการท่องเที่ยว.....ไร่ .....งาน .....ตารางวา

2.1.10 กรรมสิทธิ์พื้นที่ท่องเที่ยว

(1) พื้นที่ส่วนบุคคล (มีโฉนด) ของ..... (2) พื้นที่เช่า

(3) พื้นที่บริจาค/ให้ฟรี

(4) พื้นที่สาธารณะ/ส่วนรวม

(5) อื่นๆ .....

2.1.11 อัตราค่าบริการการท่องเที่ยว .....บาท/วัน หรือ.....บาท/คน

2.1.12 ประเภทและการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

1.1) ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของท่านจัดอยู่ในกิจกรรมการเกษตรหลักด้านใด

(1) การเพาะปลูก.....ไร่ (ระบุ).....

(2) การเลี้ยงสัตว์.....ไร่ (ระบุ).....

(3) การประมง .....ไร่ (ระบุ).....

(4) การเกษตรและป่าไม้.....ไร่ (ระบุ).....

(5) การเกษตรแบบผสมผสาน.....ไร่ (ระบุ).....

1.2) แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีลักษณะเจ้าของกิจการประเภทใด

- (1) เกษตรกร   (2) วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร
- (3) สหกรณ์การเกษตร/สหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน/สหกรณ์นิคม
- (4) อื่นๆ (ระบุ).....

2.2 การชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการ ปี 2561

2.2.1 การชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการ

- 1) ไม่ได้รับ เพราะ.....
- 2) ได้รับ จาก.....

2.2.2 การจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

- 1) ไม่มีส่วนร่วม เนื่องจาก.....
- 2) มีส่วนร่วม อย่างไร.....

2.3 การเข้าร่วมการจัดเวทีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยววิถีเกษตรและชุมชน

- 2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก.....
- 2) เข้าร่วม จำนวน.....ครั้ง

2.4 การบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยว

2.4.1) ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่.....

.....

.....

2.4.2) ด้านทรัพยากร.....

.....

.....

2.4.3) ด้านการบริการ.....

.....

.....

2.4.4) ด้านการตลาด.....

.....

.....

2.4.5) ด้านการประชาสัมพันธ์.....

.....

.....

2.4.6) ด้านอื่น ๆ.....

.....

.....

2.5 การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร

กิจกรรม	การถ่ายทอดความรู้				การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์		
	ไม่ได้รับ	ได้รับ	ระดับความรู้ (1-5)		ไม่ได้ นำไปใช้*	นำไปใช้**	เนื่องจาก*/อย่างไร**
			ก่อน	หลัง			
1) การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร							
2) การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์							
3) การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยววิถีเกษตร							
4) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต							
5) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า							
6) การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์							
7) การออกแบบบรรจุภัณฑ์							
8) การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า							
9) อื่น ๆ (ระบุ).....							

2.6 การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

2.6.1 การสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร

- 1) ยังไม่ได้สนับสนุน เนื่องจาก.....
- 2) สนับสนุนแล้ว มูลค่า.....บาท
- ได้แก่ 2.1) ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
- 2.2) พัฒนาเป็นจุดเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 2.3) วัสดุเกษตรสนับสนุนการเรียนรู้
- 2.4) กิจกรรม Press tour ท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 2.5) แผ่นพับ/เอกสารประชาสัมพันธ์
- 2.6) ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยว ป้ายต้อนรับ และป้ายบอกทาง
- 2.7) ป้ายชื่อประจําฐาน/จุดเรียนรู้
- 2.8) ป้ายข้อมูลฐาน/จุดเรียนรู้
- 2.9) การปรับปรุงจุดเรียนรู้ท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 2.10) ประชาสัมพันธ์ออนไลน์ (ระบุประเภทสื่อ).....
- 2.11) สร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
- 2.12) อื่น ๆ (ระบุ).....
- .....

2.6.2 การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ

1) งบประมาณ

- จาก..... จำนวน.....บาท
- จาก..... จำนวน.....บาท
- จาก..... จำนวน.....บาท

2) วัสดุ อุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวก

- จาก..... ได้แก่.....
- จาก..... ได้แก่.....
- จาก..... ได้แก่.....

3) การอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน

- จาก..... เรื่อง/ที่.....
- จาก..... เรื่อง/ที่.....
- จาก..... เรื่อง/ที่.....

2.7 ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของท่านมีกิจกรรม บริการ และสินค้า/ผลิตภัณฑ์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

2.7.1 กิจกรรม

☐ 1) ชมสวน/แปลงเกษตร	☐ 2) เพาะปลูกพืชพันธุ์ทางการเกษตร
☐ 3) เยี่ยมชมการสาธิตทางการเกษตร	☐ 4) เก็บพืชผัก/ผลไม้
☐ 5) ชิมพืชผัก/ผลไม้	☐ 6) ถ่ายรูป/ชมวิวกายในพื้นที่
☐ 7) ซื้อสินค้า/ผลิตภัณฑ์/ของที่ระลึก	☐ 8) การฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตร
☐ 9) อื่นๆ (ระบุ).....	

2.7.2 บริการ

- 1) มีป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน
- 2) มีสถานที่จอดรถยนต์และมอเตอร์ไซค์
- 3) มีแผ่นพับ/เอกสาร/บอร์ด/ป้ายสื่อความหมายประกอบการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว
- 4) มีบริการด้านพาหนะนำเที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 5) มีห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยว
- 6) มีเกษตรกร/เจ้าหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- 7) มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย/เจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยว
- 8) มีถังขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 9) มีเก้าอี้/ที่นั่ง/ศาลาพัก สำหรับบริการนักท่องเที่ยว
- 10) มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม สินค้า/ผลิตภัณฑ์/ของที่ระลึกภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 11) มี Wi-Fi ฟรีสำหรับบริการนักท่องเที่ยว
- 12) มีการให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- 13) มีสถานที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว
- 14) มีจุดชมวิว/ถ่ายภาพ/สถานที่เช็คอิน
- 15) อื่นๆ (ระบุ).....

2.7.3 สินค้า/ผลิตภัณฑ์

☐ 1) พืชผักสด	☐ 2) สมุนไพรสด	☐ 3) ผลไม้สด
☐ 4) ไข่/เนื้อสด	☐ 5) พันธุ์พืช	☐ 6) พันธุ์ปลา/พันธุ์สัตว์
☐ 7) ยาและผลิตภัณฑ์เวชสำอาง	☐ 8) ผลิตภัณฑ์แปรรูป	
☐ 9) ของที่ระลึก	☐ 10) อื่นๆ (ระบุ).....	

2.7.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน

- 1) การใช้ทรัพยากร/ผลผลิตในชุมชน
- 2) การเชื่อมโยงกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน อาทิ ที่พัก อาหาร การแสดง ฯลฯ
- 3) อื่นๆ (ระบุ).....

2.8 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้จากการท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2560)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2562)		
	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)
1) ค่าบริการ						
☐ (1) ค่าผ่านประตู						
☐ (2) อาหารและเครื่องดื่ม						
☐ (3) ที่พัก						
2) การขายผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร						
☐ (1) พืชผักสด.....						
☐ (2) สมุนไพรสด.....						
☐ (3) ผลไม้สด.....						
☐ (4) ไข่/เนื้อสด.....						
☐ (5) พันธุ์พืช.....						
☐ (6) พันธุ์ปลา/พันธุ์สัตว์.....						
☐ (7) ยาและผลิตภัณฑ์เวชสำอาง						

2.8 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้จากการท่องเที่ยววิถีเกษตร (ต่อ)

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2560)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2562)		
	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)
☐ (8) ผลิตภัณฑ์แปรรูป						
(8.1).....						
(8.2).....						
(8.3).....						
☐ (9) ของที่ระลึก						
(9.1).....						
(9.2).....						
(9.3).....						
☐ (10) อื่นๆ.....						
รวม						

3) การบริหารเงินทุน/จัดสรร

(1) ค่าจ้างแรงงาน.....%

(2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.....%

(3) ค่าบริหารจัดการ.....%

(4) อื่น ๆ (ระบุ) .....%

2.9 การต่อยอด/พัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ หลังเข้าร่วมโครงการ

สินค้า/ผลิตภัณฑ์	สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ การต่อยอด/การพัฒนา	มูลค่า (บาท/หน่วย)		
		ก่อน	หลัง	ผลต่าง (หลัง-ก่อน)
1)				
2)				
3)				
4)				
รวม				

2.10 กลุ่มของท่านได้รับการติดตามให้คำแนะนำหลังได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตรจากเจ้าหน้าที่ หรือไม่

2.10.1 ไม่ได้รับการติดตาม/ให้คำแนะนำ เพราะ.....

2.10.2 ได้รับการติดตาม/ให้คำแนะนำ จำนวน..... ครั้ง

ประเด็นการติดตาม/ให้คำแนะนำ (1.1).....

(1.2).....

(1.3).....

2.11 จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

จุดเด่น

1).....

2).....

จุดด้อย

1).....

2).....

โอกาส

1).....

2).....

อุปสรรค

1).....

2).....

2.12 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (กำหนดให้ 1: น้อยที่สุด 2: น้อย 3: ปานกลาง 4: มาก 5: มากที่สุด)

รายการ	การพัฒนาศักยภาพ			ระดับ การพัฒนา ศักยภาพ (1 –5)
	ก่อน/เดิม	ความจำเป็น	การพัฒนา ในปัจจุบัน	
	0 = ไม่มี 1 = มี	0 = ไม่จำเป็น 1 = จำเป็น	1=ยังไม่พัฒนา 2= พัฒนาแล้ว	
1. องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (10 ตัวชี้วัด)				
1) โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว				
2) การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ				
3) การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว				
4) การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว				
5) การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ				
6) การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว				
7) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
8) การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว				
9) การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร				
10) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว				
2. องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (7 ตัวชี้วัด)				
1) เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเดินทางสะดวกและปลอดภัย				
2) ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน				
3) ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว				
4) ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว				
5) การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่				
6) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว				
7) การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว				

รายการ	การพัฒนาศักยภาพ			ระดับ การพัฒนา ศักยภาพ (1 –5)
	ก่อน/เดิม	ความจำเป็น	การพัฒนา ในปัจจุบัน	
	0 = ไม่มี 1 = มี	0 = ไม่จำเป็น 1 = จำเป็น	1=ยังไม่พัฒนา 2= พัฒนาแล้ว	
3. องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (9 ตัวชี้วัด)				
1) การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว				
2) มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว				
3) ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก				
4) ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว				
5) การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว				
6) การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับ นักท่องเที่ยว				
7) การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว				
8) การให้บริการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้				
9) การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ				
4. องค์ประกอบที่ 4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว วิถีเกษตร (8 ตัวชี้วัด)				
1) ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ ความรู้เฉพาะ				
2) ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น				
3) สภาพธรรมชาติและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว				
4) ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท				
5) การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
6) ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร				
7) ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมใน แหล่งท่องเที่ยว				
8) การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร				

2.13 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ (กำหนดให้ 1: น้อยที่สุด 2: น้อย 3: ปานกลาง 4: มาก 5: มากที่สุด)

2.13.1 การชี้แจงโครงการจากเจ้าหน้าที่สู่กลุ่มเกษตรกรมีความละเอียดชัดเจน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.13.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรร่วมกับเจ้าหน้าที่

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.13.3 การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้จากเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน ครบถ้วน และสามารถนำมาปฏิบัติ หรือปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวได้จริง

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

2.13.4 การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อต่าง ๆ มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

2.13.5 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน ทำให้เกษตรกร มีรายได้เพิ่มขึ้น

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

2.13.6 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชนอย่างคุ้มค่า

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

2.13.7 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้า/ผลิตภัณฑ์

2.13.8 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรก่อให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดภายนอก

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

2.13.9 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

2.13.10 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรก่อให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด
เหตุผล.....

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของโครงการ.....
.....
.....

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการในระยะต่อไป.....
.....
.....

ผู้ประสานงาน : ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2579 0507 Email : prog-eva@oae.go.th

ภาคผนวกที่ 5.3

แบบสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

แบบสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561
(กรมส่งเสริมการเกษตร)

ชื่อผู้สัมภาษณ์		ส่วน	สผพ. = 5
-----------------	--	------	----------

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ			สกุล				
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน							
1.3	อายุ (ปี)							
1.4	เพศ			หญิง = 1, ชาย = 2				
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่		หมู่ที่		หมู่บ้าน		
	ตำบล			อำเภอ				
	จังหวัด			รหัสจังหวัด				
	โทร							
	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
	030	ลำปาง	270	อุบลราชธานี	440	นนทบุรี	630	ชุมพร
	050	เชียงใหม่	280	ศรีสะเกษ	460	ปทุมธานี	660	พังงา
	100	แพร่	290	สุรินทร์	520	ตราด	690	ตรัง
					540	ชลบุรี		
					570	นครปฐม		
					590	ราชบุรี		
1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด	ไม่สำเร็จการศึกษา = 0 ประถมต้น = 4 ประถมปลาย = 6 มัธยมต้น = 9 มัธยมปลาย/ปวช. = 12 ปวส. = 14 ปริญญาตรี = 16 ปริญญาโท = 18 ปริญญาเอก = 22						
1.7	อาชีพหลัก	ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1 รับจ้างเกษตร = 2 นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3 ทำงานประจำ = 4 ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6 วางงาน/แม่บ้าน = 7 คนชรา/ผู้พิการ = 8						
1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)							
1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)							
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)			จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)				

1.10

ที่ดินในการถือครอง					
รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
ในภาคเกษตร					
1) ที่นา					
2) ที่พืชไร่					
3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์					
8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
นอกภาคเกษตร					
10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
13) ป่าถือครอง					
แหล่งน้ำที่ใช้ น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ = 5, กลุ่ม/สถาบัน = 6, ชื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7					

ส่วนที่ 2 การดำเนินกิจกรรมโครงการ ปี 2561

2.1 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

2.1.1 ชื่อแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร.....

2.1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน.....

2.1.3 ตำแหน่ง.....ทำหน้าที่.....

2.2 การชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการ ปี 2561

2.2.1 ไม่ได้รับ เพราะ.....

2.2.2 ได้รับ จาก.....

2.3 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

1) ไม่มีส่วนร่วม เนื่องจาก.....

2) มีส่วนร่วม อย่างไร.....

2.4 การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร

กิจกรรม	การถ่ายทอดความรู้				การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์		
	ไม่ได้รับ	ได้รับ	ระดับความรู้ (1-5)		ไม่ได้ นำไปใช้*	นำไปใช้**	เนื่องจาก*/อย่างไร**
			ก่อน	หลัง			
1) การสำรวจและเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร							
2) การทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์							
3) การประชาสัมพันธ์ผ่านปฏิทินการท่องเที่ยววิถีเกษตร							
4) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต							
5) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า							
6) การต่อยอดและพัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์							
7) การออกแบบบรรจุภัณฑ์							
8) การขอรับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า							
9) อื่น ๆ (ระบุ).....							

2.5 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้จากการท่องเที่ยววิถีเกษตร

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2560)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2562)		
	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)
1) ค่าบริการ						
☐ (1) ค่าจ้างแรงงาน						
☐ (2) อาหารและเครื่องดื่ม						
☐ (3) ที่พัก/โฮมสเตย์						
2) การขายผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร						
☐ (1) พืชผักสด.....						
☐ (2) สมุนไพรสด.....						
☐ (3) ผลไม้สด.....						
☐ (4) ไข่/เนื้อสด.....						
☐ (5) พันธุ์พืช.....						
☐ (6) พันธุ์ปลา/พันธุ์สัตว์.....						
☐ (7) ยาและผลิตภัณฑ์เวชสำอาง						

2.5 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้จากการท่องเที่ยววิถีเกษตร (ต่อ)

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2560)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2562)		
	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)
☐ (8) ผลิตภัณฑ์แปรรูป						
(8.1).....						
(8.2).....						
(8.3).....						
☐ (9) ของที่ระลึก						
(9.1).....						
(9.2).....						
(9.3).....						
☐ (10) อื่นๆ.....						
.....						
รวม						

3) การบริหารเงินทุน/จัดสรร

☐ (1) ค่าอุปโภคบริโภค.....%	☐ (2) ค่าระหนี้.....%
☐ (3) ลงทุนทางการเกษตร.....%	☐ (4) ค่าเล่าเรียนบุตรหลาน.....%
☐ (5) ค่าพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว/โฮมสเตย์.....%	☐ (6) อื่น ๆ (ระบุ).....%

2.6 ความพึงพอใจของผู้นำกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ (กำหนดให้ 1: น้อยที่สุด 2: น้อย 3: ปานกลาง 4: มาก 5: มากที่สุด)

2.6.1 การชี้แจงโครงการจากเจ้าหน้าที่สู่กลุ่มเกษตรกรมีความละเอียดชัดเจน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรร่วมกับเจ้าหน้าที่

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.3 การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้จากเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน ครบถ้วน และสามารถนำมาปฏิบัติหรือปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวได้จริง

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.4 การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อต่าง ๆ

มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.5 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.6 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชนอย่างคุ้มค่า

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.7 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า/ผลิตภัณฑ์

2.6.8 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรก่อให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดภายนอก

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.9 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2.6.10 แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรก่อให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของโครงการ.....

.....
.....

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการในระยะต่อไป.....

.....
.....

ผู้ประสานงาน : ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2579 0507 Email : prog-eva@oae.go.th

ภาคผนวกที่ 5.4

แบบสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ (นักท่องเที่ยว)

แบบสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ (นักท่องเที่ยว)
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ปี 2561
(กรมส่งเสริมการเกษตร)

ชื่อแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร.....
ที่ตั้ง ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1.1 ชื่อ - สกุล.....ภูมิลำเนา จังหวัด.....

1.2 เพศ 1) ชาย 2) หญิง อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 4) อนุปริญญา/ปวส. 5)ปริญญาตรี 6) ปริญญาโท

1.4 อาชีพ

- 1) ข้าราชการ 2) พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ 3) พนักงานเอกชน
 4) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย 5) เกษตรกร 6) นักเรียน/นักศึกษา
 7) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.5 รายได้ (บาท/เดือน)

- 1) 1,000 – 10,000 2) 10,001 – 20,000 3) 20,001 – 30,000
 4) 30,001 – 40,000 5) 40,001 – 50,000 6) มากกว่า 50,000

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีเกษตรของประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ

2.1 วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เพื่อพักผ่อนและเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
 2) เพื่อหาประสบการณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
 3) เพื่อซื้อสินค้าทางการเกษตร
 4) เพื่อศึกษาหาความรู้ทางการเกษตร
 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.2 ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ตัดสินใจด้วยตนเอง 2) แฟน/คนรัก 3) ครอบครัว/ญาติพี่น้อง
 4) เพื่อนพ้อง 5) ที่ทำงาน 6) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.3 ผู้ร่วมเดินทาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เดินทางมาคนเดียว 2) แฟน/คนรัก 3) ครอบครัว/ญาติพี่น้อง
 4) เพื่อนพ้อง 5) เพื่อนร่วมทำงาน/หัวหน้า 6) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.4 ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

- 1) รถยนต์/รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว   2) รถโดยสารประจำทาง   3) บริษัทนำเที่ยว
 4) รถเช่า   5) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.5 จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยว (รวมครั้งนี้ด้วย)

- 1) 1 ครั้ง (ครั้งแรก)   2) 2 ครั้ง   3) 3 ครั้ง   4) มากกว่า 3 ครั้ง

2.6 ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยว

- 1) ทุกวัน (จ. - อา.)   2) วันเสาร์ - อาทิตย์
 3) วันจันทร์ - วันศุกร์   4) วันหยุดนักขัตฤกษ์/หยุดเทศกาล

2.7 แหล่งข้อมูลที่ทำให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) สื่อ Social OMedia (Facebook, Line, Instagram, เว็บไซต์) ของแหล่งท่องเที่ยว
 2) สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร   3) สื่อวิทยุ/โทรทัศน์
 4) ครอบครัว/ญาติพี่น้องเพื่อนแนะนำ   5) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 6) ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กท.) / ททท. / องค์การด้านการท่องเที่ยว

2.8 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว.....บาท/ราย

2.9 สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่สนใจและเลือกซื้อภายในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ผัก/ผลไม้สด(ระบุ).....   2) สินค้าแปรรูป (ระบุ).....
 3) พืชพันธุ์เพาะปลูก(ระบุ).....   4) พันธุ์สัตว์/พันธุ์ปลา(ระบุ).....
 5) สินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก(ระบุ).....

2.10 ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า/ผลิตภัณฑ์จากแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร.....บาท

2.11 กิจกรรมที่ทำในแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ชมสวน/แปลงเกษตร   2) เพาะปลูกพืชพันธุ์ทางการเกษตร
 3) เยี่ยมชมการสาธิตทางการเกษตร   4) เก็บพืชผัก/ผลไม้
 5) ชิมพืชผัก/ผลไม้ผลไม้   6) ถ่ายรูป/ชมวิวภายในพื้นที่โครงการ
 7) ซื้อสินค้า/ผลิตภัณฑ์/ของพื้นเมือง/ของที่ระลึก   8) ฝึกอบรบความรู้ทางการเกษตร
 9) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.12 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
 2) มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมทางการเกษตร
 3) มีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีเกษตร
 4) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.13 ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งนี้

- 1) ไปเช้าเย็นกลับ (ข้ามไปตอบข้อ 2.16)   2) ค้างคืน 1 คืน   3) ค้างคืนมากกว่า 1 คืน

2.14 ที่พัก

- 1) บ้านญาติ/เพื่อน   2) โรงแรม/อพาร์ทเมนต์   3) โฮมสเตย์   4) รีสอร์ท
 5) กางเตนท์ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว   6) อื่นๆ .....

2.15 อัตราค่าบริการที่พัก.....บาท/คืน

2.16 รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) รูปแบบสวนเกษตรพืชผักและผลไม้   2) รูปแบบสวนเกษตรดอกไม้และไม้ประดับ
 3) รูปแบบชุมชนการเกษตร   4) รูปแบบเกษตรเชิงอนุรักษ์
 5) รูปแบบเกษตรแบบผสมผสาน   6) รูปแบบการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

2.17 ปัจจัยใดที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) การคมนาคมสะดวก/ระยะทางใกล้กับที่อยู่อาศัย
 2) ลักษณะกิจกรรมหรือจุดเรียนรู้ทางการเกษตรที่เป็นจุดเด่นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้
 3) ศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ
 4) มีพื้นที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวกว้างขวางและเป็นสัดส่วน
 5) มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและการร่วมกิจกรรม
 6) ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับความนิยม

2.18 การตัดสินใจมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรในครั้งถัดไป

- 1) มาแน่นอน
 2) ยังไม่แน่ใจ เนื่องจาก.....
 3) ไม่มา เนื่องจาก.....

2.19 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการ (กำหนดให้ 1: น้อยที่สุด 2: น้อย 3: ปานกลาง 4: มาก 5: มากที่สุด)

1) แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

- (1) น้อยที่สุด   (2) น้อย   (3) ปานกลาง   (4) มาก   (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

2) แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ผลผลิตและทรัพยากรทางการเกษตรในชุมชนอย่างคุ้มค่า

- (1) น้อยที่สุด   (2) น้อย   (3) ปานกลาง   (4) มาก   (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

3) แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการต่อยอดและพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า/ผลิตภัณฑ์

- (1) น้อยที่สุด   (2) น้อย   (3) ปานกลาง   (4) มาก   (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

4) แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรก่อให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดภายนอก (อาทิ ร้านขายของฝาก ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าออนไลน์ ฯลฯ)

- (1) น้อยที่สุด   (2) น้อย   (3) ปานกลาง   (4) มาก   (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

5) แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

6) แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรก่อให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

(1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

เหตุผล.....

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการในระยะต่อไป.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

ผู้ประสานงาน : ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2579 0507 Email : prog-eva@oae.go.th

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เกษตรกลาง บางเขน ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร 0 2579 4166 โทรสาร 0 2579 5511

www.eva.oae.go.th